

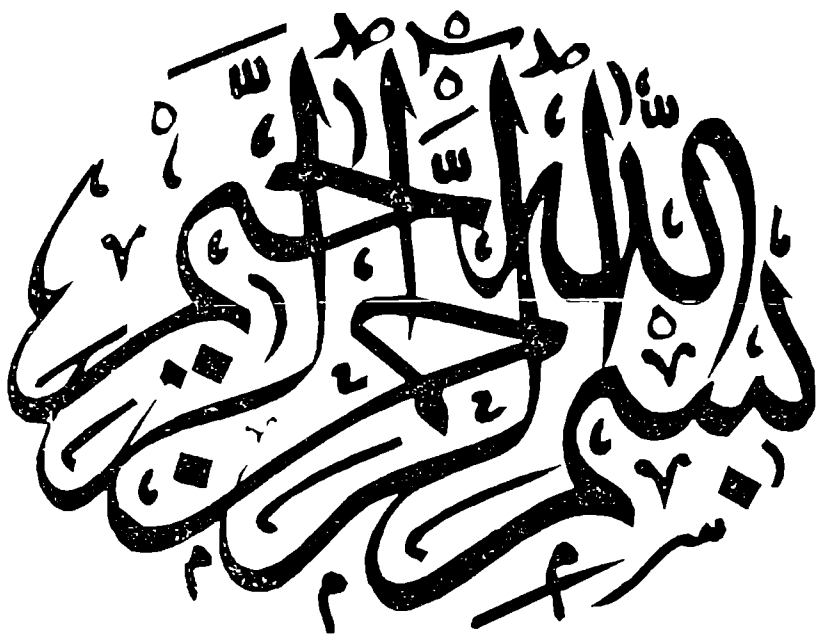
دۆزهخ

له ژیر روشنایی قورئان و فهرمووده
سه حیحه‌کانی پیغه‌مبه‌ری خوادا

ئاماده‌کردن و کوکرنه‌وه‌ی

باوکی محمد

دۆزەج

پیشکش :

به و گه نجانہی تہ مہ نی لاویہ تیریان بہ خت دہ کہ ن لہ پیناوی دینی خوادا.
به و موسولمانانہی ہہ وتی رزگار بوون دہ دہ ن لہ ناگری بلیسہ داری دوزہ خ.
به ہہ موو نہ وانہی یارمہ تی دہ رم بوون.

- نایں کتیب : کہ شتیچک بہ ناو دوزہ خدا

- نامادہ کردن و کو کردنہ وہی : باوکی محمد

چاپی بہ کہم سلیمانہی - سالی : ۱۹۹۹

- لہ بلا و کراوہ کانہ کتیبخانہی ناراک

- تیراز : ۴۰۰ دانہ

پیشہ کی چابی دووہم

إن الحمد لله غمده و نستعینه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور أنفسنا و من سينات أعمالنا من یدہ الله فلا مضل له و من یضلل فلا هادی له و أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریک له و أشهد أن محمدا عبده و رسوله صلوات الله علیه و علی آله و أصحابه و ذریتہ و من تبعہ یا حسان إلی یوم الدین

یا ایها الذین آمنوا إتقوا الله حق تقاته و لا تموتن إلیا و أنتم مسلمون (آل عمران/ ۱۰۲)
یا ایها الناس إتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة و خلق منحا زوجا و بش منما رجلا کثیرا و نساء و اتقوا الله الذی تساءلون به و الأرحام إن الله کان علیکم رقیبا (النساء/ ۱)

یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و قولوا قولا سدیداً ، یصلح لکم أعمالکم و یغفر لکم ذنوبکم و من یطمع الله و رسوله فقد فاز فوزا عظیما (الأحزاب/ ۷۰) -
(أما بعد:

إن أصدق الحدیث کتاب الله و خیر الھدی ھدی محمد (صلی الله علیہ و سلم) و شر الأمور محدثاتھا و کل محدثة بدعة و کل بدعة ضلالة و کل ضلالة فی النار .

پیداچونہ وہی نامیلکہی (گہشتیک بہ دوزخ دا) و سہرلہ نویج داریشتنہ وہی بہ شیوہیہ کی زانستی و چہد پر کرندن بہ لگہی قورپٹان و فرمودہ و ورتہی زانایان ، بہ شریکی سہرشانم زانی .

لہ نامیلکہیہ دا زورینہی سہریاسہکانی گرتوتہ خق کہ لہ بارہی دوزخہ وہ ہاتون لہ ہعوو تہ وسہرچاوه و تفسیرانہی بہرچنگم کہوتون . تہمش ہنکاوی دووہمہ بؤ بہ پیزکردنی . نامیلکہکانی زنجیرہی پوژی دواہی

خوازیارم لہم سہرلہ نویج کزکردنہ وہ و نامادہ کردنہ دا سہرچم بابہ تہکانی دوزخ خم ہینابیت ، تہمش بیتہ زیاتر کہرانہ وہ بولای خوای کہرہ و پابہ ندبویں بہ قورپٹان و فرمودہی راستی پیغہ مہر (ﷺ) ، چونکہ تہنہا ہلکیشرانیک لہ ناو ناگری دوزخ خدا ہ مرو چیٹو خوشی و پشوریہک لہ بیر دہباتہ وہ !

... (الی آخر الحدیث) ^(۱) . واته: (له پژوی دوائی دا دوزه‌خی به که دینن که خوشترین زبانی
 مه بوویت له دنیا دا ، به کجار له ناکری دوزه خ هه لته کشریت ، نجا بی بی که و تربیت نه بی به بی تادم
 نایا قهت هیچ خۆشی به کت دیوه ؟ نایا قهت تۆشی نازو ضیعهت بوویت ؟ توش دهلنی نه به خوا
 نه بی پهروه ردگار... تاکۆتایی هه رموده که)

ههول دراوه زانیاریه‌کی زیاتر و چر و پر تر پیشکه ش بکری - به پشتیوانی خودا - نه مهش
 له کاتیکدا دج لاوازی باوه پ بالی کیشاوه به سهر هه ندی له نه وه کانی ته م نومه ته دا ، خه ریک
 به جاریک ده کان هه مو پ ههش ده بیت و گوناوه تاوان بر وا داده پۆشیت لیره و له وی دارمان و بی
 هیوایی له هه ندی ده م و چاوه ده خوینریته وه . نه مهش به هۆی بی ناگایی تیکه پشتنی پاست و
 دروست له دوو سهراچه پیروزه که وه به - پیشتر وه که ته نها هانده ری بۆ کاری چاکه و
 که پانه وه له خراپه . ته م نامیلکه به نوسرا ، به لام نیستا زیاد له مهش به نامه و پروگرامیکی
 زانستانه ده گریته بهر به پشتیوانی خودا - ههروه ها که شیککی تیمانی زۆر به هیز دروست ده کان
 له دلی خوینره دا .

ده سپیک

ان الحمد لله حمده و نستعینه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و من مینات اعمالنا ،
 من یهدیه الله فلا مضل له و من یضلل فلا هادی له و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له
 و اشهد ان محمدا عبده و رسوله (ﷺ)

به پشتیوانی خوی که وه له زیر ستیهری ته م نیسلا مه شیرینه داو له سههر ریگای کاروانی
 خواویستان بابه تیکمان بۆگه لاله کردون که هه لینجراوی سهراودی ره وانی قورئان و فهرمووده ی
 شیرینی پیغه مبهری سهروه (ﷺ) ، وه هه لیش دراوه زانیاری پوخت له باره به وه کۆرکریته وه
 که بریتی به له (گه شتیک به ناو دوزه خ دا) به و هیواییه بیته هۆی وه بیرهینانه وه
 ناگادار کردنه وه ی گشت لایه ک و جله و گیرمان بکات له تاوان و سهریچی خوی که وه ،

(۱) (رواه مسلم)

و هبیته مایه‌ی نزدیک بوونه‌وی بهنده‌کان له‌خوای په‌روه‌ردگاروبه‌دهست مینانی په‌زامه‌ندی خورا و گیشتن به‌به‌هشتی به‌رین ، به‌لئ ، خوینه‌رانی خواناس ، دوابی شه‌وی ناسمانه‌کان و زه‌وی له هم‌وو گیاندارو مرؤفه‌کان دانه‌مالرین و هیچ که‌س نامینیتیه‌وه تنها خودی خوای بالاده‌ست نه‌بیت شه‌و کاته‌ی دوا قوناغی ژبانی دنیا کوتایی پی‌دیت و سه‌ره‌تای بینینه‌وی به‌ری په‌نج و کژکش ده‌ست پی‌ده‌کات و قوناغه‌کانی رژوی دوابی دینه‌ پیشه‌وه . شه‌و پژده‌ دوابی‌یه‌ی که‌له‌گل سه‌ره‌تامی ده‌ست پی‌کردنیدا به‌نرکه‌و ناله‌یه‌کی گه‌وره و توقینره‌ ده‌ست پی‌ده‌کات . جا به‌و ده‌نگه‌ راجله‌کینه‌ره هم‌وو که‌س که‌پو کاس ده‌بیت و خه‌لکی زؤد به‌لاوازی و بی‌ده‌سه‌لاتی و داماری و که‌ساسی به‌توزو خؤلی چه‌نده‌ها ساله‌ی ناوگۆرپی تاریکه‌ره به‌ره‌و گۆرپه‌پیانی لپرسینه‌وی خوایی ده‌پۆن .

باوه‌ردارانی خۆشه‌ویست با له‌دنپای بیرو نه‌دیشه‌دا خۆمان بخه‌ینه شه‌و ساته‌وه که‌گره‌و ناله‌که‌دیت ... واخه‌ریکین به‌ره‌و مه‌حشره‌ ده‌روین و له‌ترساندا دلمان ده‌له‌رزیت و په‌نگمان هه‌لپرسکاوه‌و سه‌رمان سه‌پی بووه‌ چاومان به‌پوه‌ته شه‌و شوینه‌ی که‌وا ده‌نگه‌که‌ی لیوه‌دیت ، به‌پووت و قووتی به‌ترس و بیمه‌وه له‌ناو چه‌نجالی ناپۆره‌ی شه‌و خه‌لکه‌داین ، وه‌هه‌ر له‌و ساته‌دایه که‌خوای گه‌وه‌هیزو ده‌سه‌لاتی له‌هم‌مۆر که‌س سه‌ندروه‌ته‌وه ، شه‌وه‌تا شه‌یتانه‌کانیش که‌تا دوینی له‌سه‌ر زه‌ویدا سه‌رکه‌ش و یاخی بوون ، وانه‌مۆر شه‌وانیش زه‌لیل و بی‌ده‌سه‌لات و زه‌بوونته‌، ته‌نانه‌ت هم‌وو دپنده‌و گیانداره‌کانیش له‌و پژده‌دا کش و مات و بی‌توانان .

شه‌ی دوابی حالی ناسمانه‌کان و شه‌ستیره‌کان چون ده‌بیت ؟

به‌لام حالی شه‌وان گه‌لئ خراپ‌تره‌شه‌وه‌تا شه‌ستیره‌کان به‌و گه‌وره‌یی وزه‌به‌لالحی به‌یانوه‌ ده‌که‌ونه‌ خواره‌وه و خۆر و مانگه‌ له‌ناو ده‌چن و پوناکی‌یان نامینیت و له‌په‌خش و پوناکی ده‌که‌ون و زه‌وی به‌جاری پاره‌پاره‌ ده‌بیت و فریشته‌کان پۆل پۆل دینه‌خواره‌وه تنجا له‌و ویستگه‌یدا بۆماوه‌ی (۵۰۰۰۰) سال^(۲) راده‌وه‌ستین و خۆر هینده‌نریک ده‌بیت به‌دوروی (۳) میل خه‌لکی به‌پی‌ی گوناها‌کانی خۆیان له‌ناره‌ق و جوانوای خۆیان غه‌رق ده‌بن له‌و پژده‌دا هه‌ر که‌س ده‌لایت (نفسی ، نفسی) ^(۳)

(۲) له‌ریوایه‌تی موسلیم و بوخاری‌دا هاتروه . هه‌روه‌ما له (الزغیب و الزهیب) دایه‌که‌ بۆماوه‌ی (۴۰) یان (۵۰) (۱)

(رواه‌مسلم) یان (۸۰) هه‌زار ساله

(۳) شه‌م باسه‌له‌کتیبی (ابن‌کثیر) و (قصص‌الانبیاء) و (الزغیب و الزهیب) دا هاتروه

واتہ (ہرخزم ہرخزم) بزگارم بیت ہیندہ ساتہ وختہ کہ ناہم وارہ خہ لکی تیکرا داوادہ کن کہ کئی دہ توانیت مزلت لہ خوا بخوازیت وہ داواہی لی بکات کہ نبتہ دادگاہی خوی دہست ہی بکات و چاک و خرابہ جیابکاتہ وہ . باشہ ، و اچارہ روانی کوتاہی ہی دیت و خوی گہورہ دیتہ خواورہ وہ بڑ لیکڑینہ وہو لپرسینہ وہ ،

جامہر کہ س بہ ہی رہفتارو کردہ وہی خوی مافی وہردہ گریٹ ، و تاوانباران و ہی باورہ پان بہ نیوچاوان یادہ کیشترین لہ سہر سہر بہرہ و دزخہ پاپیچ دہ کریں ، بہ لام چ دوزہ خیک ؟ نہر دوزہ خہی سکالا لای خوا دہ کات و دہ لیت : (نہی خواہہ گیان بہ شیکم بہ شیکمی خواردر سروتانی) ^(۱)

نہر دوزہ خہی کہ ہہ موو لاشہی مرؤف دہ خوات و دہ بیسوتینیت جگہ لہ شوینی سوجدہ نہ بیت ، کہ نہ ویش خوی گہورہ بہ بہ زہی خوی حرامی کردوہ لہ سہر ٹاگر کہ بیسوتینیت : وہی پیغمہ مہر (ﷺ) دہ قہر مویت : (تاکل النار ابن آدم الا اثر السجود حرم اللہ علی النار ان تاکل اثر السجود) ^(۲)

واتہ : (ناگر ہہ موو لاشہی ٹادہ میزاد دہ خوات جگہ لہ شوینی سوجدہ نہ ہی ، خودا حرامی کردوہ لہ سہر ناگر کہ بیسوتینیت)

نہی نہرہی ٹادہ می ہلخہ تار ہہ تاکہی نہ فست ناگریتہ وہ و فریوت دہ دات و شہیتان لہ خشتہ دہ بات بیدار بہرہ وہ و شہرم بیکہ لہ خوا وازہینہ لہ تاوان . نہی نہ فسی پیسی تاوانکار خہ جالت بیت دہ توہی خہ جالتی قیامہ تمان بکہی ، بہ شیمان بیہرہ وہ ، لہ خہ وی غہ فلہت پاپہرہ و پیش ٹوہی پوو پھشی بہر قاپی خودابیت . خوت بہاریزہ لہ تاوانہ کان ، پیش ٹوہی ہہ موو ٹہندامہ کانت بپنہ شایہت لہ سہرت و بہ جارچی ہہ موو کارہ ناہہ سہندہ کانت پہردہی لہ سہر ہل بہ مالریٹ . نہی نہ فسہ نہ فامہ کہ ہہ تا کہی دوزہ خات ترسینیت و دیمہ نہ کانی ناٹکیرپتہرہ لہ تاوان . لہ بیرری خوتی دہ بہیتہ وہ کہ گوناہکاریکی دوزہ خہی لہ بنی دوزہ خدایہ کہ یہ کپارچہ بڑتہ قہ قنہس - خہ لوز - و نکہ نکہ و ہاوار دہ کات تاہہ زار سال و دہ لیت : (یا حنان ، یا حنان ، یا منان...) ^(۳)

(۱) صحیح سنن ابن ماجہ (ص ۴۳۵ ج ۶)

(۲) رواہ البخاری

(۳) (ہروانہ تفسیری - ابن کثیر -) .

دہ توی بیتہ سووتہ منی دوزخ بہ سزای لاشہی و دہروونی پر نیش دا ببریت ، ہہ تاکہ ی بز
ساتیکیش بیت بیرو ہنز لہ حالی خوت ناکہ یتہ و لہم دیرہ شیعہ پہند و ہرناگریت :-
ریبواریکم بو توشوویہ کا لام داوہ تہ نہ م دونیایہ

کوچ کردنی یہ کجارہ کیم لہ نہ مرو یا سبہ یدایہ
دہبا نہی نہفسہ کہ پہندو دہرس و ہریگریت و ، ہاوری نہندامہکانی لاشہ لہتاوت بہرز
نہ بیتہ و ...

وہک شاعیر دہ لیت :-

تکاسلت نفسی لسعی سعادی

ما انتھضت شوقا للعبادة

وائیمہش بہ پشتیوانی خوی گہورہ چہند زانیاری یہک دہربارہی دوزخ و دیمہ نہکانی ، بہ پی پی
قورٹان و فرمودہ راستہ کان دہیخینہ بہر دیدہی خوینہری بہریز بہ ہیوای ٹوہی سوومہند بیت
بوتان و مایہی پڑامہندی خوی میہرہ بانیش بیت .

نایا نیستا دوزخ دروست کراوہ

بہ لئی تقدہی ہرہ توری زانا پیشینہ کان لہسر ٹو پایہن کہ نیستا دوزخ دروست کراوہ و
ہرگیز لہ ناوناچیت ، وہ خوی گہورہ پیش دروست کردنی ٹادہ میزاد و جنوکہ دوزخہی دروست
کردوہ

لہ پاستیدا چہندہا ٹایہ تی پیروزیش ٹا مارہیان بز ٹم پاستی بہ کردوہ ، لہ فرمودہ یہ کی
بہ زخیشدا ہاتوہ کہ پیغہ مبری خوا ﴿﴾ فرموویہ تی : (وَأَلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوَأَيْتُمْ مَا
رَأَيْتُمْ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا ، قَالُوا مَا رَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : رَأَيْتَ الْجَنَّةَ
وَالنَّارَ) ^(۷) . واتہ : (سویند بہو کہ سہی گیانی منی بہدستہ ٹہگر ٹوہی من بینومہ ٹیوہش
بشان بینیایہ ٹوہا ، کہم پی دہک نین ورتدہ گریان ، فرموویان چیت بینومہ ٹوہا .

پیغہ مبری خوا ؟ فرمووی (بہ ہشت و دوزخہم بینومہ) .

کواته نومه به لگه به له سهر نه وهی ئیستا دۆزه خ دروست کراوه ، له فرموده به کی ترن
 شاتوه : پیغه مبه (درود سلوی خوی لئ بیت) فرموویه تی : (ان احدکم اذا مات عرض علیه مقبله
 بانفاده وانعی ، ان کان من اهل الجنة فمن اهل الجنة ، وان کان من اهل النار فمن اهل
 النار...)^(۹) واته (هریک له ئیوه که ده مریت ، له گۆزا جی خوی نیشان ده دریت ، گهر
 له به هشتی بی ئوه له نه هلی به هشته ، وه نه گهر دۆزه خی بیت نه و له نه هلی دۆزه خه ...)

له (صحیح مسلم) دا هاتوه که پیغه مبه (درود سلوی خوی لئ بیت) فرموویه تی : (رأیت
 فی تمامی کل شیء وعدتم به ، حتی لقد رأیتنی أخذ قطفاً من الجنة حين رأیتمونی تقدمت
 ، ولقد رأیت النار یحطم بعضها بعضاً حين رأیتمونی تاخرت)

واته : (له جی یه دا هه مو نه و شتانه ی په یمانتان پی دراوه بینیم ، هه تا هیشوری ترکی
 به ه شتم ده گرت ، که منتان بینی به ره و پیش بویشتم . وه به راستی ناگرم بینی به شیکی به شیکی
 تری تیک ده شکانه . کاتی که منتان بینی بق دراوه ده گارامه وه) . به لگه ی تر له سهر دروست
 کراوی به هشت ، پیغه مبه (درود سلوی خوی لئ بیت) فرموویه تی : (لما خلق الله الجنة ، قال
 لجبریل : اذهب فانظر اليها... الحديث)^(۱۰)

واته : (کاتی خودا به هشتی دروست کرد ، فرموی : (نه ی جویره نیل بهرۆ سهه ی نار
 به هشت بکه ... فرموده که) .

به لام له باره ی شوینه که یوه زاناکان چه ند بۆچوتیکی جیاوازیان هه به . هه نذیکیان ده لئین :
 له به شی خواره وه ی زدی دایه هه نذیکی تریشیان ده لئین دۆزه له ناسماندایه ، به لام رای په سهند
 نه وه به که هیچ به لگه به ک راسته و خو نه هاتوه له سهر دیاری کردنی شوینه که ی^(۱۱) . کاتی
 کۆبوونه وه و لیبرسینه وه ی خوانه ناسان کۆتای هات ویستیان به سهر پردی (صراط) دا که به سهر
 دۆزه خ دا ده پوات - به پرنه وه وه که باوه پاران ، نه و فریشته کان وازیان لئ تامتین به ناسانی
 به پرنه وه به لکو قولایان لئ گیرده که ن و پایانده کیشن بق دۆزه خ ، نه و دۆزه خه ی که جی
 سه رشۆری و سزاو پیسواپی به ، که هه مو جویره سزایه کی تیدایه ، وه نه وانه ی که له ناو دۆزه خدان
 ده بیت کیم و خوین و زووخاوی پاشماوه ی سوتینراوانی تر بخۆن ،

(۸) متن علی

(۱۰) الجنة والنار (د . عمر سلیمان الأشقر)

(۹) (رواه البخاري واحمد وابوداود)

سویند به‌خواب دوزخ شه‌ریکی کوشنده‌به که‌لاشه بین‌هیزه‌که‌ت له‌به‌رام‌به‌ر که‌مترین سزایدا پاناگریت نا‌کاداربه ، وریابه ، هه‌ول و کۆشش بکه بۆ خۆت پزگار نا‌که‌یت؟! نه‌وه‌تا میکائیل که فریسته‌ته یه‌که له‌لایین خۆای که‌وده‌وه له‌تاوان پاریزناوه، له‌و پۆژه‌ی دوزخ دروست کراوه پین‌ناکه‌نیت

عن ابن عباس (ره‌زای خۆای له‌بیت) **عن رسول الله (ﷺ)** : (قال لجبریل : ما لي لا أرى ميكائيل ضاحكا قط؟! قال : ما ضحك ميكائيل منذ خلقت النار) ^(۱۱)

واته : (په‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌جو‌بره‌ئیلی فه‌رموو: بۆچی هه‌رگیز میکائیل نابینم پین‌بکه‌نیت؟ نه‌ویش فه‌رموو: (میکائیل له‌پۆژه‌ی دروست بوونی نا‌گه‌روه پین‌نه‌که‌نیوه)

یه‌که‌م: په‌نگی نا‌گه‌ره‌که‌ی

ناشکرایه که‌ناگر ته‌نیکی که‌رمی کلپه سه‌ندووی دره‌وشاوه‌یه له‌دنیا‌دا ، یه‌لام ناگری دوزخ لای نیمه زانراو‌نی‌به ، ناشتوانین هیچ له‌باره‌یه‌وه بزاین مه‌گه‌ر زانباری‌یه‌که له‌په‌گی‌یه‌یامی خاوه‌ پیمان که‌یشته‌بیت - ئیمامی (بوخاری) (ره‌حه‌تی خۆای له‌بیت) له‌باره‌ی نۆد په‌شی ناگری دوزخ‌ه‌وه فه‌رموده‌یه‌که‌مان بۆ ده‌گه‌په‌ته‌وه‌وه ده‌فه‌رمویت : (اترونها - نار جهنم - حمراء کنارکم هذا ؛ له‌ی اشد من النار) ^(۱۲). واته : (نیوه ده‌زانن ناگری دوزخ وه‌کو ناگری نیوه سووره ؟ به‌لکه‌ر له‌قیر په‌شته‌ره) .

له‌فه‌رموده‌یه‌کی تر‌دا هاتوه : (اوقد علی النار الف سنة حتی احمرت ، ثم اوقد علیها الف سنة حتی ابيضت ، ثم اوقد علیها الف سنة حتی اسودت مظلمة) ^(۱۳)

واته : (ناگری دوزخ گه‌وتینی پین‌درا بۆ‌ماوه‌ی هه‌زار سال هه‌تا سوور بوو ، پاشان گه‌وتینی پین‌درا هه‌تا سوور بوو ، پاشان گه‌وتینی پین‌درا هه‌تا سپی بوو ، پاشان گه‌وتینی پین‌درا بۆ‌ماوه‌ی هه‌زار سال هه‌تا په‌ش داگیرسا) هه‌ندێ له‌زانایانیش کاتێ له‌باره‌ی بونه‌وه‌روه ده‌دوین باسی ئه‌م جو‌ره‌ نا‌گه‌ره‌که‌ن ، که‌به‌هۆی ته‌په‌وانینیان بۆ خۆ‌رو ئه‌سته‌په‌ره‌کانی تروه‌ به‌دییان کردوه

(۱۱) رواه أحمد من رواية إسماعيل بن عياش وبقية رواته فئات مذهب الترغيب والترهيب .

(۱۲) عقيدة المؤمن (أبو بكر حبار الجزائري)

(۱۳) ئەم فه‌رموده‌یه‌ی لاوازه بگه‌په‌روه بۆ (الترغيب والترهيب) ی ما‌مۆستای فه‌رموده‌ناس (محمد ناصر الدین الألبانی)

خۆای گه‌وره رینمۆوی نه‌وانه بکات که به‌مێن زانست هه‌رش ده‌بته سه‌ری لیره‌وه له‌وی

دووم: قوولایی دۆزه‌خ و تینی گهرمی و فراوانی بیه‌که‌ی

پیغه‌مبەر (ﷺ) ده‌فرمویت (ان الصخرة العظيمة لتلقى من تشقير جهنم فتتهوى فيها سبعين عاما ما تقضى الي قرارها) (۱۱) واته به‌ردیکی گهره فرئی ده‌درینه ناگری دۆزه‌خه‌وه ، حه‌فتا سال به‌رده‌بیته‌وه‌وه‌هیشنا ناگاته جئ -واته بنکی دۆزه‌خ-

هه‌روه‌ها (ابر حريرة) (به‌زای خوای لی بیت) ده‌فرموی: (بِقَدِيكِيان لای پیغه‌مبەر (ﷺ) بووین ، کوریمان له‌ده‌نگیکی ، نۆد به‌رزبوو نجا پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رموی (ئه‌وه زانیتان ئه‌وه‌ده‌نگه به‌رزه‌چی‌بوو ؟ وتمان خوار پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) ده‌زانن فه‌رموی: (ئه‌وه به‌کئی بسوله‌به‌رده‌گه‌وره‌کان که‌خوای گه‌وره فرئی دایه ناگری دۆزه‌خه‌وه ، (۷۰) ساله به‌ریوه‌یه ، نیستا گه‌یشتنه‌جیگای خوی) .

له‌فرموده‌یه‌کی راستدا هاتوه: (لو كان المسجد مائة ألفا او يزيدون وفيهم رجل من اهل النار فتتنفس فاصابهم نفسه لاحترق المسجد ومن فيه) (۱۲) . واته : نه‌که‌ر له‌م مزگه‌وته‌دا هه‌زار یان زیاتر هه‌زار که‌سی تیا‌بیت و به‌کیکی ئه‌هلی دۆزه‌خی تیا‌بیت ، هه‌ناسه‌ بدات و هه‌ناسه‌کی به‌ریان بکه‌ویت ، ئه‌وا هه‌ناسه‌که‌ی مزگه‌وت و ئه‌وه‌شی تیا‌به‌تی ده‌یستوو تینیت یان (ئه‌وه‌ی تیا‌به‌تی ده‌یستوو تینیت) .

له‌کتیپی پێشه‌وا (احمد) (به‌حه‌تی خوای لی بیت) له (الزهد) (۲-۲۱) هاتوه : جاریکیان ئیمامی عومهری کورئی خه‌تتاب (به‌زای خوای لی بن) داوای نامۆزگاری له‌که‌عب کرد و فه‌رموی :

(يا كعب خوفنا ، قلت يا امير المؤمنين اوليس فيكم كتاب الله وحكمة رسول الله ﷺ) ؛ قال : بلى ولكن خوفنا ، فقلت يا امير المؤمنين اعمل عمل رجل لو وافيت يوم القيامة بعمل سبعين نبياً لأزدرت عملك مما ترى ، فاطرق عمر - ونكس - مليا ثم افاق فقال : زدنا يا كعب . قلت : يا امير المؤمنين لوفتح من جهنم قدر منخر ثور بالشرق و رجل بالمغرب لغلى دماغه حتى يسيل من حرقا ، فاطرق عمر - ونكس - مليا ثم افاق ، فقال : زدنا يا كعب . قلت : يا امير المؤمنين ان جهنم لتزفر يوم القيامة زفرة لا يبقى ملك مقرب او نبي مصطفى الا خر جائيا على ركبتيه ويقول رب نفسي نفسي لا اسئلك اليوم الا نفسي ، فاطرق عمر مليا . قلت :

(۱۴) رواد احمد والترمذي وصححه الشيخ الألباني

(۱۵) رواد احمد يعلم وإسناده حسن وفيه منته نكارة (لهذهب الترغيب والترهيب)

یا امیر المؤمنین ، اولیس تجدون هذا فی کتاب الله عزوجل ؟ قال : کیف ؟ قلت : قول الله تبارک وتعالی : (یوم تأتي کل نفس تجادل عن نفسها وتوفی کل نفس ما عملت وهم لا یظلمون) (النحل) ^(۱۶)

واته : (ئی که عب بمان ترسینه ووتم ئئی ئه میری موسولمانان نایا له نیر ئیوه دا کتیبه که ی خوار سوننه ته کانی پیغه مبر (ﷺ) ئئی به ؟ فرمووی : (به لئی هه یه ! به لام بمان ترسینه ، پاشان ووتم ئئی ئه میری موسولمانان تو ئه وئنده کاری گه وروه نۆد بکه ئه گه له رُوژی قیامه تدا به نیریت هه تا ئه اندازه ی هه فتا پیغه مبره رکاری چاکه ت کردبیت ، هیشتا کاره که ت به که م نزانیت له چاو ئه و ناره هه تیا نه ی که له قیامه تدا ده بیینیت . ئیمامی عومر سه ری دانه واندو ماوه یه که دژش دامآ ، پاشان به ناگا هاته وه ، پاشان فرمووی : زیاتر بمان ترسینه ئئی که عب ووتم : ئئی ئه میری موسولمانان گه ر ئه اندازه ی لوتی گایه که له پۆژه لاتوه دۆزه خ بکریته وه وه پیاو بیکیش له پۆژئاو ابیت ، ئه و ئه ر پیاوه میشکی ده کولیت و هه تا له گه رمی دا ده وتیته زه وه دهروات . پیشه وا عومر سه ری دانه واندو ساتیک بی ناگابوو ، پاشان هاته وه هۆش خۆی ، نجا فرمووی : ئئی که عب زیاتر بمان ترسینه . ووتم : ئئی ئه میری موسولمانان به راستی له قیامه تدا دۆزه خ دژنگ و هاوار و ناله یه کی گه وره ی وه های لی دیت ، که هه رچی فریشته ی نزیک یان پیغه مبره ی پالیورار هه یه له سه ر ئه ژنو ده که ون و ده لین : ئئی په و ره دگار ته نها نه فسی خۆم داواده که م ته نها نه فسی خۆم وه داوای که سی ترت لی نا که م ته نها نه فسی خۆم بزگار بکه ، ئیمامی عومر سه ری دانه واندو که میک بی ناگابوو . نجا من ووتم : ئئی ئه میری موسولمانان نایا ئه م پوداوه له کتیبه که ی خوای گه وره و میهره باندا به دی نا که ن ؟ فرمووی چۆن ؟ وتم : ئه م ووتی خوای گه وره یه که له واتایدا ده فرمویت :-

(قیامه ت ئه و پۆژه سه خته یه که هه موو نه فسیک ته نها به رگری له نه فسی خۆی ده کات - چونکه به نده کان هه تا پیوستیان به ئه اندازه ی گه ردیله یه که خیر هه یه له و پۆژه ناره هه تدا - وه هه موو نه فسیک خیر یان خراپه ی کردبیت نیشانی ئه دریت وه سه میان لی تا کریت - واته نه خراپه کانیا ن بز زیاد ده کریت و نه چاکه کانیشیا ن بز که م ده کریته وه) ^(۱۷)

(۱۶) (انظر كتاب الخلائق في علم الحديث والزهديات لأبن الجوزي ، حفته وعلق عليه مصطفی البکي) (ج ۳)

(۱۷) (تيسر الکرم الرحمن - ج ۳ - ص ۵۹)

پیغه مبریش (ﷺ) ده فەرمویت (لاتزال جهنم یلقى فیها وتقول هل من مزید؟ حتی یضرب فیها ربا العزّة قدمیه فیزوی بعضیها الی بعض. تقول: قعلا، قعلا، وعزتك) (۱۸)

واته (برده وام مرقف و جنوکه فری دهریته دوزه خه وه وه دوزمه خیش ده لیت نایا زیاتر هه په فری بدریته ناومه وه؟ هه تا په روه دگاری مه زن پی پیروزی ده خاته ناویه وه، و دوزمه دپته وه یک، وه ده لیت: به سمه به سمه سویند بیت به عیزه تی تز)

به لئی شه وه شوینی شه و که سانه په که له دنیا دا گالته بیان به په یروو به رنامه ی خواده کدر و پچکه ی خوارو خچی ده ستردی مرقفیان گرتیووه بهر، بز هه تا هه تایی له ویدا ده میننه وه و برده و امیش بازارونه شکه نه چیان له سهر زیاد ده کربیت، وه خواردن و خوارندن وه بیان ته نها ناری کول و کیم و زوخاری نوزه حتی په کانه، هه روه ها به هوی تاوانه کانیانه وه بیویان رهش و ناشرین ده بیت، له هه مور گوشه په کی نوزه خه وه هاوارده کین و ده لیتن: شه ی دهرگاوانی دوزه خ نایا نینر کاتی سزا کوتایی نه هات؟ خزهیچیان نه ما نه سوتیت! به لام به نه خیر وه لامیان دهریته وه و پتیان ده وتریت: (نیله هه رگیز تازه به ته مای ژبانی ناسوده بی و خوشی مه بن، به لکو هه چاوه ری پی شه وه بن هه سزا کانتان له سهر زیاد بکربیت، و کوتلی سهر شانتان هینده ی ترقرس و گران بکربیت، بی ده ننگه بن شه ونده مه لیتن. به لکو جاری واه په به ووشه ی (فاخسوا) وه لامیان دهریته وه که له زمانی عه ره بی دا بز (چغه و چه په ی) سه که به کار دیت، واته شه ونده مه وه بن، به هیچ شپوه په که به شیمان بیونه وه دادیان نادات و فریایان ناکه ویت... له هه موو لایه که وه ناگر که مارویان داوین: له لای سهر وه و لای راست و لای چه پ و له پتیشه وه وه له دواوه دهری داوین و له ناویا نوم ده بن و درکه ل قانیان ده دات و تاریکی بالیان به سهر ده کیشیت و خواردن و خوارندن وه بیان ناگره... جل و بهرگیان ناگره، پشودان بیان هه ر ناگره، هه موو هاوادم و خزوه و یستیان ناگره و بهس، کورسی ناگرینیان بز بازاره ته وه، هه ر ناویک که یخونه وه جارگه و هه ناویان داده پزینی، له هه ر لایه که وه ده یگری هه ر هاوارو شین و واوه دیلایه، هه موو داواکارو ناوک خوازی مردنن به لام نامره ن.

(ابو هريرة) (به‌زای خوی لئ بیت) ده‌گپریته‌وه که پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رموویه‌تی (ئو ناگره‌ی که‌له‌دنیا‌دا ده‌یکه‌نوه به‌شیکه له‌هفتا به‌شی ناگری دززه‌خ). (نارکم جزء من سبعین جزء من نار جهنم).

پیغه‌مبەری نازیز (ﷺ) له‌باره‌ی فراوانی و گه‌رده‌ی دززه‌خ‌وه فه‌رموویه‌تی (یوتی بجهنم یومئذ لها سبعون الف زمام ، مع کل زمام سبعون الف ملک) (۲۱).

واته (له‌روژی دواپیدا دززه‌خ ده‌مینی‌ت هفتا هزاره‌لقی مه‌به‌وه‌ه‌ر ئه‌لقه‌به‌کیش هفتا هزاره‌ فریشته‌ه‌لی گرتوه‌ه) خودا په‌نامان بدات ، ئه‌و فریشته‌زه‌به‌لالح و گه‌ورانه‌ه‌فتا هزاریان ته‌ها یه‌که ئه‌لقه‌ه‌له‌ه‌گرن ، ده‌بیت دززه‌خ گه‌رده‌ی به‌کە‌ی چه‌ند بیت ! به‌لکه‌ی تریش له‌سه‌ر گه‌رده‌ی دززه‌خ ئه‌وه‌یه که‌خزرو مانگه‌چه‌نده گه‌ورده‌ن که‌چی فه‌ی ده‌دینه دززه‌خ‌وه وه‌که ده‌فه‌رمویت : (الشمس والقمر مکوران فی النار) (۲۲)
واته : (خزرو مانگه‌ فه‌ی ده‌دینه دززه‌خ‌وه).

سئیه‌م: ده‌رگا‌کانی دززه‌خ و ناوه‌کانی

ده‌رگا‌کانی دززه‌خ ژماره‌یان هه‌وته وه‌که پیغه‌مبەر (ﷺ) له‌فه‌رموده‌یه‌کی (صحیح) دا نا‌ماژه‌ی بۆ کردوه
نیامی‌ه‌لی (به‌زای خوی لئ بیت) فه‌رموویه‌تی : (ده‌رگا‌کانی دززه‌خ به‌و شیوه‌یه ئه‌بو هارون فه‌رمووی- یه‌که له‌سه‌ر یه‌کن .

وه‌ده‌فه‌رمویت : (هه‌وت ده‌رگای یه‌که له‌سه‌ر یه‌کن ، یه‌که‌م پڕ ده‌بیت پاشان دوهم ، پاشان سئیه‌م ، هه‌تا هه‌مووی پڕ ده‌بیت) (۲۳).

بیکومان ئه‌م ده‌رگایانه‌ به‌به‌زه‌یی خوی میه‌ره‌بان له‌مه‌زاند‌ا داده‌خزین وه‌که پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رموویه‌تی : (اذا جاء رمضان فتحت ابواب الجنة ، وغلقت ابواب النار...) (۲۴).

واته (ئه‌گه‌ر په‌مه‌زان بیت ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شت ده‌کریته‌وه‌وه ده‌رگا‌کانی دززه‌خ داده‌خزین...)

(۱۹) (رواه مسلم عن عبدالله بن مسعود)

(۲۰) (سلسلة الاحاديث الصحيحة) (۳۲/۱)

(۲۱) (ابن کثیر/۴/۱۶۲)

(۲۲) (الجنة والنار ص/۲۸)

له‌پرستیدا ژيانی (البوار) که دوزخه ژيانیکی پر مهرگسات و نارچه‌تی به و له‌چهند دهرگایه‌ک پیک دیت ، به‌رزترین دهرگای دوزخ ناسان ترین سزای تیا به ، توند ترین وسه ختترین سزاش بۆنزم ترین پله‌ی دوزخه ، مهر دهرگایه‌ک له‌دهرگاکانی دوزخ ناویکی تاییه‌تی مه‌به

خوای‌گه‌وره و مپه‌ره‌بان ده‌فرمویت (وان جهنم لموعدهم اجمعین ، لها سبعة ابواب لكل باب جزء مقسوم) (الحجر/۴۲-۴۴) واته : به‌پرستی دوزخ شوینی به‌لین پیدرایی مه‌مویانه ، حوت دهرگای مه‌به بۆهر دهرگایه‌کیان له‌وانه به‌شیکی دیاری کراوی مه‌به له‌سزاش نارچه‌تی) (

مه‌روه‌ها پاره‌ردگاری مه‌زن ده‌فرمویت: (ان المنافقين في الدارک الاسفل من الناس النساء/۱۴۵) واته : به‌پرستی دود بوه‌گان له‌پله‌ی مه‌زه خواره‌وه‌ی دوزخه‌خدان ناوه‌کانی دوزخه‌خیش له‌چهند سورته‌ی قورناتی بیروزدا هاتوه که ریزگرینه‌که‌ی -تزیک- به‌م شیوه‌به بیت :

(۱) النار

ته‌م ناوه له‌تۆر سورته‌ی بیروزدا هاتوه وه‌ک خوای گه‌وره ده‌فرمویت :
 ويوم يحشر اعداء الله الى النار فهم يوزعون ، حتى اذا ما جاؤوها شهد عليهم سمعهم وابصارهم ^{وهم يرمون بها} كانوا يعملون (نصت/۱۹-۲۰) . واته : (وه‌تۆر دوزمنا‌نی خوا کۆده‌کرینه‌وه به‌ره ناگر راپیچ ده‌کرین ریزده‌کرین تانه‌وانی تر پتیان ده‌گه‌نه‌وه شایه‌تی ته‌ده‌ن گوئی‌ه‌کانیان وه‌چاوه‌کانیان وه‌پتیان به‌و کاره خرابانه‌ی که کردویانه شایه‌تی ته‌ده‌ن له‌سه‌ریان) .

(۲) جهنم

وه‌ک خردای گه‌وره ده‌فرمویت (وان جهنم لموعدهم اجمعین ، لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم) (الحجر/۴۲-۴۴) واته : به‌پرستی دوزخ جیگار کاتی مه‌مویانه ، دوزخه حوت دهرگای مه‌به مه‌ز دهرگایه‌کیش بۆ تاقتیک له‌وانه به‌ش کراوه) .
 مه‌روه‌ها خوای گه‌وره ده‌فرمویت (وجیء يومئذ بجهنم يومئذ يتذكر الانسان وآنى له الذکرى ، يقول ياليتني قدمت لحياتي ، فيومئذ لا يعذب عذابه احد ولا يوثق وثاقه احد)

(النحر/۲۳-۲۴) واته (وه له و بۆزه دا ده هینریت دۆزه خ (به لئێ) له و بۆزه دا موقوف به ند وهرده گریت (بیرده کاته وه) به لام له کوئی سوودی ههیه به لام (بیرکردنه وه و په شیمانی له و بۆزه دا ههچ ناگهیه نیت) نه لئێ خۆزگایه بۆنهم زیانه نه بهراوه به شتیکم ناماده بکردایه جاله و بۆزه دا ههچ نازاردهری وهک نه وه نازار و سزای نادات ، ههچ کەس وهک خوای گه وره نه و ناخاته کوژت و بهنده وه) .

۲) سه قهر

وهک خودای گه وره فەرموویەتی (ساصلیه سقر . وما ادراك ما سقر لاتبقي ولا تدر ، لواحة للبشر علیه تسعة عشر) (الدنر/۲۶-۲۹) . واته : (له دوابی نه وه پایده کیشمه دۆزه خی تاودراو سقر- وه تۆ چوزانی نه و دۆزه خه تاودراوه چی به ؟ - ناگریکه - نه نشتی دیلیته وه و نه نشتی به ره لا دهکات ، سوپینه ر وه لقرچینه ری پیستی موقوفه ، نۆزده فریشته ی سزای له سهر دانراوه) .

۴) الجحیم

نهم ناوهش وهک هه موو ناویکی دۆزه خ زۆر جار دووباره بووه ته وه وهک په روه ردگاری مه زن ده فەرموویت: (فاذا جاءت الطامه الكبرى ، يوم يتذكر الانسان ماسعى وبرزت الجحيم لمن یری رقاما من طغی وآثر الحیاة الدنيا ، فان الجحیم هی المأوی) (النازعات/۲۴-۳۹) .
واته : (جاهر کاتی نه و پوه لوه سهخت و گه وره به بیئ ، بۆژی که موقوف هه موو کرده وه ی خزی دیته وه بیر ، دۆزه خ بۆ هه رکه سی که ده بیبینی ئاشکرا ده گریت ، جاهر کەس که یاخی بووه وه زیانی نهم دنیا به ی هه لبژاردینی ، جابه راستی دۆزه خ جی به تی) .

هه روه ها په روه ردگاری مه زن ده فەرموویت (خذه و فاعقلوه الی سواء الجحیم ، ثم صبا فوق رأسه من عذاب حمیم ذق انك انت العزيز الکریم) (الدخان/ ۱۶-۱۹)
واته : نهم کافره تاوان باره بگرن و پایکیشن و فرپی بده نه ناودۆزه خه وه له پاشدا سزای سوپینه ری به سه ردا برپێژن ده بچیزه به راستی تۆعه زیند که ریمی !!! (به گومانی خۆت)

(۵) السعير

وهك خواي گه وړه فەرمووبه تي (انا استندنا بالسلاسل وأغلالا وسعيرا) (الانسداد) واته
 لکفرینت
 (به راستی نيمه بۆکافران کۆت و زنجبیر و ناگری سوتینه زمان ناماده کردوه)

(۶) لظي

خوای گه وړه ده فەرمووت (کلا انها لظي، نزاعة للشوي، تدعوا من ادبر وتولي وجمع
 فاعلي) (المارج/ ۱۵-۱۸). واته نه خیر وانی به به راستی نه وه سوتینه ری ناگره، ده ست و پێژ
 دەم و چاو دانه مالی (پێسته که ی هه لئه که نئ) بانگی نه و که سانه ده کات که پشتیان له حەز
 کردوه مالی کۆکردۆته وه).

(۷) الحطمة

خوای په روه ردگار ده فەرمووت: (کلا لينبذن في الحطمة وما أدراك ما الحطمة، نارالله
 الموقدة التي تطلع على الافئدة انها عليهم مؤصدة في عمد ممددة) (مزه/ ۴-۹)
 واته (نه خیر وانی به باوانه زانن، سویند به خوا فڕێ نه درینه ناو ناگریکی به میزی تێک
 شکینه روه، تۆ نازانی نه و ناگره چی به، نه و ناگره به هه چی تێ کرا ده بهاری و داینه پاچێ، نه
 ناگره ی ناوبرا هی خواجه که هه لگه سینه زاوه به فەرمانی خوا، ناگریکه ووژم ده باته سه ر دلەکان و
 دایان نه گری، به راستی نه و ناگره دانراوه له سه ریان قاپی به که قوفل دراوه لی تیان وان له ناو چەند
 عەمو دیکی داخراو که به که له پچه کراوی به ستراوی!).

(۸) هاوية

وهك خواي گه وړه و میهره بان ده فەرمووت: (واما من خفت موازينه، فامه هاوية، وما أدراك
 ماهي، نار حامية) (الفارعة/ ۸-۱۱). واته: (وه نه و که سه ی کیشانه که ی سووک بیت به م په نکه
 چاکه ی هه نه بێ، یان نه گه ر بوبیت لای خوا بێ نرخن، دایکی نه و که سه هاویه به، واته جیز
 شوبنی نه وه به تۆ چو زانی هاویه چی به نه و هاویه ناگریکی بلیسه داری داگیرساوه

چواردم : شیو و دۆله‌کانی دۆزه‌خ

دۆزه‌خ جیهانیکی نۆد فراوان و گه‌وره‌یه ، سه‌ره‌نا و کۆرتایی‌یه‌کی به‌ته‌واری نازانریت ، له‌چه‌ند شیوو دۆل و شاخیک پیک دیت ، هه‌ندئ وشه‌که له‌قورپانی پیرۆزد فه‌رموده‌یه به‌نرخدا هاتوون ، که‌هه‌ریه‌که‌یان واتای جۆریک له‌جۆره‌کانی سزا ده‌گه‌یه‌نیت ، هه‌ندئ له‌پیشینه‌چاکه‌کان (سلفی صالح) ئه‌و وشانه‌یان به‌شیوه‌کانی دۆزه‌خ لیک داوه‌تاره

هه‌روه‌ک خوای گه‌وره‌ده‌فه‌رمویت (فخلف من بعدهم خلف أضاعوا الصلاة واتبعوا الشهوات فسوف يلقون غيا) (مرم/۵۹) واته : (به‌دوای ئه‌و زانیانه‌دا کۆمه‌لیک هاتن نوێزیان زایه‌ده‌کردو شوین ئاره‌زووه‌کانیان ده‌که‌وتن و سه‌رگه‌ردان بوون ، جا ئه‌م کۆمه‌له‌به‌تۆله‌ی تاوان و نه‌نجامی بئ‌فه‌ری خۆیان ده‌گه‌ن) لیره‌دا وشه‌ی (غی) هاتوه‌که‌ده‌لین : شیویک له‌شیوه‌کانی دۆزه‌خ . هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت : (ومن يفعل ذلك يلقى أثاما) (النسان /۸) واته (هه‌رکس ئه‌م گوناها‌نه‌بکات به‌تاوانی ناهه‌مواری خۆی ده‌گات له‌دۆزه‌خدا)

جا لیره‌شدا وشه‌ی (أثم) هاتوه‌که‌زانیان ده‌فه‌رموون : (ناوی شیویکی دۆزه‌خه ، هه‌روه‌ها وشه‌ی (ویل) له‌سوره‌تی (ویل للمطففين) (الطنین/۱) دا هاتوه ، که‌ده‌لین : هاواره ، یاخود شیویکی هه‌له‌ت و سه‌خته له‌دۆزه‌خدا ، ئه‌و که‌سانه‌ی تیده‌چن که‌ته‌رازوو بازی ده‌که‌ن .

وه‌ک له‌فه‌رموده‌یه‌کیشدا هاتوه‌که‌ده‌فه‌رمویت : (تفسر الویل لوادی فی جهنم یهوی فیه‌الکافر اربعین خریفا قبل ان یبلغ قعره) (۲۳) واته : (ته‌فسیری وه‌یل به‌شیویک له‌شیوه‌کانی دۆزه‌خ کراوه‌بئ‌باوه‌ری تئ‌فه‌رمی ده‌دریت که‌به‌چل پایز هیشتا ناگاته‌بنکه‌که‌ی) (۲۴)

عه‌بدوللای کورپی عه‌باس (رضی‌الله‌تعالی‌عه‌نه‌) فه‌رمویه‌تی : (ان من جهنم لوادیا تستعید جهنم من ذلك الوادی کل یوم اربع مائة مرة أعد المرائین من أمة محمد) (۲۵) واته : (به‌راستی له‌دۆزه‌خدا شیویک هه‌یه‌که‌دۆزه‌خ هه‌موو پۆریک چوار سه‌د جار په‌نا ده‌گرێ به‌خو له‌وشیوه ، ناماده‌کراوه‌بۆ ئه‌وانه‌ی بووپامایی ده‌که‌ن له‌ئومه‌تی موحه‌مه‌د (ﷺ))

(۲۳) پیشه‌وا ترمذی له‌ته‌فسیری سوره‌تی (الانبیاء) دا میناویه‌تی ، هه‌روه‌ها پیشه‌وا (أحمد) (حاکم) گه‌برایانه‌تاره

(۲۴) أنظر : عقيدة المؤمن - أبو بكر جابر الجزائري -

(۲۵) الترغيب و الترهيب رقم الحديث ۵۳۸۱ ، ضعيف ، قال الهيثمي في مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۲۲۲

هر دوها نیمای علی (علیه السلام) فرموده‌ی پیغمبر (صلی الله علیه و آله) فرموده‌ی : (نعوذوا بالله من الجب الحزن أو وادی الحزن ، قیل : یا رهول الله وما جب الحزن أو وادی الحزن ، قال : واد فی جهنم تتعوذ منه جهنم کل یوم سبعین مرة أعدده الله للقراء المرأئین) (۲۶)

واته (په نا بگرن به خواله شیوی خهفت ، ووترا نهی پیغمبری خوا شیوی خهفت چی‌یه؟ فرمودی شیویکه له دوزه خدا دوزه هموو روزیکه هفته جار په‌نای پسن ده‌گریت ناماده کراوه بز قرئان خوینه روپامایی که‌ره‌کان) (۲۷)

عبدوللای کربی مسعود (علیه السلام) فرموده‌ی له باره‌ی (فسوف یلقون غیا) (سرم/۵۹) قال : (واد فی جهنم یقذف فیہ الذین یتبعون الشهوات) (۲۸) واته : (غیا) شیویکه له دوزه نه‌وانه‌ی تنی فری ده‌دری که شوین هوار ناره‌زوه‌کانیان ده‌که‌ون)

پیغمبر (صلی الله علیه و آله) فرموده‌ی له باره‌ی (سأرهنه صعودا) (المدنر/۱۷) (جبل من نار یكلف صعوده ، فإذا وضع یده علیه ذابت ، فإذا رفعها عادت ، فإذا رجعه علیه ذابت ، وإذا رجعه عادت ، وإذا رفعها عادت ، یصعد سبعین خریفا ثم یروی كذلك) (۲۹)

واته : پیغمبر (صلی الله علیه و آله) له باره‌ی نه‌م نایه‌توه فرموده‌ی (صعود) شاخیکه له‌ناگر تقدی لن ده‌کری که سرکه‌وئ پیایدا ، که ده‌ستی ده‌خاته سه‌ری ده‌تویته‌وه ، و که ده‌ستی به‌ری ده‌کاته‌وه ده‌که‌پیته‌وه که ده‌ستی ده‌خاته‌وه سه‌ری ده‌تویته‌وه که هلی ده‌گریت له‌سه‌ری ده‌که‌پیته‌وه ، حاشتا پایز سه‌رده‌که‌ویت و پاشانیش هفته پایز ده‌که‌ویته‌واره‌وه) .

(۲۶) رواه البیهقی بإسناد حسن فی البعث و النشور ۵۳۰ ، أنظر : الترغیب و الترهیب رقم ۵۳۷۹

(۲۷) (۱- الترغیب و الترهیب رقم الحدیث /۵۳۸۱ ، ضعیف قال المیشی فی مجمع الزوائد /۱۰/۲۲۲) (۲- رواه البیهقی بإسناد حسن ، رواه البیهقی فی البعث و النشور /۵۳۰ بذوانة الترغیب و الترهیب رقم الحدیث ۵۳۷۹)

(۲۸) (ضعیف قال المیشی فی مجمع الزوائد ۵۵۷/۷ رواه الطبرانی بإسناد ، و رجاله بعضها ثقة إلا أن ابنا عیسیٰ لم یسمع من أبیه (الترغیب و الترهیب ص ۳۶۵)

(۲۹) (رواه احمد و الحاکم من طریق دراج و قال : صحیح للإسناد و رواه الترمذی من طریق ابن لمیعة عن دراج مختصرا قال : الصعود جبل من نار یصعد منه الکافر سبعین خریفا ، و یروی به كذلك أبدا) واته : (سه‌عود شاخیکه له‌ناگر کافری به‌سه‌ردا سه‌ر ده‌خزیت هفته پایزوه لیوه‌ی ده‌خزیته‌ خورای به‌همان شیوه هتا هتا‌یه) و قال : غریب لاتعرفه معروفا إلا من حدث ابن لمیعة ، ضعیف رواه احمد (۷۵/۳) و الحاکم و الترمذی (۳۳۲۶) و البیهقی فی البعث و النشور رقی إسناد دراج عن ابی المیشم ، و هو ضعیف ، (صعودا) عقبه و شاقه‌الصعد

وه له پړوپایه‌ته‌که‌ی تردا (صعود) شاخیکه له ناگر کافر حه‌فتا پابیز سه‌رده‌که‌ویت ، وه ده‌که‌ویته خواره‌وه ، به‌و شیوه‌یه هه‌تا هه‌تایه (۳۰) .

پینجهم : سوتهمه‌نی دۆزه‌خ

سوتهمه‌نی دۆزه‌خ بریتی‌یه له‌ناده‌میزاد و به‌رد ، هه‌روه‌که‌ر خوای که‌وره ناماژه‌ی بۆده‌کات و ده‌فه‌رموی : (یاایها الذین امنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا وقودها الناس والحجارة) (النجم/ ۲) . واته : ئه‌ی ئه‌وانه‌ی باوه‌رپتان هیناوه‌خۆتان و مال و مناڵتان له‌ناگریکه‌بپارینن که‌سوتهمه‌نی‌یه‌که‌ی خه‌لک و به‌رده

جا هه‌رچه‌نده خوای که‌وره‌و به‌ده‌سه‌لات ده‌توانیت هه‌موو جۆره‌به‌ردیک بکات به‌سوتهمه‌نی دۆزه‌خ ، به‌لام هه‌ندج له‌هاوه‌لان ده‌لین : ئه‌و به‌رده بریتی‌یه له‌به‌ردی گۆگرد (کبریت) که‌نۆر که‌رم ده‌بیت و بۆنی ناخۆشه‌و چاکتر به‌پتستی مرقفه‌وه ده‌نوسیت .

(ابن رجب) (به‌سه‌نی خوای لیبیت) فه‌رمویه‌تی (نۆربه‌ی موفه‌سیره‌کان رایان له‌سه‌ر ئه‌ویه که به‌ردی گۆگرد ناگری پێ‌داوه‌گیرسیت ، وه‌ووتراوه : پینج سیفات هه‌یه که‌ئیش و ئازار زیاتر ده‌کات که‌له‌غه‌یری گۆگرد له‌هیچی تردا‌نی‌یه ، نۆوداگیرسان ، بۆنی نۆرناخۆش ، نۆدی دووکه‌ل ، توند به‌لاشه‌وه ده‌له‌چکیت ، له‌کاتی گه‌سه‌ندنه‌نی تینی گه‌رمی نۆر به‌هیزه (۳۱))

عبدالله کورپی مسعود (رضی‌الله‌تعالیه‌عنیه) فه‌رمویه‌تی : (هی حجارة من کبریت ، خلقها الله یوم خلق السموات والارض فی سماء الدنیا یعدها الکافرین) (۳۲) . واته : (ئه‌مه به‌ردی گۆگرده‌خودا دروستی کردووه کاتێ ئاسمانه‌کان و زه‌وی دروست کردووه له‌ئاسمانی‌یه‌که‌م ئاماده‌ی ده‌کات بۆ پێ‌باوه‌پان) .

له‌سوتهمه‌نی‌یه‌کانی تری ناگر به‌ت دروست کراوه‌کانه‌وه‌که‌ خوای میه‌ره‌بان فه‌رمویه‌تی : (انکم وماتعبدون من دون الله حطب جهنم انتم لها واردون . لو ان هؤلاء الهة ماوردوها وکل

فیها خالدون) (الانبیاء/ ۹۸-۹۹)

(۳۰) به‌وانه (الترغیب و الترهیب من الحدیث الشریف) الإمام عبد العظیم بن عبد القوی المنذری حقه‌ه و قدم له‌و

عقل علیه (یحی‌الدین دیب مستو - سمیر أحمد العطار - یوسف علی بدیری

(۲۱) (الجنة والنار ص/ ۳۱)

(۲۲) (رواد ابن جریر ، وابن ابی حاتم ، والحاکم فی المستدرک ، وقال هذا القول ابن عباس ومجاهد وبن جریج)

واته (۱) و هو نه واندهیش له غه بیری خودا ده بپه رستن ده بنه دارو سوته منی دوزخ و
 دوزخه درایدا ده برین ، نه گهر نه واندهی دوزخه ده تان په رست خودای حق بوونایه ، نه ده خزانه نار
 دوزخه شه ، و هه موو تیایدا به نه مری ده پینه وه .

شه شه م : مارو دوو پیشکی دوزخ

له بهر نه وهی خوا په نامان بدات دوزخ لانهی سزاو نار په حتی به ، جاسزاکانی جزاو جزین
 که چاو نه بیغیون و گوی نه بیستون ، بویه بوونی ماری ترسناک و دوپشکی تزقینه ره له دوزخه خدا
 ناسایی به .

هروه کو (ابن عباس) له تفسیری نه م نایه ته دا ده فه رموی : (الذین کفروا وصدوا عن سبیل
 الله زدناهم عذابا فوق العذاب بما كانوا یفسدون) (الحمل/ ۸۸) واته : (نه واندهی
 بی باوه ربوون له ریگای راست لایاندا ، سه ره رای سزاکانی خزیان سزمان بز زیاد کردون) ،
 ده فه رمویت : نه و سزا زیاد کردنه دوپشکی گوره نه شه وندهی هیستر ده بن .

هروه ک پیغمبر ﷺ له فه رموده به کدا فه رمویته کی : (ان فی النار حیات کامثال اعناق
 البیخه ، تسع احداهن التسعة فیجد حرها سبعین خریفا ، وان فی النار عقارب کامثال
 البغال المولفة تسع احداهن التسعة فیجد اربعین سنة) (۳۳)

واته : له ناوئاگر دا ماری وای تیا به وه ک ملی حوشتر وایه ، به مه ره که سیکیا نه وه بدات هفتا پایز
 هه ست به نیچی که رمی به که ی ده کات ، وه دوپشکی وای تیا به به مه ره که سیکیا نه وه بدات چل
 سال هه ست به نازل ره که ی ده کات .

قال ابن مسعود (رض) فی قوله تعالی : (زدناهم عذابا فوق العذاب) قال : زدوا عقارب
 کالنخل الطول) (۳۴) . واته : له باره ی نه و نایه ته وه فه رمویته کی : دوپشکی گوره ی وه هایان بز
 زیاد ده کریت که که لبه بیان هینده ی دارخورمای دریز دریزه .

(۳۳) رواه الحاكم و قال صحیح الإسناد

(۳۴) رواه ابو بلی و الحاكم موقوفاً و قال صحیح علی شرط الشیخین

حده و تهه م : دوزه‌خی یه‌کان کین ؟

دوزه‌خی یه‌کان نه و که سانه‌ن که دواب هاتنی بؤزی دوابی -قیامت- و لپرسینه‌وه و دادگایی کردنی مروف به هوی زدی تاوانه کانیانه‌وه به‌ره و دوزه‌خ ده‌برین . واته بریتین له‌بین باوه‌په‌کان و دوپوه‌کان و سته‌م کارو تاوانباره‌کان ، که له‌تاقی کردنه‌وه‌ی ژبانی دنیا ده‌رناچن ، جائ و بارو دژه‌خی نه‌وان تیاده‌ژین گه‌لیک سه‌خت و دژواره ، باپیکه‌وه چاویک بخشینین به‌و په‌وش و ناسته‌نگی که نه‌وانی تی‌ده‌که‌ون له‌به‌ر بؤشنایی قورپشان و فه‌رموده پاسه‌کاندا -که‌تا‌که سه‌چاوه‌ی وه‌رگرتن و هه‌له‌پنجانی زانپارین بؤنیمه ده‌رباره‌ی دوزه‌خ و دیمه‌نه‌کانی- له‌پیشوازی لی‌کردنیان و چۆنیتی بردنیان بؤدوزه‌خ خواردن و خواردنه‌وه‌و پاخه‌ریان و چه‌ند بارو گوزه‌رانیکی تر که هه‌موویان ده‌بنه‌ مایه‌ی دیسوازی و سه‌رکزی و نابوتی دوزه‌خی یه‌کان .

هه‌شته‌م : راپیچ کردن و پیشوازی لی‌کردنیان و بردنیان بؤ دوزه‌خ

خوای که‌وره ده‌فه‌رمویت (وسیق الدین کفروا الی جهنم زمرا ، حتی اذا جاؤها فتحت ابوابها وقال لهم خزنتها الم یا‌تکم رسلا منکم یتلون علیکم آیات ربکم وینذرونکم لقاء یومکم هذا ؟ قالوا بلی ولكن حقت کلمة العذاب علی الکافرین ، قیل ادخلوا ابواب جهنم خالدین فیها فبئس مثوی المتکبرین) (الزمر ۶۱-۶۲) .

واته : بی‌بلوه‌په‌کان پؤل پؤل به‌ره و دوزه‌خ راپیچ ده‌کری‌ن ، تا‌کو ده‌که‌نه لای دوزه‌خ و ده‌رگا‌کانی ده‌کری‌نه‌وه . نجا ده‌رگا‌وانه‌کانی دوزه‌خ پی‌یان ده‌لین : نایا له‌خوتان پیغه‌مبه‌رانتان بؤنه‌هات ، نایه‌ته‌کانی په‌روم‌گارتان به‌سه‌ردا بخویننه‌وه و ناگاداری نه‌م دیداره‌ی نه‌م بؤتان بکه‌ن و بتانترسینن ؟ ده‌لین : به‌لی !! به‌لام به‌یاری سزا به‌سه‌ر بی‌باوه‌پاندا دراوه‌و چه‌سپاوه ، پی‌یان ده‌لین بچنه ژوره‌وه له‌ده‌رگا‌کانی دوزه‌خ‌وه به‌هه‌تا هه‌تایی بمیننه‌وه ، که‌خراپترین شوینی خۆبەزل زانه‌کانه .

هه‌روه‌ها خوای میهره‌بان له‌جی‌یه‌کی تردا ده‌فه‌رمویت : (يعرف المجرمون بسیماهم فیؤخذ بالنواصي والاقدام ، فبأي الآء ربکما تکذبان ، هذه جهنم التي یکذب بها المجرمون) (سورة الرحمن الآیة ۴۱-۴۴)

واته خرابه کاران به دهم وچاويانا ده ناسرینه وه واته رهشن ، وه پانه کیشترین به ناوچه وان و قاچه کانیان ، به چ نیچه هتیکي په روه ردگارتان نهی مرؤف و جنزکه به درؤی نه زانن نه وه نه درؤزه خه به ببینن نهی خرابه کاران که به درؤی نه زانن)

وه خوی گه روه و میهره بان ده فرمویت : (ونسوق المجرمون الی جهنم وردا) (مریم ٨٦) .
واته (نه و تاوانبارانه به تینویتی به روه و درؤزه لی ده خوړین) .

وه هر وه ما خوی گه روه و میهره بان ده فرمویت : (ادخلوا ابواب جهنم خالدین فیها فیس مشوی المتکبرین) (غافر ٢٦) واته (له درگاگانی درؤزه خه وه بزونه شویدی له وی فتهیس بن ، چه ند جی به کی خرابه بز فیز زلان)

ده بیینی چزن پیشوازی به کیان لی ده کریت ! چ پرسیارو پوشکی تیک ده کرین !! به چ نمایشکی سه رشوریانه وه به روه و درؤزه به برئیان ده که ن!!!

پاش ده رچرونی بریاری کۆتایی له لایه ن خوی گه وره وه ، نجا بی باوه پان له سه رپو راده کیشترین و به روه و درؤزه به برئیه خزین وه که خوی گه وره ده فرمویت : (الذین یحشرون علی وجوههم الی جهنم اولئک شر مکانا وأضل سیلا) (النقان/ ٣٤) .

واته (نه وانسه له سه رپوویان راده کیشترین به روه و درؤزه ، نه وانن که خرابترین جیگایان هه به و گومرترین ریگه یان هه لبرژار دوه)

هر وه ما خودای گه روه و میهره بان فرمویه تی : (ومن یهد الله فهو المهتد ومن یضل فلن تجد لهم اولیاء من دونه ونحشرهم یوم القیامة علی وجوههم عمیا وبکما وصما ما واهم جهنم کلما خبت زدناهم سعیرا) (الاسراء/ ٩٧)

واته : (هر که س خوا رینمایی بکات هه رنه و که سه رینمایی وه رگر توره و که وتۆته سه ریگه ی راست هه رکه سیش گومر ابیت هه رگیز دۆست و یارمه تی ده رو کۆمه کی که ری نی به بیخاته سه ریگه ی راست . زیندوویان نه که ینه وه وه کۆیان نه که ینه وه وه له روژی دوا پیدا به سه رپو دهم و چاویان دا له کاتیکدا کوړین و لالن و که رن و قه رارگا و شوینی نیسته جی یان درؤزه خه هه رجارئ بلیسه ی نه نیسیته وه ، زیادیان نه که ین له باره ی بلیسه ی ناگره که وه به م په رنگه نه و پیست و گۆشته خوراوانه وه که خۆیان لی ده که ینه وه

پیغمبر صلی الله علیه و آله (درود و سلام، خدای ابریت) جزویتی نشو به پرودا که وتنه مان سق پورن ده کاشه ووه ده فهرمویت : (ان الذي امشاه على رحله قادر على ان يمشيه على وجهه) (۳۰) واته (نه وکسه سی ده دنبادا له سره پین ده بیبات به ربوه ، ده توانن پوژی دواپی له سره روو بیبات به ربوه)
 نه مه له ولامی پرسپاریکا فهرمووی که وتیان جزن خه لکی له سره روو ده پوژن ؟

نۆهه م : خواردنی دۆزه خییه کان

خوای په وومرگار ده فهرمویت : (لیس لهم طعام الا من ضریع ، لایسمن ولا یغنی من جوع) (المانیه/۶-۷) واته : (هیج خواردنیکیان نادریتن نه نها (ضریع) نه بیت - جزره بوه کبکه هیج گیان داریک نایحوات له بهر نه وهی درکاوپی و پیسه - نه پینی قله و ده بن و نه هیج برسنیشیمان پینی لاده چیت)

خوای گوره له جینی به کی تردا ده فهرمویت (ان لدینا انکالا و جحیمًا، و طعاما ذا غصه و عذابا الیما) (الزمل/۱۲-۱۳).... واته به پاستی کورت و بهندی قایعمان لایه له پوژی دواپی دا که پینی باوه پان پینی پیوه ند ده کوریت و ناگری بلیسه داریان بزناماده کراوه و خواردنی قیزه ونو درکاو بیان پینی ده دریت و سزای به نیشیان پینی ده چیزدیت .

مه روک خوای گوره له شوینیکی تردا ده فهرمویت : (ثم انکم ایها الضالون المکذبون ، لآکلون من شجر من زقوم ، فمالئون منها البطلون ، فشاربون علیه من الحمیم ، فشاربون شرب الهمیم ، هذا نزلوهم یوم الدین) (الرأفة/۵۱-۵۶) .

واته : (پاشان نیوه - نهی گومرایانی پینی بهروا پینی گرمان له دره ختی ژه قنه بووت (زه قوم) ی ناو پوزه خ ده خۆن ، له برسانا وورگی لپی پرده کن ، نجا ناوی له کول به سر دا ده خۆنه وه ، به وینه ی خواردنه وهی حوشتری تینوو ، نه مه میوانداری نه وانه له پوژی سزادا) ، - هیم - حوشتری تینوو که هر نار ده خواته وه تیرنابیت تاکو سه ره نجام ده ته قیت .

خوای گوره باسی درهختی ژه قنه بیوت (شجره زقوم) دهکات و دهفه رمویت (انها شجره تخرج من اصل الجحیم ، طلعتها كأنه رؤوس الشیاطین ، فانهم لآکلون منها فمالئون منها البطلون ، ثم ان لهم علیها لشربا من حمیم ، ثم ان مرجعهم لالی الجحیم) (المانات/ ۶۴-۶۸) واته: (ئو داری زه قنه بیوت داریکه له تخت و بیخی دۆزه خوه ده رده جیت و لئو و پۆپه کانی به دره گاکانی دۆزه خدا بلارده بیته ره ، که به ره که ی وهک که لله سه ری شه ی تانه کان وایه ، جانو دۆزه خی یانه لئی ده خون ردکی لئی پر ده کن ، پاشان به سه ری دا شاری کولایان پئی ده دریت و ده یخزنه ره ، پاشان بی گومان که رانه و بیان هر بۆلای دۆزه خه پیغه مبه ریش (ﷺ) ده فه رمویت : (لوان قطرة من الزقوم قطرت في دار الدنيا لأفسدت علی اهل الدنيا معایشهم کیف بمن یكون طعامه) (۲۶)

واته: (ئو که ز بهک دلۆپ له و ژه قنه بیوت به تکبته ژبانی دونیا وه شه و گوزه ران له خه لکی سه ری زه وی تیک ده دات ، چ جای شه وه ی که شه خوار دنه که ی بیت .

خوای گوره له نایه تیکی تردا ده فه رمویت (فلیس له الیوم هاهنا حمیم ، و لاطعام الامن شسلین) (الحاقه/ ۲۶-۲۷) .

واته: (له و پۆزه دا له وی هیج دلسۆزو خۆشه و یستیکی نی یه و هیج خوار دنه تیکی نی یه جگه له کیم و زوخاری که له لاشه یاندا ده چۆر پته وه) .

دهههم : خوار دنه وه ی دۆزه خی یه کان

خوای گوره ده فه رمویت: (و یستی من ماء صدید یتجرعه ولا یکان یسیغه و یأتیه المون من کل مکان ، و ما هو بمیت ، و من ورائه عذاب غلیظ) (الابراهیم ۱۶-۱۷) . واته: (ئو بی باره بو تاوان باره ی له دۆزه خدایه - له کیم او زوخاو تیر ئاو ده کربیت قومی لئی ده دات و خاریک بزوی قوروت نه چیت ، وه له هه موولایه که وه مردنی بۆدیت به لام ناشمریت ، وه له دوا ی شه ره سزایه کی توندی سهخت چاوه رپی ده کات) .

وه له نایه تیکی تردا په روه ردگاری مه زن ده فه رمویت : (وسقوا ماء حمیما فقطع امعائِبها) (عسد/ ۱۵)

(۳۶) زواه الترمذی ج ۱ ص ۱۰۴ و قال هذا حدیث حسن صحیح ، و رواه ابن ماجة ج ۱ ص ۳۰۱

وانه (له ناویکی کولانو ده درین که گهل خوارنده و پیدا هم موو بیخوله کانیان ده بچرینیت) مهروه ما فی بطلونهم والجلود ، ولهم مقامع من حدید ، کما ارادوا ان یخرجوا من النعم اعیدوا فیها ، وذوقوا عذاب الحریق) (الحج/۱۹-۲۱)

وانه: (به ناویکی کولانو - که ده رخاردیان ده دریت - هرچی ناوسکیانه داده پلنوخیت و پیسته که شیان ده توینیته وه ، وه چهنده ها گورزی ئاسنینیان بز دائراوه ، هرکاتیکیش بیانویت له دوزهخ بینه دهر ده بخرینه ناوی پدیان ده گوتریت بچینن سزای سوتینت)

مهروه ما خرای که وره ده فهرمویت: (و ان یستغیثوا یغاثوا بماء کالمهل یشوی الوجوه بس الشراب و ساعت مرتققا) (الکهن/۲۹) واته (نه گهر له تینوانا هاوار بکن ، ئوا به ناویکی کرلاری تیکهل سهک خلته ی زهیت - فریایان ده خریت کاتیک نزکی ده میان خرایه وه دهست به چی تینه که ی دهم و چاویان ده برینیت و دایده پلنوخینیت ، نای خوارنده وه یه کی نیجگار خراب و شوین و ریگه یه کی سامناک و ناخوشه

خرای که وره و میهره بان فهرموویت (أذک خیر نزلا أم شجرة الزقوم ، إنا جعناها) (الصافات/۶۷) واته: (درمختی زه قوم له وانه یه جزره درمختیکی تابیته بیت که لق و پزپه کانی هم موودزهخ داگیر ده کات) نه وهش بزچوونی هه ندیک له زانایانه ، قه تاده ده فهرمویت کاتی باسی درمختی زه قوم کرا بی پرواکان که ورته ووت و سه ر لئ شتواوی ، ووتیان ها وه له کان ده لیت له ناو دوزهخدا درمختیک هیه و ناگری درمخت ده سوتینیت

بزه خرای که وره ئم نایه ته ی نارده خواره وه (انها شجرة تخرج من أصل الجحیم) (الصافات/۶۷) واته: (درمختیکه له بنی دوزهخ ده رده چیت) ناگری ده رخوارد دراوه و لئی دروست بووه

یانزه: پوژاکی دوزهخی یه کان

ده رباره ی جل و بهرگی دوزهخی یه کان خرای که وره ده فهرمویت (و تری المجرمین یومئذ مقرنین فی الأصفاد ، سرا بیلهم من قطران و تشی و جوههم النار) (ابراهیم/۴۹-۵۰)

وانه ده بینی له و روزه دا تاوانباران کۆت و زنجیر کراون و پوژاکیان له (قطران که ماده یه کی تراویه هه ک قورقوشم) بز دروست ده کریت ، وه ناگر دهم و چاویان داده پوژشیت و ده بسوتینیت) له تفسیری (این کثیر) دا هاتوره (سراییل) کۆی (سربال) ه واته (شهروال).

(أبو مالك) ی (أشعري) ده فہرمویت (پیغمبر ﷺ) فہرمویہ تی : (والناحة إذا لم تب قبل موتها ، تقام يوم القيامة و عليها مربال من فطران و درع من جرب) (۲۷)
 واتہ (نہ و نافرہ تانہ ی مردو دہ لاویننہ وہ - کہ پیی دہ لین (ناحہ) - کہ رتہ وہ نہ کاتر
 بہ شیمانی دہ رنہ بریت پیش مردنی ، نہ و ا لہ ہڈی دوائی دا زیندو دہ کریتہ وہ بہ جزیک
 پڑشاکیکی لہ (فطران) لہ بردایہ و زری پڑشیککی لہ مسی تواوہ پڑشیوہ ،
 خوائ کہ بردہش دہ فہرمویت (إن الذين كفروا قطعتم لهم ثياب من نار ، يصب من فوق

رؤوسهم الحميم) (الحج/۲۰)

واتہ (نہ وانہ ی کہ بی باوہ بن پر بہ بہری خویان پڑشاککی ٹاگرینیان بق دہ بریت و نار ل
 کول دہ کریت بہ سہر سہریناندا ، وہ ہندی لہ زانایان دہ فہرموون : چونکہ جل و ہرگہ کہ یان ل
 مسی تواوہ یہ ، بہ سہریناندا دہ توتیہ وہ دیتہ خوارہ وہ و دہ یان سوتینیت

لہ (سمرۃ) ی کوری (الجندب) وہ (ﷺ) گپراویہ تہ وہ کہ پیغمبر ﷺ) فہرمویہ تی :
 (منهم من تأخذہ النار إلى رکتہ ، و منهم من تأخذہ إلى حنجرتہ ، و منهم من تأخذہ النار إلى عنقہ ،
 و منهم من تأخذہ النار إلى ترقوتہ) (۲۸)

واتہ : (لہ و دوزہ خیانہ کہ سی وایان مہ یہ ناگرہ کہ تا نہ ژنوی ہاتوہ ، وہ کہ سی وایان مہ ی
 تاگر ناوکی ہاتوہ ، ہندیکی تریان ہتا کہ ردن ہاتوہ ، ہندیکی تریشیان ہتا قور قوراگت
 ہاتوہ) -

دوا نرہ : راخہری دوزہ خییہ کان

خوائ کہ ورہ دہ فہرمویت : (لهم من جهنم مہاد و من فوقہم غواش) (الأعراف/۴۱)

واتہ : (بی باوہ پان - پایہ خیان ہر لہ دوزہ خہ لہ ناگری دوزہ خ لیفہ یان دہ بریت بہ سہرنا)

وہ لہ نایہ تیکی تردا دہ فہرمویت : (لهم من فوقہم ظلل من النار و من تحتہم ظلل)

(الزمر/۱۶) واتہ : (لہ سہریانہ وہ سیبہریکہ - واتہ بلیسہ - ی ناگرہ و لہ ژریشیانہ وہ بہ ہماز

شیوہ)

هروهها دهفهرمويت رانطلقوا إلى ظل ذي ثلاث شعب ، لا ظليل ولا يغني من
الذهب) (المرات/۳۰-۳۱)

واته (دهرچن و بړون بولای سيبريک که سئ لقی لئ دهبيتوه ، هرکس بجينه ژيري نه
سيبري بڼ دهکات و نه دادی ددات و پهناي ددات له بليسهی ناگری دزوخ که له هه مو
لايه که په لاماری بئ برويان ددات) .

سيانزه : کوټ زنجيري دوزخه خي يه کان

بيگومان چټريک له نه شکه نجه کانی دوزخه بريتي يه له کوټ و زنجير ، جا کاتيک به ته وای سزا
هست پئ ده کريت ، که دهست و پئ کوټ و زنجير کرايت و نه و که سهی سزا ده دريت ناتوانيت
هیچ دهس بجولينيټ و بهرگري يه که له خوی بکات ، هرچنده نازار بدريت هيچی له دست نايهت
، گرچی هه په له قاره يش بيت ، له بهرته مه شه که کوټ و زنجير له ناو دوزخه خدا هه يه .

هروهک خوی که وړه دهفهرمويت : (إنا اعتدنا للكافرين سلاسل و أغلالا و سعيرا)
(الإنسان/۴۰) واته : (نيمه چندهها زنجيري دريژمان ناماده کردوه بڼ پاکيشانی بئ باوه پان و
چند کوټيک بڼ که ردنيان و پيوه ن کردنيان و ناگری داخرايش بڼ سزا دانيان و سوتاندنيان) .

هروهها خوی بالا دهست دهفهرمويت (إنا لدينا أنكالا و جحيما و طعاما ذا غصة ، و
عذابا أليما) (الزمر/۱۲-۱۳) واته : (به زاستی کوټ و بهندی قايمان لايه له بڼی دوايي دا که بئ
باوه پانی پئ پيوه ن ده کريت ناگری بليسه داريان بڼ ناماده کراوه و خواردنئ قبزه ون و پرکويان
بئ نه دريت و سزای به نيشيان پئ ده چټريټ) .

ديسان خوی که وړه دهفهرمويت : (خدوه فغلوه ، ثم الجحيم صلوه ، ثم في سلسلة ذرعا
سبعون ذراعا فأسلکوه) (الحاقة/۳۰-۳۱)

واته (فرمان دهدهين به چاوديري دوزخ و پتي ده ليين : (نه و تاوانباره بگرن و زنجيري
کن و بيگه يننه دوزخ و فرپيده نه ناوی ، پاشان به زنجيريکی هفتا گزی بيسته نه و)
له فرموده به کيشدا هاتوره که پيغه مبه (ﷺ) فرمويه تي : (ان اهل النار يكون حتى لو
أجريت السفن في دموعهم لجرت و انهم ليبكون ، الدم يعني مكان الدمع) (۳۹)

زنجیره: روزی دوايي ۳۰ د

واته (دوزه‌خى په‌خان نه‌وه‌نده ده‌گرين نه‌گه‌ر كه‌شتى له‌فرميس‌كياندا بگه‌ويته بڼه‌نار ده‌توانيت بروت ، وه‌گريانه‌كه‌شيان خوښه له‌جياتى فرميسك) .

چوارده : گه‌ورده‌ي دوزه‌خى په‌كان و ناشيرينى شيووديان

له‌(أبو هريرة) وهه (رضي الله عنه) ده‌گپه‌نوهه پيغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رموويه‌تى : (ما بين منكبي الكافر مسيرة ثلاثة أيام لراكب مسرع) (۱۰) واته (نيوانى هه‌ردوو شانى بڼه‌ باوه‌ر نه‌ندازه‌ي سڼه‌ بڼه‌ پييه به‌ سواري وولاخيك كه به‌ خيراى بېوات)

هه‌روه‌ما پيغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌ شويئيكى تردا فه‌رموويه‌تى : (ضرس الكافر أي ناب الكافر مثل أحد و غلط جلد ه مسيرة ثلاث) (۱۱) واته (ددانى پيشه‌وه‌ي بڼه‌ باوه‌ر سواته‌ كلبه‌ي- به‌ وينه‌ي كيوى نوحوده وه نه‌ستوراي پيسته‌كه‌شى سڼه‌ بڼه‌ پييه) .

له‌فه‌رموده‌يه‌كدا هاتوهه : (ان الرجل من اهل النار ليعظم للنار ، حتى يكون الضرس من اضراسه كأحد) (۱۲) واته (ئاده‌ميراز له‌دوزه‌خدا بڼه‌ ناكه‌ر گه‌وره‌ ده‌كريت ، هه‌تا يه‌كوي له‌خرئ‌كانى ده‌بيته نه‌ندازه‌ي كيوى نوحده) .

هه‌روه‌ما هاتوهه : (ان غلط جلد كافر اثنان و اربعون ذراعاً ، وان ضرسه مثل أحد) (۱۳) واته : (پيسته‌ي بڼه‌ باوه‌ر نه‌ندازه‌ي چل ودوو بال نه‌ستور ده‌بيت ، وه‌خرئ‌يه‌كيش ده‌بيت نه‌ندازه‌ي كيوى نوحده...) .

له‌پيوايه‌تيكى تردا هاتوهه كه‌پيغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رموويه‌تى : (ضرس الكافر يوم القيامة مثل أحد ، و عرض جلد ه سبعون ذراعاً ، و عضده مثل البيضاء ، و فخذ ه مثل ورقان و مقعد ه من النار ما بيني و بين الرينة) (۱۴)

واته : (له‌قيامة‌تدا خرئى بڼه‌ باوه‌ر وه‌ك نوحده ، وه‌نه‌ستورى پيسته‌كه‌ي هه‌فتا باله‌ قولر هينده‌ي شاخى (بيضاء) ه ، وه‌پاينشى وه‌ك (ورقان) ه ، وه‌جئى له‌دوزه‌خدا نه‌ندازه‌ي نيوان مر و په‌بزه‌يه) .

دياره هه‌تا جهسته و لاشه‌گه‌وره‌ تر بيت ، زياتر نازار و نه‌شكه‌نجه له‌ دوزه‌خدا ده‌چيئيت.

(۴۰) رواد البخاري باب الرقائق و رواد مسلم في صفة الجنة (۴۱) رواد مسلم في صفة الجنة و الترمذى في صفة جهنم (۴۲) (رواد احمد وهو مرفوع) (الجنة و النار ص/ ۸۵) (۴۳) (مشكاة المصابيح/ ۱۰۳/۳ ، صحيح وسنده صحيح) (۴۴) (اخرجه الحاكم و احمد ، سلسلة الاحاديث الصحيحة / ۹۳/۳)

مہرہ ما پیغہ مہری نازین ﷺ فہرمویہ تی ؛ (شفاعتی اکثر من مضر وان من یعظم للنار حتی یكون احد زواياها) (۱۰) واتہ : (مہندی لہ نوومہ تہ کم بہ شہ فاعہ تی من دہ چنہ بہ مہ شتہ وہ کہ شمارہ بیان لہ تیرہ ہی (مضر) زور ترہ ، وہ مہندی لہ نوومہ تہ کم دہ چنہ دوزخہ وہ تاکو نہ رندہ ہی کوشہ یہ کی دوزخ کہ ورہ دہ کرتین) .

خوای کہ ورہش دہ فہرمویت : (یوم نقول لجنہم هل امتلات وتقول هل من مزيد) (۲۸/۵) .
 (۲۹) . واتہ : (لہ و پوزہ دا بہ دوزخ دہ لئین نایا پہ بوویت ؟ نہ ویش دہ لیت : نایا زیاترہ یہ بیہین) .
 واتہ دوزخ نہ رندہ فراوانہ کہ پیرپوونی بونی یہ

پانزہ : رِق و قینی وھاواری دوزخ

دوزخ لہ دوری (۵۰۰) سال ھاوارو رِقو قینی بہ رزہ بیتہ وہ بونی باوہ پان و شالوایان بؤدینیت .
 وہ کہ خوای کہ ورہ دہ فہرمویت : (بل کذبوا بالساعة واعتدنا لمنكذب بالساعة سعيرا ، اذا رأيتهم من مكان بعيد سمعوا لها تغيظا وزفيرا . واذا القوا فيها مكانا ضيقا مقرنين دعوا هنالك ثبورا . لا تدعوا اليوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا كثيرا) (النار/۱۱-۱۴) .
 واتہ : (بہ لکو پوڈی دواپی بیان بہ درق زانیوہ ، وہ دوزخہ ہی داخراومان بؤوہ کہ سہ نامادہ کردوہ کہ پوڈی دواپی بہ درق دہ زانیت . کاتی دوزخ لہ جیگاہہ کی دورہ وہ دوزخہ ہی کہان دہ بینیت کو بیان لہ نہرہ و ھاوارو نالہ نالی دہ بیت وہ کاتیک فری دہ درینہ شوینتیکی بہرتہ سک و تہنگی ناودوزخہ وہ بہ دہست و مل بہ ستراوی لہ ویدا ھاواری مالویرانی دہ کہن و فریشہ کان پیمان دہ لئین : یہ کہ جار ھاواری مال ویرانی مہ کہن بہ لکو زبچار ھاوار بکن) .

پیغہ مہریش ﷺ لہ فہرمایشتی کدا دہ فہرمویت : (من کذب علی متعمدا فایتبوا بین عینی جہنم مقعدا ، قيل یارسول الله ﷺ) ولها عینان ؟ قال اما سمعتم الله عزوجل یقول : (اذا رأيتهم من مكان بعيد سمعوا لها تغيظا وزفيرا) یخرج من عنق من النار ، له عینان تبصران ، ولسان ینطق فیقول : وکلت لكل من جعل مع الله الها آخر ، فهو ابصر به من الطیر بحب السمسم فلیلتقطه)
 وفي رواية : (اني وکلت بثلاث : بكل جبار عنید ، ومن دعا مع الله الها آخر ، وبالصورین) (۱۱)

(۱۵) رواه ابن ماجه في صفة النار - ۴۳۲۳- ورواه الحاكم و صححه الشيخ الفاضل الألبانی (حفظه الله)

(۱۶) قال ابو عیسی هذا الحدیث حسن غریب صحیح

واته : (هرکس به نهنقه ست درو به دهم منه وه بکات (واته هه لیبه سستیت) باشوینی خزی
 له تیوان هه دروو چاری دوزه خوخ بکات ، ووترا : نهی پیغه مبهری خوا شویش دوو چاری هه به ؛
 فه رمویی : نهی گویتان لی نه بووه که خوی بالاده ست له مانایدا ده فه رمویت : (کساتیک دوزه
 له جیکایه کی دووه وه دوزه خوی به کان ده بینیت ، گزی بیستی نه ره و هوارو ناله نالی ده بن) . ملی
 له ناگر درده چیت که دوو چاری هه به پیمان ده بینیت و ه زمانی هه به قسه ی پی ده کات و ده لیت :
 من کراومه ته به پرسیاری نازاردانی نه وانهی هاره ل بز خوا داده نین ، وه له بالنده بز کونجی -
 که ده بینیت و له زوی هه لی ده گزیته وه - باشترین ده بینیت) له ریوایه تیکدا ده لیت : (من
 به پرسیاری نازاردانی سی کومه لم : هه موو ستم کاریکی زرداری که لله ره ق ، دووه م : هه رکس
 هاره ل بز خوا به پیدا بکات ، سیه م : وینه گران) .

شانزه : نیش و ژانی ناگر ده گات به دل

باسی نه وه مان کرد که بی باوه یان له دوزه خدا زنگه و ره ده بن ، به لام نه و ناگره هینده به تین
 که ژان و نازار ده که به نیت به ناخ و قولایی جه ست بیان
 هه ره ک خوی گه و ره ناماژه ی بژده کات و ده فه رمویت : (سأصلیه سقر ، وما ادراک ما سقر
 لاتبقي ولا تذر . لواحد للبلش) (المنز/ ۲۶-۳۰)
 واته : (ده یخه مه ناو - سقر - که دوزه خه ، تو چوزانیت سه قه رچی به ؟ شوینیکی وایه که هیچ
 که سیک نامیلیته وه که تیکی نه شکینیت و له خوی نه گزیت ، پتر له وهش پیستی مروف داخ ده کات
 و ره شی ده کاته وه) .

هه ندی له زاناکانی پیشین (سلف) ده لین : (گۆشت و نیسقان و مۆخ ده خوات و به شیوه ی
 خزی نامیلیته وه) (۱۷)

هه ره ها خوی گه و ره ده فه رمویت : (کلا لیندن فی الحطمة ، وما ادراک ما الحطمة ، نار
 الله الموقدة التي تطلع علی الافئدة) (المز/ ۴-۷)

واته (نه خیر فریج ده دریته ناو (الحطمة) وه ، تو چوزانیت (الحطمة) چی به ؟ ناگریک
 له لاین خواره هه لگیرساوه ، نه و ناگره ی له سه ر ده کانه وه بلیسه ده دات و هه لده سستیت)

(عمدی کورپی کعبی قرضی) ده‌فهرمویت : (ناکر هتا دلی ده‌یخوات و ده‌یسوتینین ، کاتیکیش ده‌گاته دلی سه‌رله‌نوئ د‌روست ده‌کریته‌وه) .

(ثابت) ی کورپی (البسلیغ) ش‌نم‌نایه‌ته‌ی خوینده‌وه پاشان‌فهرموی : (ناکر هتا دلیان ده‌سوتینین که‌ئوان زیندووشن ، نژی بۆ هیناون و سزاکه‌ی ته‌نگاری کردوون ، پاشان‌ده‌ستی کرد به‌گریان) (عن ثابت بن البنانی انه قرأ هذه الآية ثم قال : (تحرقهم النار الى الافلدة وهم احیاء لقد بلغ منهم العذاب ، ثم يبکی)^(۱۸) .

واته : سابتی کورپی به‌نان (ده‌حسنی خوی لربیت) کاتئ‌نم‌نایه‌ته‌ی خوینده‌وه‌فهرموی : (ناکر ده‌یان سوتینیت هتا ده‌گاته دل‌ه‌کانیان -خوابه‌نامان بدات- له‌کاتیکدا‌ئوان هه‌ر زیندوون ، به‌راستی سزاو‌نیش نژی بۆ هیناون . پاشان‌نم‌پیاوچاکه‌ده‌ستی کرد به‌گریان .

حه‌قلده : گریان و هاواری دۆزه‌خی‌یه‌کان

بی‌گرمان‌نم‌هم‌موو‌جۆره‌سزاو‌نازاره‌بوسۆوسه‌ختانه‌گریان و هاواری لی‌په‌یدا ده‌بیت و شین و واوه‌یلای لی‌ده‌که‌ویته‌وه ، چونکه‌له‌ئیسقان و مزخ‌کارده‌کات ، نه‌وه‌تا ده‌بینن قورپانی پیرقذ به‌ووردی ده‌نگک و هاوارو‌سکالای نۆزه‌خی‌یه‌کانمان بۆ تۆمارده‌کات و ده‌فهرمویت : (واذا القوا مکانا ضیقا مقرنین دعوا هنالك ثبورا) (الفرقان/۱۳) .

واته : (کاتئ به‌ده‌ست و مل فریج ده‌درینه‌وه شوینیکی ته‌نگه‌به‌ر له‌دۆزه‌خدا ، هاوارده‌که‌ن له‌شوینه‌دا ، هاواری مال ویرانی و له‌ناوچوون) .

هه‌روه‌ها ده‌فهرمویت : (ان تقول نفس یا حسرتا علی ما فرطت فی جنب الله وان كنت لمن الساخرین) (الزمر/۵۶) واته : (ئه‌وکه‌ده‌لیت : نای مال ویران‌خۆم ، چۆن که‌م ته‌رخه‌م بووم له‌ئاستی مافه‌کانی خوی گه‌وره‌داو له‌دنیا‌دا کالتهم به‌ناین و دواپۆژ ده‌هات) .

باوه‌پرداری خۆشه‌ویست : سه‌یرکه‌نم‌بی‌په‌روایه‌چۆن هاواری لی‌به‌رز بووه‌ته‌وه‌په‌نجه‌ی به‌شیمانی ده‌گ‌زیت ، نه‌که‌هه‌ر په‌نجه‌ی به‌لکو‌ئه‌وه‌نده‌سه‌ری لی‌ده‌شعیویت تاهه‌ردوو‌ده‌ستی خزی ده‌کات به‌ده‌میدا

و هك خوائ گوره ده‌باره‌ی بزمان ده‌گيريته‌وه و ده‌فهرمويت: (يوم بعض الظالم على يديه ، ويقول يا ليتني اتخذت مع الرسول سبيلا) (الفرقان/ ۲۷) واته (له و يؤذها ستم كار قهپ ده‌كات به‌مه‌ردور ده‌ستی‌داو ده‌لئت خوزگه له‌كه‌ل پيغه‌مبه‌ر (ﷺ) ريگه‌م بگرتايه‌به‌ر) .

شه‌ژده : توندی سزاو بیزار بوونی دۆزه‌خی‌یه‌کان

خه‌لكی شه‌ونده بیزاو ماندورن له‌دۆزه‌خ ، ناماده‌ن مه‌موو شتیک بکه‌ن به‌قوربان‌ی خویان بزئه‌وه‌ی له‌دۆزه‌خ پی‌ی بزگاریین و بینه‌ده‌ره . ته‌نانه‌ت یه‌ک یه‌کی شه‌و شتانه ده‌که‌ن به‌قوربان‌ی بزگاربوونیان که‌له‌دنیا‌دا خۆی ده‌کرد به‌قوربان‌یان و له‌پیتاویدا خۆیان به‌کوشت ده‌دا ، و هك خوائ گوره ده‌فهرمويت: (يود المجرم لو يفتدى من عذاب يومئذ بنيه وصاحبه

واخيه وفضيلته التي تؤويه ، ومن في الارض جميعا ثم ينجيه ...) (المارج/ ۱۱) .

واته (تاوانبار له‌روپۆزه‌دا پی‌ی خۆشه‌که‌ کورپه‌که‌ی وهاوسه‌ره‌که‌ی و براکه‌ی و هۆزه‌که‌ی - که‌له‌دنیا‌دا پشتیان ده‌گرت و شه‌میش ناماده‌بوو خۆی بکاته‌ قوربان‌یان - وه‌مه‌رچی خه‌لكی سه‌رزه‌ویش مه‌یه‌ بیانکاته‌ قوربان‌ی خۆی و له‌نازارو شه‌شکه‌نجی ناگری دۆزه‌خ بزگاری ببیت) ، به‌لام مه‌حاله‌به‌وشیوه‌یه‌ش بزگاری نابیت .

هه‌روه‌ها خوائ گوره‌هه‌رموویه‌تی: (للذين استجابوا لربهم الحسنى والذين لم يستجيبوا له لو ان لهم مافي الارض جميعا ومثله معه لافتدوا به اولئك لهم سوء الحساب وماؤاهم جهنم وبئس المهاد) (الاعد/ ۱۸) .

واته: (شه‌وانه‌ی وه‌لامی بانگه‌وازی په‌روه‌زگاریان دایه‌وه سه‌ره‌نجام پاداشت و ناكامیان چاکه وه‌شه‌وانه‌ی بانگه‌وازی په‌روه‌زگاریان وه‌لام نه‌دایه‌وه ، شه‌گه‌ر شه‌وه‌ی له‌زه‌ویدایه‌ به‌شه‌ندانه‌ی شه‌وش و (زیاتریش) هی شه‌وان بیت ، ، بۆ بزگاریوون له‌عه‌زابی خواو هه‌مووی بیه‌ن (به‌لام دیسان لێ‌یان قبولناکریت بۆ شه‌وان حسابیکی توندو خراب مه‌یه ، وه‌دۆزه‌خ چيگه‌یانه‌ که‌شه‌خه‌راپترین مه‌نزلگایه‌)

خوائ گوره‌هه‌رموویت (إن الذين كفروا وماتوا وهم كفار فلن يقبل من احدهم ملء الارض ولو افتدى به اولئك لهم عذاب اليم وما لهم من ناصرین) (آل عمران/ ۹۱)

واته : (به‌راستی نه‌وانه‌ی به‌وایان نه‌مینا مردن له‌کاتیکدا که بی‌سپوا بوون واته به‌بی‌باره‌پی مردن ، به‌موی نه‌و مردنه‌یان به‌بی‌باوه‌پی ، هرگیز وهرناگیریت له‌هیچ کامیکیان سپی زه‌وی له‌نالتون که بی‌کات به‌خیرو سه‌ده‌قه له‌جیهاندا بز پزگارپوونی له‌پوژی دواپی ، وه‌هیچ سوودی ناییت بزئو و بزئو بی‌ده‌ی . چونکه هرکرده‌وه‌یه‌کی چاک به‌وای له‌کله‌ن بیت لای خوای گه‌رده سپج نرخیکی نی‌یه . گه‌ر نه‌و نه‌ندازه‌یه‌شی مه‌بیت له‌قیامه‌تداو بی‌کات به‌فیدیه‌ی خزی و له‌بریتی خزی بیدات هرلئی وهرناگیریت و پزکاری ناکات ، نه‌وانه سنی‌جور هرپه‌شه‌یان بزوه‌یه : سپی زه‌وی نالتونی لی‌ت‌هرناگیریت ، سزایه‌کی سه‌ختی به‌نازاریان بزوه‌یه ، هیچ یارمه‌تی دانیکیان بزونی‌یه) .

په‌رده‌رگاری مه‌زن ده‌فهرمویت: (ان الذین کفروا لو ان لهم مافی الارض جمیعا ومثله معه لیقتدوا به من عذاب یوم القیامة ماتقبل منهم ولهم عذاب الیم) (الاسه/۳۶) .

واته : (به‌راستی نه‌وانه‌ی که له‌دنیا دا بی‌سپوا سه‌رکیشن هرله‌سه‌ر نه‌و باره ده‌مرن ، نه‌وانه له‌پوژی دواپی ، گه‌ر هینی نه‌وان بیت هرچی وا له‌زه‌وی دا به‌تیکروا پیکه‌وه ، وینه‌و نه‌ندازه‌ی نه‌وشیان بی‌یت له‌گه‌لی دا ، گه‌ر نه‌وه‌ی باس کرا هی نه‌وان بیت ، بز نه‌وه‌ی فیداکاری پی‌یکه‌ن و بیده‌ن له‌باتی سزای پوژی دواپی لی‌یان وهرناگیریت ، بزبان هه‌یه سزایه‌کی نیش و نازارده‌ر که گه‌بیش‌تیه نه‌و په‌پی راده) .

نۆزده: بی‌هیوایی و نه‌مری و ناخ هه‌لکیشانی بی‌باوه‌ران له‌دۆزه‌خدا

خوای گه‌رده ده‌فهرمویت : (ان المجرمین فی عذاب جهنم خالدون ، لایفتر عنهم وهم فیه مبلسون وماظلمناهم ولكن هم الظالمون ، ونادوا یا مالک لیقض علینا ربک قال انکم ما کثون) (الفرقان/۲۷) .

واته : (به‌راستی تاوانباران هه‌میشه له‌ناگری دۆزه‌خدا ده‌میننه‌وه ، و سزایان له‌سه‌ر که‌م ناکریت‌وه ، بز خو‌یان له‌دۆزه‌خدا بی‌هیواییان بزپاو ده‌بن ، نیمه‌ش سته‌م مان لی‌ت‌ه‌کرگدون به‌لکو خو‌یان سته‌م کاربوون ، و هاره‌لیان داناوه ، بانکه ده‌که‌ن نه‌ی مالپکه که‌لی‌پرسرای نۆزده‌خه ده‌با په‌روه‌رگاری گمانمان بکیشیت و پزگارمان بی‌یت ، شه‌ویش ده‌فهرمویت : (نیوه هر تیایدا ده‌میننه‌وه) ناشکرایه شه‌م وه‌لامه ته‌واو بی‌هیواییان ده‌کات و ناویمید ده‌بن له‌وه‌ی که‌بزئی له‌پوژان

بینه‌ده‌روه له‌و پوژه‌ه په‌شه‌ی که‌تیی که‌وتون

محمدی کورپی که عیبی (قرطبی) (به جیمانی خوی لن بیت) ده فهرمویت: (نه ملی ناگر هاوار ده بن
بق خزنه نه کان ی دژده خ

وهك خوی گه وره ده فهرمویت: (وقال الذين في النار لخرنفة جهنم ادعوا ربكم يخفف
عنا يوم ن العذاب) (بخاطر ۴۹) . واته (نه وانسه له ناگردان به (خرنه) ی دژده خ ده لین: داوا
له پرمودگار تان بکن نه نها بژدیك سزمان له سر سوک بکات ، وه لامه که بیان نه وه به: (اولم نزلنا
تاتیکم رسلكم بالبينات قالوا: بلى ، قالوا فادعوا وما دعاء الكافرين الا في ضلال). (بخاطر ۴۹)
واته (نايا پیغه مبه رانی خوتان بژده وانسه نه کراو نه هاتنه لاتان به به لگو و نایه تی بولدن و
ناشکراوه ؟ ده لین: به لی، نه وانیش ده فهرمویت: ده مهر هاوار بکن ، هاوار کوننی
مهر به ره گو مریسه به) .

جا دواي نه وه ی له (خرنه) ^(۴۹) بی هیوا بون هاوار ده بن بژلای (مالك) ^(۵۰) که له سه رویانه وه
شوینتیکی هه به له دژده خدا و پردی تیدایه که فریشته ی سزای به سر داتا تده په ریت ، ننجبا
بی باوه ران ده لین: (يامالك ليقضي علينا ربك) و داواي مردن ده کن ، (مالك) بی دهنگ ده بییت و
وه لامیان ناداته وه بژ ماوه ی هه شتا سال - که سالیك (۳۶۰) بژده و مانگیك (۲۰) بژده وه مهر
بژدیکی دژده خ وه که هزار سالی نیمه وایه - پاش هه شتا سال وه لامیان ده داته وه ده فهرمویت:
(انکم ماکنون) نیه مهر تیدایه ده میننه وه) .

له ریوایه تیکی تردا که (ترمذی) له (اعمش) وه گنپاویه ته وه هاتووه: که له نیوان داواکرسی
نه ملی دژده خ و وه لامدانه وه بیدا هزار سال ده خایه نیت ^(۵۱)

خوی گه وره فهرمویته تی: (وقالوا لو كنا نسمع او نعقل ما كنا في اصحاب السعير ،
فاعترفوا بذنبهم فسحقا لأصحاب السعير) (البقره) ^(۱۱۸-۱۱۹) واته: (بی باوه ران ده لین نه گه ر گویمان
دابانی ، یا عه قلمان بخستیاپکار له ریزی دژده خیان نه ده بووین ، جادانیان به تاوانی خویان دانا ،
جادژده خیان له ره حمتی خودا دور بن) .

(۴۹) نه و فریشتان که سه په رشتیاری دژده خن .

(۵۰) نه و فریشته به به که لپه رسرای دژده خه و به فرمانی خوا ده جولیته وه

(۵۱) تنسیر القرطبی ج ۱۶ ص ۱۱۷

وه خوی گه‌وده ده‌فهرمویت (قالوا ربنا امتنا اثنتین وأُحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا فهل الی خروج من سبیل) (غان/۱۱)

واته: (ده‌لین نه‌ی په‌روه‌ردگاری نیمه دووچار نیمه‌ت مراندو، دووچار نیمه‌ت زیندوو کرده‌وه، جائیمه به‌گوناه‌ی خۆمان نیعترافمان کرد، جا نایا پریگایه‌ک بز ده‌رچون-پزگار بون-ه‌یه ؟). دواپه‌که‌یان به‌رپه‌رچ ده‌دویته‌وه به‌پسواپی و له‌ناستی نازهل دا په‌فتاریان له‌گه‌ل ده‌کریت.

هه‌روه‌ها خوی گه‌وره ده‌فهرمویت: (ربنا غلبت علینا شقوتنا وکنا قوما ضالین، ربنا اخرجنا منها وان عدنا فانا ظالمون، قال اخسئوا فیها ولا تکلمون) (المؤمن/۱۰۸).

واته: (نایا نیشانه‌کانی منتان به‌سه‌ردا نه‌خویند رایه‌وه، جائه‌وتان به‌دروخته‌وه، ده‌لین نه‌ی په‌روه‌ردگاری نیمه: له‌دوژه‌خ بمان به‌ره ده‌ری جائه‌گر جار یکی دیکه، دوپاتمان کرده‌وه جابه‌راستی ستم کارین (وه‌شیواپی سزاین)، خوی گه‌وره ده‌فهرمویت: -چفه- دورکه‌ونه‌وه له‌دوژه‌خدا بمینته‌وه، وه‌له‌گه‌ل من قسه‌مه‌که‌ن -اخشوا بزده‌رکردنی سه‌گه-).

شایه‌نی سزاو توله‌ی خودای بون، نه‌م بی‌باره‌پی و مل هوری و دواپی ژبانی که‌شخه‌ی و فیزل زلی دنیای، سه‌ره‌نجام تروشی نه‌م جی‌یه سه‌خته بون که‌هیچ نزاو تکاو پارانه‌وه‌یه‌که وه‌رناگیریت.

په‌روه‌ردگار ده‌فهرمویت: (ولو تری اذ المجرمون ناکسوا رُؤوسهم عند ربهم ربنا ابصرنا وسمعنا فارجعنا نعمل صالحا انا موقنون، ولو شئنا لأتینا کل نفس هداها ولكن حق القول منی لأملأن جهنم من الجنة والناس اجمعین فذوقوا بما نسیتم لقاء یومکم هذا انا نسیناکم وذوقوا عذاب الخلد بما کنتم تعملون) (السجده/۱۲-۱۴)

واته: (وه‌نه‌گه‌ر بینیت تاوانباران کاتئ له‌پیشگای په‌روه‌ردگارتان سه‌ریان به‌رداوه‌ته‌وه -شوق‌کردوه- (ده‌لین نه‌ی په‌روه‌ردگاری نیمه، نه‌وه‌ی به‌به‌لینت دابوو دیمان و بیستمان، جابمانگیره‌وه (دونیا) هه‌تا کرده‌وه‌ی چاک نه‌نجام بده‌ین، به‌راستی نیمه به‌روژی قیامت به‌دادارین. وه‌نه‌گه‌ر بمان ویستبا (به‌رور پینمونی پتویستمان به‌هر مرفیقکه‌ ندا، به‌لام به‌لینی من به‌ره‌قه -بیرارم داوه- که‌به‌راستی له‌جنۆکه‌و مرفقی بی‌پرواوا تاوانبار دوژه‌خ پرده‌که‌م به‌نده‌ندازه‌یه‌که هه‌ر جمه‌ی بیت جا بجیژن سزای (دوژه‌خ) له‌به‌رته‌وه‌ی دیداری نه‌م روژه‌تان

له بیرخۆ بردبزووه ، به راستی نیمهش ئیوه مان له بیرخۆ برده وه ، سزای به رده وام بجیئن له (پاداشتی) ئه وهی نه نجامتان ئه دا)

دۆزهخی به کان هه موو داواو نزیایه کیان ره فزکرایه وه ، به هیچ چلۆنیک قوتتار بوونیان بۆنی به وهک چۆن نه سزایان له سه ره هتواش ده کړیته وه نه دهمن به لکو سزای هه میسه یی و به رده وام و هه تاهه تایی یان بۆمه یه

له و ساته دا پێیان ده وتريت : (اصلوها فاصبروا او لاتصبروا سواء علیکم انما تجزون ماکنتم تعملون) (طرر/ ۱۶) . واته : (بچه نیوی و بسوتین جانارام بگرن یان نارام نه گرن بز ئیوه جیاوازی نی یه ، ته نها سزای کرده وه به ده کانتان ده دیرته وه) .

ئه و کاته هاوارو واوه یلایان به هیز تر ده بیت و لاواوی فرمیسک هه لده سیت و وه گریانیا ن به رده وام ده بیت ،

خوای گه وره ده فهرمویت : (فلیضحکوا قلیلا ولیبکوا . کثیرا جزاء بما کنتم تکسبون) (التبه / ۸۲) واته (جایانه وان که م پی بکنن و نۆز بگرن سزایه که بۆئه و کارانه ی نه نجامیان داوه) .

بیسټ : ووتاری شه یتان بو دۆزهخی به کان

سه رسوهینه رترین باری دۆزهخی به کان بریتی به له ووتاردانی شه یتان بۆیان ، که ئه م ووتاره نۆز کارده کاته سه ره دهرونی بیسه ری ووتاره که . مینه بریک له ناو دۆزه خدا بۆ شه یتان دروست ده کړیت و ووتاریکیان بو ددهات که مه یته و په ژاره یان زیاد دهکات زایتر خه م ده روونیان داده گړیت و نازار له سه ره نازار توند تر ده بیت چونکه ئه م ووتاره ده بیته هزی په شیمانی دۆزهخی به کان و ناخ هه لکیشانیا ن ، که چۆن به نه فامی شوین قیلباز و سنا هخته چی ئاواکه وتین و ئه مرقه ئه میس ئه م هه مکه ووه فایه تی ، جاقورپانی پیرۆزیش ئه م ووتاره ی بو تو مار کړدوین

.. وهک خوای گه وره ده فهرمویت : (وقال الشیطان لئما قضي الامر : ان الله وعدکم وعد الحق و وعدتکم فأخلفتکم ، وماکان لی علیکم من سلطان الا ان دعوتکم فاستجبتم لی فلا تلومونی ولوموا انفسکم ، ما انا بمصرخکم وما انتم بمصرخی ، انی کفرت بما أشرکتمو فان قبل ان الظالمین لهم عذاب الیم) (ابراهیم/ ۲۲)

واته : (کاتیک کاروباری بقڈی لی پرسینه وه به کلا کرایه وه - کۆمه‌لی به مه‌شتی چرونه به مه‌شته وه و کۆمه‌لی دۆزه‌خی چرونه دۆزه‌خوه - شه‌یتان ده‌لیت : خوی گه‌وره به‌یمانی خزی داننی به‌یمانیکی راست و دروست - که‌زیندوو بونه وه به بز لپرسینه وه و دادگایی و دیاری کرنی پاداشت و سزا ، له به‌رامبهر کرده وهی چاکدا کرده وهی چاک و له به‌رامبهر کرده وهی خرابیش سزای گونجاو - وه منیش به‌یمانم پیدان به‌لام نه‌م برده‌سه‌ر - واته دره‌قۆم له‌گه‌لدا کردن که‌روتم نه‌م شتانه نی‌یه - وه من هیچ ده‌سه‌لاتیکم نه‌بوو به‌سه‌رتانا ته‌نھا نه‌وه‌نده نه‌بیت بانگم کردن نیوه‌ش به‌ده‌نگه وه هاتن - جاکه‌ وایوو لۆمه‌ی من مه‌کن و لۆمه‌ی خۆتان بکن ، نه‌من نه‌توانم نیوه بزگار بکم - واته شه‌یتان خۆی دواپی بزگار بوون ده‌کات - به‌راستی من کافریم به‌مه‌مو نه‌و شیوانه‌ی که‌منتان تیدا ده‌کرد به‌هاوبه‌شی خوی گه‌وره له‌پیشدا ، سه‌ته‌مکارانیش سزای به‌نازارو سه‌ختی خرایان پی‌ده‌بیریت) (۵۲)

بیست و یه‌ک : ناوی رووباری (الغرطة)

(الغرطة) ناویکی بۆکه‌نه له‌داوینی ئافره‌تی داوین پیسه‌وه ده‌رده‌چیت . وه‌کا پیغه‌مبه‌ری پیشه‌وا (ﷺ) مه‌والمان پی‌ده‌دات و ده‌فه‌رمویرت (نهر یجری من فروج المومسات ، یؤذی اهل النار ریح فروجهم) (۵۳)

واته : (بووباریکه له‌داوینی ئافره‌تی داوین پیسه‌وه سه‌چاوه‌ده‌گرت ، بۆنی داوینیان نازاری دۆزه‌خی‌یه‌کان ده‌دات) .

بیست و دوو : دۆزه‌خی‌یه‌کان و په‌رستراوه‌کانیان

پیکه‌وه فری‌ده‌درینه‌ده‌روه

بئ‌گومان - له‌م ژبانه‌دا - سه‌ره‌پای ناردن پیغه‌مبه‌ران (ﷺ) و په‌وانه‌کردنی به‌نامه‌ی ژبان له‌لاین خاوه و سه‌ره‌پای ده‌رکه‌وتنی نیشانه‌و به‌لکه‌کانی ده‌سه‌لاتی بی‌سنووری په‌ره‌دگار ، هیشتا که‌سانیک هه‌ن که‌ده‌ل‌کانیان ژه‌نگی بی‌باوه‌پی خواردوو‌یه‌تی ، هه‌ندیکیان هینده بی‌میشکن هه‌ست به‌بوونی خاویه‌کی خاوه‌ن ده‌سه‌لات و کاربه‌جی‌ناکه‌ن بۆ نه‌م بوونه‌وه‌ره‌و پی‌یان وایه

(۵۲) أنظر (زبدة التفسیر من فتح القدیر) .

(۵۳) رواد أحمد ج ۴ ص ۳۹۹

که دوتیا به هم مو زه به للاحی و فراوانی یه وه به پیکوت هر له خویه وه په یدابووه و هندیکی تریان له ناخه وه ههست به بونی دروست که ریک ده کن و مه به ستیشیان نه وه یه که نه و دروست کاره بدوزنه وه و به ندایه تی بۆیکه ن

ئجنا ئم که سانهش ده بن به درودهسته وه : هندیکیان یه کیکه له دروست کراوه کانی خوا وه که : (بۆژ - گا - ناگر - هند) ده پرستن و راسته و خۆ به خویان داده نین . هه ندیکی تریشیان باوه پریان به بونی خوا هه به و ئه گه ر پرسیاربان لی بکریته له باره ی دروست بونی بوونه وه رو خاوه نی ئه م که دروونه وه له وه لامدا ددلین (خوا دروست کارو مشور خۆریه تی) . به لام له به ندایه تی کردنیدا سه ریان لی تیشیاوه وه به پی تی داواو مه بهستی په روه ردگار پرستن و به ندایه تی به جی ناهینن ، به لکو یه کیکه له شته کانی به ردهستی خویان ده پرستن که دروست کراوی دهستی خویانه ، به مه بهستی نزیک بوونه وه له خواوه ده یانکه ن به هۆکار (وسیله) یه ک بۆ گه یشتن به خواو به دست هینانی په زامه ندی خوا ؛ به لام ئه م بۆچوانه ی باسمان کرد گشتیان هاوه ل دانانه بۆ خواو له ویستی خواوه دوره . بۆیه خوی گه وره ش هه ره شه ی توند له وچۆره که سانه ده کات پی بیان پاده گه یه نیت که خویان و ئه وانه ش که ده پی پرستن و به گه وره یان ده زانن و به رگریان لی ده کن و پارو و سامان گیانی خویان له پیناودا ده به خشن پیکه وه سوته مه نی دۆزه خن تسانزان که پرستراوه کانیان چنده یی پینن ، هه جیان له دهست نایه ت و ته نانه ت به رگریشیان له خویان پی ناگریته ، وه دلنیا بن که چنده گومراو سه رلی تیشیاون .

وهک خوی گه وره ده فهرمویته : (انکم وماتعبدون من دون الله حسب جهنم انتم لیا واردون لوکان هۆلاء ماوردوها وکل فیها خالدون) (الانباء/ ۹۸-۹۹) .

واته : (دلنیا بن که ئیوه ش و ئه وانه ش که به جگه له خوا ددیانه پرستن ده بنه سوته مه نی دۆزه خ و هه موتان ده چنه ناویه ره ، ئه گه ر ئه و پرستراوانه ی ئیوه خوابوونا یه نه ده چوونه ، دۆزه خه وه ، که چی هه موویان به هه میشه یی تیایدا ده میننه وه) ^(۵۴)

(۵۴) بیگومان پرستراوه کانی وهک عیسا پیغه مبه ر (درود و سلای خوی له سه ر بیت) که گاوه کان به کوپی خوی ده زانن یان وهک عوزمه ر پیغه مبه ر (درود و سلای خوی له سه ر بیت) که جوله که کان به کوپی خوی ده زانن ئه مانه و هی تریش ناخرینه دۆزه خه وه چونکه خویان له لوتکه ی به ندایه تی دا بوون و پازیش نه بوون که خه لکی له دوا ی خویان هه لسن به پرستنیان

مه‌روه‌ها خورای گه‌وره ده‌فهرمویت : (احشروا الذین ظلموا هم وازواجهم وماکانوا یعبدون من دون الله فاهدوهم الی صراط الجحیم ، وقفوهم انهم مسؤولون مالکم لاتنصرون بل هم الیوم مستسلمون) (اصافات/۲۱-۲۶) .

واته : کژیان بکه‌نسه و نه‌وانه‌ی که‌شهریکیان بۆخوا داناو و ه‌ماو وینه‌شیان نه‌وانه‌ی که‌کردیویان به‌ماوه‌لی خوار نه‌یانپه‌رستن له‌باتی خوا ، پینمویان بکه‌ن بۆسه‌ر پیگه‌ی دۆزه‌خ ، بیانسوتینن ئانه‌وانه لپه‌رسینه‌وه‌ی توند و نیژیان له‌گه‌لدا ده‌کریت ، خورای گه‌وره ده‌فهرمویت نه‌وه چی‌تانه بۆ وا داماو و بینه‌سه‌لاتن بۆ سه‌رناکون ، به‌لنی نه‌وان نه‌مۆ (بۆژی دوايي) بینه‌سه‌لات و ته‌سکیم بوون) .

جابۆ چاوشکاندن و سه‌رزه‌نشست کردن و بینه‌په‌رکردنی بۆژ و مانگه‌ په‌رسته‌کان ، له‌بۆژی دوايدا بۆژو مانگه‌ کۆده‌کرینه‌وه و ه‌فری ده‌درینه لۆزه‌خه‌وه ، وه‌ک پینغه‌په‌ریش (سودو سلاوی خورای نه‌ بیت)) ده‌فهرمویت : (الشمس والقمر مکوران فی النار) (۵۵)

واته : (بۆژو مانگه‌ کۆده‌کرینه‌وه له‌ناوناگردا) . هه‌ندج له‌زانایان ده‌فهرمویت : (کۆکرده‌وه‌ی بۆژو مانگه‌ و خستنیانه ئاگری دۆزه‌خه‌وه ته‌نبا بۆ شکاندن ه‌اوه‌ل په‌یدا که‌رانه ، چونکه نه‌وانه بینه‌کیان و هه‌ست به‌سزا ناکه‌ن) (۵۶)

بیست و سی : دهرچوونی په‌خۆله‌ی دۆزه‌خی‌یه‌کان

له (نوسامه‌ی کورپی زه‌یده‌وه) (به‌زای خورای نه‌ بیت) نه‌ویش له‌په‌تغه‌مه‌رخواوه (سودو سلاوی خورای نه‌ بیت) ده‌گه‌رته‌وه که‌فهرمویته‌ی : (یجاء بالرجل یوم القیامة فیلقى فی النار ، فتندلق اقطابه فی النار فیطحن فیها کطحن الحمار برحاء ، فیجتمع اهل النار علیه ، فیقولون : ای فلان ماشانک؟ ایس کنت تا‌مرنا بالمعروف وتنهانا عن المنکر؟ قال : امرکم بالمعروف ولآتیه ، وانهاکم عن المنکر وآتیه ، ثم هو یدور ویسعی حولها کما یدور الحمار برحاء) (۵۷)

واته : (له‌بۆژی دوايدا په‌یاویک دینن وه‌فه‌په‌ی ده‌ده‌نه ناوناگره‌وه جارپه‌خۆله‌کانی ده‌که‌ویته ناوناگره‌که‌وه و ژۆپه‌په‌ی ده‌که‌ون ، نجا وه‌ک گویدرێژ (یاخود وه‌ک گای گه‌ره) به‌ده‌وری خۆیدا

(۵۵) سلة الأحادیث الصحیحة ۹۸-۹۹

(۵۶) رباط الصالحین ج ۱ ص ۲۲۶ مترجم

(۵۷) رواد مسلم ج ۱۷ ص ۱۳۶ و ابن ماجه ج ۱ ص ۴۳

دہ خولیتہ وہو پیخزلہ کانی گیرہ دہکات ، دوزہخی بہکان لی کژدہ بنہوہو پی دہ لین شہی قلانہ کہس! شہوہ توچی دہکیت لیرہو بچی وات لن - قہوماوہ ؟ شہی تو نہ بویت کہ فہرمانت پی دہ کرین کہ چاکہ بکہین پیگری (فسی) بیت لن دہ کردین کہ خراپہ بکہین ؟ شہویش لہوہ لامدا دہ لیت: باوا بوم بہ لام فہرمانم پی دہ کردین بہ چاکہ و خوم نہم دہ کرد ، وہ پیگریم دہ کردن بہ خراپہو .

خوم دہ مکرد ، پاشان وہک گای گیرہ بہ دہوری پیخزلہ کانیدا دہ خولیتہ وہو تہکان دہات) .
 نہوانہی کہ لہ دوزہ خدان کہ بہ پیخزلہ رادہ کیشترین (عمری کوری لوحی) کہ یہ کہم کہس بوو ناینی عہرہ بی کوری بقیت پہرستی وہک لہم فہرمودہ یہ دا ہاتوہ: (عن جابر بن عبد اللہ ، قال : قال رسول اللہ ﷺ) : (رایت عمرو بن عامر الخزاعي یجر قصبہ فی النار ، وکان اول من ساب السواذب) (۵۸)

واتہ (عمری کوری عامری خوزاعیم بینی کہ بہ پیخزلہ کانی بہ ناو دوزہ خدا رادہ کیشرا یہ کہم کہ سیش بوو یاسای - سواذب - دانا) .

نہم یاسایہ بریتی بوو لہ حہ لالکردنی شتی خودا کہ حہ رامی کردبووہ ، وہ حہ رام کردنی شتی خودا کہ حہ لالی کردبووہ کہ نہمیش جزرہ ناژہ لیک - حوشتریک - حہ رامی کردبووہ لہ سہر خہلکی سواربوونی و کؤشت خواردنی

بیست و چوار : ہہ ندیک لہ شیوہ کانی سزای دوزہخ

لہ نہنہسی کوری مالکہوہ (رہ زای خوی لی بیت) دہ گیرنہوہ: (کہ پیغہ مہر (برورد سلوی خوی لی بیت) فہرموویہ تی: (لہ قیامہ تدا دوزہخی یہک دینن کہ خوشترین ژیانی دنیایی بووہ ، شہوجا یہ کجار دہ کریت بہ دوزہ خدا پاشان پی دہ وتریت: (لہ دنیا دا ہیج خیرو خؤشی یہکت دیوہ؟ دہ لسی: نہ بہ خوا!!) .

ہرودہما پیغہ مہر (برورد سلوی خوی لی بیت) یاسی سوکترین سزای دوزہخ دہکات و دہ فہرموین (ان اھون اھل النار غذا با رجل اھض قد میہ جھرتان یغلی منھما دماغہ) (۵۹)

واتہ: (ناسانترین دوزہخی کہ سزای سووک بیت پیایویکہ دوو پشکو لہ ژیر ہر دوو پییدا دادہ نریت ، و میشکی دینیتہ کول)

پیشه‌وا (حسن بصري) (به معنی خرابی از بیت) له‌تہ فسیری شو نایه‌تہ دا که خوی گه‌وره
 ده‌فامریت (کلمتا نضجت جلودهم ~~لکن~~ لناهم جلودا غیرها لیدوقوا العذاب) (السا۱، ۵۶/۱)
 وات: (هرکاتیک پیسته که یان هه‌لقرجا، بویان ده‌گوزپن به پیستی تر بق شو‌وه‌ی به‌رده‌وام نازار
 بجینن). چونکه پیستی لاشه هرکاتیک سه‌رله‌نوئ دوست بو‌وه‌وه ناسکتر ده‌بیته‌وه و نازاری
 به سوئ تره وهک له جاری به‌که م
 نتجا هه‌موو ئیش و نازاری لاشه‌ش له پیستدایه، به زوری هه‌سته ده‌ماره‌کان له پیستدا
 کزده‌بنه‌وه - وهک زانستی نوئ سه‌لماندو‌یه تی. که‌واته دۆزه‌خی به‌کان به پی‌ئی تاوانیان سزایان
 جیا‌وزه له به‌کتری.

بیست و بینج: نایا هه‌موو چاکه کاریک و به‌دکاریک به‌دۆزه‌خدا ده‌برین؟

نه‌مه جی‌ئی مشت و مپی هه‌ندئ له زانایان بزو‌ه هر له کۆزه‌وه وهک دیاره خراپه‌کار
 و نیمانداریش به‌دۆزه‌خدا ده‌برین، به‌لام دۆزه‌خ باوه‌رداران ناسوتینیت
 وهک له م فرموده‌یه‌دا هاتووه: (حدثنا احمد قال: حدثنا سلیمان بن حرب قال: حدثنا
 غالب سلیمان عن كثير بن زياد البرساني عن سمية قال: اختلف في الوروصه، فقال
 بعضنا لا يدخلوها قوم وقال بعضنا يدخلونها جميعا ثم ينجي الله الذين اتقوا فلقيت جابر
 بن عبد الله فقلت له: انا اختلفنا في الورود فاهوى اصبعيه في اذنيه وقال: صمتا ان لم اكن
 سمعت رسول الله (ﷺ) يقول: (الورود الدخول لا يبقى بر ولا فاجر الا دخلها فتكون على
 المؤمنین بردا وسلاما كما كانت على ابراهيم حتى ان للنار او لجهنم ضجيجا من بردهم ثم
 ينجي الله الذين اتقوا ويذر الظالمین فيها جثيا) (۱۰)

واته (ئیمه جیا‌وازیمان تیکه‌وت له باره‌ی بران به‌ناو دۆزه‌خدا، هه‌ندی‌کمان ووتی: هه‌ندیکی
 پیاده‌چی، وهه‌ندیکی ترمان ووتی: هه‌موو به‌ناو دۆزه‌خدا ده‌برین، پاشان خوی گه‌وره
 خواناسه‌کان - خۆپاریزه‌کان - لئی‌ی پرگارده‌کات، نتجا گه‌یشتم به‌جابری کورپی عبدالله و پیم ووت
 ئیمه پای جیا‌وازیمان له باره‌ی بردن به‌ناو دۆزه‌خدا هه‌یه، نه‌ویش په‌نجه‌ی برد بو‌ناو
 گو‌پیکه‌کانی و فرموی: بئ ده‌نگه‌ ده‌بووم، نه‌گه‌ر له پیغه‌مبه‌رم (برورد سلوی خوی از بیت)

نه بیستایه که فهرموویه تی : (همو و چاکه کار و بهد کاریک به دوزه خدا ده بریفریت ، بهلام ناگر سه لامهت و سارد ده بیت بق بهواداران ، وهک چۆن سه لامهتوسارد بوو بق ابراهیم پیغمبر (سرد سلوی خرای فی بیت)) ههتا ناگری دوزهخ ددنگی ساردی لیوه دیت پاشان خوای بالادهست خۆپاریزه ران پزگار دهکات و ، سته م کاران بهسه ر شوپی تیایدا ده میلیته وه)

بیست و شش: سزا دهروونی یه کانی دوزهخ

سه ره پای سزای جۆر به جۆری بهرجهسته و لاشهیی ، جۆر هه سزای دهروونیش به دوزهخی یه کان دهریت یه کییک له و سزایانه بریتی یه له شکاندن و سه رزه نشت و گالته پی کردنی فریشته کان پی بیان . وهک خرای که ووه ده فهرمویت : (کلما القی فیها فوج سألهم خزنیها الم یأتکم نذیر ، قالوا بلی قد جائنا نذیر فکذبنا وقلنا ما نزل الله من شیء ان انتم الا فی ضلال کبیر ، وقالوا لو کنا نسمع او نعقل ما کنا فی اصحاب السعیر فاعترفوا بذنبهم فسحقا لأصحاب السعیر) (الملك) (۸-۱۰-۱۱) واته : (هر جاریک هه رکۆمه لیک له و بی باوه رانه فری دهریته ناو دوزهخ وهه پرسساریان لی دهرکریت له لایه ن دهرگاوانی دوزهخ وهه : نایا ترسینه ریکتان بۆنه مات له خۆتان ووتیان : به لی مات بۆلامان ترسینه به لام به درۆمان زانی و وه ورتمان : داینه به زاندوه خوای که ووه هیهچ شتیکی بی گومان ئیوه له گومرای یه کی زۆر که ووه دان وه وتیان نه کهر گویمان بگرتایه و عاقل بوینایه ئیمه له هاورپی یانی دوزهخ نه ده بووین ، ئیعتراقیان کرد به تاوه نه کان بیان بق هاورپی یانی دوزهخ) . یه کیکی تر له و سزاده روونی یانه نه وه یه که خۆیان له ناو یه کتردا نه فرهت له یه کترده که ن له م

بارده وه خوای که ووه ده فهرمویت : (کلما دخلت امة لعنت اختها) (الاعراف/ ۳۸) .

واته : (هر کاتیک تا قمیکی دیته ناو دوزهخ وهه نه فرهت له تا قمه که ی تر ده کات)

هه روه ها دوزهخی یه کان کاتی دهبینن نه و باوه ردارانه ی که نه مان له دنیا دا گالته یان پی ده کردن ، وا له قیامه تدا پزگاریان بووه له ناگری دوزهخ و سهرکه و توون خۆشبه ختیان به ده ست هیناوه له لایه ن خوای به روه پزگاریانه وه وهک ده فهرمویت : (وقالوا مالنا مانری رجالا کنا نعدهم من الاشرار اتخذنا هم سخریا) (ص/ ۶۲-۶۳) .

سزایه‌کی ده‌روونی تر شه‌ویه که‌فسه‌کردن‌یان لی‌قه‌ده‌غه ده‌کریست ، د‌ن‌زه‌خی‌یه‌کان پی‌نج دارا‌کاریان له‌خواه‌یه ، سه‌بار‌هت به‌چواریان وه‌لامیان ده‌داته‌وه : له‌پینجه‌میاندا له‌فسه‌ده‌کون .
په‌کم جار ده‌لین : (قالوا ربنا ائمتنا ائمتین و احييتنا ائمتین فاعترفنا بذنوبنا فهل الي الخرج من سبيل) (غافر/۱۱) .

واته (ده‌لین‌ئی په‌روه‌ر‌دگارمان دو‌جارت مراندو‌یین و دو‌جارت زیندو‌و کردو‌ینه‌ت‌وه ، نه‌وا نیمه‌دانمان نا‌به‌تاوانه‌کانماندا باشه‌ ئیتر‌هیچ ده‌روویه‌که‌ه‌یه‌ ب‌و ده‌ریازبوون؟ خ‌وای‌گه‌روه وه‌لامیان ده‌داته‌وه‌و ده‌فهرم‌ویت: (ذلکم بانه‌ اذا دعی الله وحده کفرتم وان یشرک به تؤمنوا...) (ناظر/۱۲) . واته: (شه‌وه‌ نی‌وه‌بوون نه‌گه‌ر بانگه‌واز بکرایه‌ ب‌و ته‌نهایی خ‌وای‌بی‌ باوره‌ی ده‌بوون وه‌نه‌گه‌ر هاو‌به‌شی ب‌و دانرایه‌ ثاب‌ه‌ جو‌ده‌ باوه‌پتان ده‌هینا) .

ننجا ده‌لین : (ربنا ابصرنا وسمعنا فارجعنا نعمل صالحا) (الاحقاف/۱۲) . واته : (ئی‌ی په‌روه‌ر‌دگارمان بینیمان بیستمان - پ‌استی پ‌وژی پ‌اداشت و سزا - ئیتر‌ بمانگیره‌وه‌ باکرده‌وه‌ی چاک‌ بکین) ،

خ‌وای‌گه‌روه‌ له‌وه‌لامیاندا ده‌فهرم‌ویت : (اولم تکونوا اقستم من قبل مالکم من زوال) (البرق/۱۱) . واته : (نایا پی‌شتر سویندتان نه‌ده‌خ‌وارده‌که‌نه‌مانتان به‌سه‌ر نایه‌ت)

پاشان ده‌لین : (ربنا اخرجنا نعمل صالحا غیر الذي کنا نعمل) (ناظر/۳۷) . واته : (ئی‌ی په‌روه‌ر‌دگارمان له‌د‌ن‌زه‌خ‌ ده‌رمان به‌ینه‌ باکرده‌وه‌ی چاک‌ بکین جگه‌له‌و کرده‌وانه‌ی ده‌مان کرد) .

خ‌وای‌گه‌روه‌ له‌وه‌لامیاندا ده‌فهرم‌ویت: (اولم نعرکم مایتذکر فیه من تذکر و جاءکم النذیر ، فذوقوا فما للظالمین من نصیر) واته : (نایا شه‌ونده‌ ته‌مه‌نمان پی‌نه‌دبوون تانه‌و که‌سه‌ی ده‌په‌ویت بی‌ریکاته‌وه‌ بیری بگردایه‌ته‌وه ، وه‌ناگادارکه‌روه‌ه‌ پی‌غه‌مبه‌رانتان - ب‌ومات ده‌ب‌چیژن سزاو‌نازار ، سه‌مه‌کارانیش هیچ پشتیوانی‌یه‌کیان نی‌یه) .

له‌س‌وارجاردا ده‌لین: (قالوا ربنا غلبت علينا شقوتنا وکنا قوما ضالین ، ربنا اخرجنا منها فان عدنا فانا ظالمون) (المزمن/۱۰۶-۱۰۷) . واته (ده‌لین‌ئی په‌روه‌ر‌دگارمان مه‌ینه‌تیمان به‌سه‌ردا زال بووه‌گه‌یشته‌وته‌ تینمان وه‌نیمه‌گه‌لیکی گوم‌ر‌پ‌و‌یین ، په‌روه‌ر‌دگارمان نه‌گه‌ر نیمه‌گه‌پ‌اینه‌وه‌ نه‌وا نیمه‌سه‌مه‌کارین)

له دوابی ئەم نایەتە خۆی گەورە دەم کورتیان دەکات و دەفەرمویت : (أخسوا فيها ولا تكلمون) واتە : (بە دەردی خۆتانەوە بتلینەووە لە دۆزەخداو هیچ قەشەش مەکەن) . له دوابی ئەو

ئێتر هیچ قەشناکەن کە ئەوەش ئەو پەڕی سزایە
(عبدالله) کورپی (عومەر) (دەزەخوێان لایبیت) بۆمان دەگێڕێتەووە کە پیغمبەر ﷺ فەرموویەتی :
(له رُوژی قیامەتدا مردن دەهینریت لەسەر شێوەی بەرائیکی پەش و سببی دا ، سەردەبریت لە نێوان
بەهەشت و دۆزەخدا نجا بە ئەهلی بەهەشت دەوتریت : بە ئەمری بمیننەووە لە بەهەشتا بەیەن مردن ،
و بە ئەهلی ناگرواته - دۆزەخی بەکان - دەوتریت : بە ئەمری بمیننەووە لە ناگروا بەیەن مردن .

عن ابی سعید (رضی) قال : قال رسول الله (ﷺ) : (إذا دخل أهل الجنة النار ، وأهل النار
النار يجاء بالموت كأنه كبش ملح فيوقف بين الجنة والنار فيقال يا أهل الجنة : هل
تعرفون هذا ؟ قال : فيشرون فينظرون ويقولون نعم هذا الموت ، قال : فيقال : يا أهل النار
هل تعرفون هذا ؟ قال : فيشرون فينظرون ، ويقولون : نعم هذا الموت قال : فيؤمر به
فيذبح ، قال : ويقال : يا أهل الجنة خلود بلاموت ويا أهل النار خلود بلا موت ... الحديث^(۶۱))
واتە : (کاتی ئەهلی بەهەشت دەچنە بەهەشت وە دۆزەخی بەکان دەچنە دۆزەخووە ، مردن
لهوینە ی بەرائیکی پەش و سببی دا دەهینریت وە لە نێوان بەهەشت و دۆزەخدا دادەنریت ،
و دەهوتریت : ئەی بەهەشتی بەکان دەزانن ئەمە چی یە ؟ دەفەرمویت : سەیردەکەن و دەلێن :
ئەو مردنە ، پاشان دەوتریت : ئەی دۆزەخی بەکان دەزانن ئەو چی یە ؟ دەفەرمویت : ئەوان
سەیردەکەن و دەلێن : بە ئەی ئەو مردنە - فەرمووی : فەرمانی بۆ دەردەکریت سەردەبریت ،
فەرمووی : و دەهوتریت : ئەی بەهەشتی بەکان نەمرن و تیا دا نامرن ، و ئەهلی دۆزەخی بەکان
بە ئەمری تیا دا دەمیننەووە بەیەن مردن ... فەرموودە کە) .

ئەمە بەگشتی سەبارەت بە جۆرەکانی سزای دۆزەخ ، بەلام گەورەترین ناخۆشی و سزای
دەروونی کە تووشیان دەبێت لە کێس چرونی خۆشی و بەهره (نعمة) کانی بەهەشتە ،

(۶۱) (اخرجه البخاري عن عمر بن حفص بن غياث عن ابيه ، أخرجه مسلم عن ابی كريب عن ابی معاوية ، كلاهما عن الاعمش / ۴/ ۲۱۸۸) (أنظر كتاب الخداق في علم الحديث والزهديات لابن الجزري حقه وعلق عليه مصطفى السبكي ص/ ۷۱) .

مهره‌ها له کیس چوونسی په زامه‌ندی خوای گوره‌یه ، وه کاتیک د زمانن شم دووشتنه گرانبه‌هایان به ژغڅیکي هرزان فروشتوره له دهروونی خویندا ده‌لین : (شای چزن مالی خومان ویران کرد!!) چزن بی‌نارام بووین له سر ژبانی که می دونیاو شم دنیا نه بپراوه‌یه مان له دست دهرچوو!! به لام : نه خیر ... هرگیز په شیمانی دادی که س نادات و ناسژدی و سزاده‌روونی به کان که م ناکه توه

خوینهری مرسولمان : بزانه خوای گوره دتزه‌خ و سزای دروست کردوه کومه‌لیکی بز دروست کردوه که نه‌لی دتزه‌خ بن ، وه شم کومه‌له ش ژماره‌یان که م ویزاد ناکات

وه که خوای گوره ده‌فهرمویت : (وانذرهم یوم الحسرة از قضی الامر وهم فی غفلة وهم لایؤمنون) (سرم/۳۹) واته (ناگاداریان که‌روه له پوژتیک که په شیمانی تیادا دهرده‌بین کاتیک که‌فهرمانی بنده‌کان تیایدا به کلا ده‌کریته‌وه به‌هشتی بوبه‌هشت و دتزه‌خی بز دتزه‌خ-وه‌وان له بی‌ناگایی دان و باوه‌پ ناهینن) .

جابه‌پاستی نه‌وهی مایه‌ی سرسورمانه که نیمه به‌رده‌وام پی‌ده‌کینن و وه‌سهرقال ده‌بین به‌شتی که م بایه‌خوه !! له‌گل نه‌وه‌دا که نازانین نایا سره‌نجامان به چی ده‌گات؟! وه‌به‌چی ته‌نمان کوتای دیت و له‌پیناوی چیدا به‌ختی ده‌کین؟! ده‌با چاو بخشینینه‌وه به‌کاره‌کانماندا وه‌ولی به‌ده‌ست هینانی په‌زامه‌ندی خوای گوره بده‌ین و دل‌مان بده‌ینه‌وه بز شم نایه‌ته پیروزه که‌ده‌فهرمویت: (ان الابرار لفي نعیم وان الفجار لفي حیم) (الانتظار/۱۳-۱۴) .

واته : (به‌پاستی نه‌وانه‌ی چاکه‌کارن له‌ناز و نیعمه‌تدا له‌به‌هشتدا و نه‌وانه‌ش که خرابه‌کارن له‌دوزه‌خدان) . بوئه‌وهی پشتیوان به‌خوا له‌دوزه‌خی پرهمینه‌تی خوا پرکارمان بیت .
یه‌کیکی تر له‌سزا دهروونی به‌کانی ناو دتزه‌خ نه‌وه‌یه ، که دتزه‌خی به‌کان چیگای خوینانین پی‌نیشان ده‌دریت که له‌به‌هشتدا بوین دانرابوو ، نه‌گه‌ر گومرا نه‌بوونایه .

هره‌که پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) ده‌فهرمویت : (ولایدخل النار احدا الا اری مقعده من الجنة لو احسن لیکون علیهم حسرة) (۱۲) واته : (هیچ که‌سیک ناچیته ناگره‌وه تانه و چیگایه‌ی پی‌نیشان ده‌دریت که له‌به‌هشتدا بوئی دانرابوو ، نه‌گه‌ر له‌ژبانی دنیا‌دا چاکه‌ی بگردایه ، بوئه‌وهی بیته‌مایه‌ی په‌ژاره‌و په‌شیمانی که‌به‌و شیوه‌یه سه‌ری‌ی و ساده‌یه له‌ده‌ستی خوی داوه) .

خوینه‌ری برواداری هوشیار: نه‌ک‌ی کاتی پرفه‌بو به‌ره‌ک‌تت له‌کیس بده‌یت و خه‌ریکی گوناوه و تاوان بیت له‌مه‌موو نه‌و سزاده‌رونی و لاشه‌ی یانه‌ی که‌باس کراوه له‌م نامیلکه‌دا ناخوشترو سخت تر نه‌ویه، که‌نم ناده‌میزانه بی‌باوه‌پانه بی‌به‌ش ده‌بن له‌بینینی خوی گه‌ورده‌ی بالاده‌ست و میهره‌بانی خاوه‌ن زه‌وی و ناسمان تو بلی‌ی چی له‌وه ناخوشتتر بیت که‌مه‌تا له‌قیامه‌تیش به‌هره‌مند نه‌بیت له‌بینینی په‌روه‌ردگاری دروست کارت! نه‌ک‌ی نه‌ی نفسه‌ سه‌ره‌که‌شه‌که‌م ... نه‌ک‌ی بیته‌ دپک و بیچته نیوان من و په‌روه‌ردگارم، من له‌پیش دروست بوونی ناده‌م وه شیعتراقم به‌بوونی دروست کارم کردووه! ده‌با بق ساتیکیش بیت چاوه‌کانم له‌خوشی بینینی (ذوالجلال و الاکرام) بی‌به‌ش نه‌بیت.

بیست و هه‌وت: نه‌و تاوانه هه‌ره‌گه‌وران‌ه‌ی که‌ده‌بنه

هوی مانه‌وه‌ی هه‌میشه‌ی له‌دۆزه‌خدا

خوی گه‌وره له‌قورپانی پی‌رزدا باسی نه‌و گوناوه‌گه‌ورانه‌ک‌کردووه که‌ده‌بنه هزی چوون دۆزه‌خه‌وه به‌مه‌میشه‌ی وه‌لیره‌دا تاماژه بۆمه‌ندیکیان ده‌که‌ین له‌وانه :-

١) بی‌باوه‌ری و هاوه‌ل دانان بو خوا

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (الدین کذبوا بالكتاب وبما ارسلنا به رسلنا فسوف يعلمون، ان الاغلال في اعناقهم والسلاسل يسحبون في الحميم ثم في النار يسجرون. ثم قيل ليم اين ماكنتم تشركون. من دون الله؟ قالوا ضلوا عنا، بل لم تكن ندعوه من قبل: شينا، كذلك يضل الله الكافرين، ذلكم بما كنتم تفرحون في الارض بغير الحق، وبما كنتم تمرحون) (غافر/٧٠-٧٥). واته: (نه‌وانه‌ی قورپان وه‌و کتیبانه‌ی که‌پیغه‌مبه‌رانمان بز په‌وانه‌کردن به‌دۆزه‌زانی، نه‌وانه له‌داهاتوودا ده‌زائن که‌سه‌ره‌نجام کرده‌وه خراپه‌کانیان به‌ره‌وج سه‌ره‌نجامیکیان بردوون کاتیک ده‌بینن کۆت له‌گه‌ردنیانداپه و زنجیری درێژ له‌ده‌ست و پێ‌یانداپه به‌ناو ناوی کولودا پاده‌کیشرین، پاشان له‌ناگردا ده‌کرینه سووتماک وه‌ناگریان پێ خوش ده‌کریت، پاشان پێ‌یان ده‌گوتریت: نه‌وانه له‌کوین که‌به‌هاوه‌لتان داده‌نا بیجگه له‌خوا؟ ده‌لین: لیمان وون بوون بۆیشتن، خو ئیمه له‌پیشدا له‌هیج نه‌پاراینه‌وه و نه‌مان ده‌په‌رست پاش نه‌وه‌ی بۆیان بوون بووه‌وه که‌چه‌ند گرمپاو نه‌زان بوون کاتیک نه‌وان بیجگه له‌خوایان ده‌په‌رست که‌نه‌ده‌بینن و

نه‌ده بیستن و نه سوود و قازانجیان هیه نه و کاته هه‌ست به‌په‌شیمانی ده‌کهن و نکۆلی له‌په‌رستراوه‌کانیان ده‌کهن جابه و جزره خوا بئ‌باوه‌په‌کان گومرا ده‌کات شه‌وش به‌مزی شه‌ویه که‌سه‌ر زه‌ویدا به‌بئ‌باوه‌په‌یه‌که‌تان که‌یف و خۆش و دلخۆش بوون ، به‌نامه‌قی و بئ‌شه‌وی مافی شه‌ر سه‌په‌چی کردنه‌تان هه‌بیت و به‌مه‌زی شه‌و ده‌عیو و فیزو ده‌ماره‌ویه که‌ده‌تان نواند .

۲) به‌دروژانیینی رُوژی دواایی

کاتیکه به‌هه‌شتی‌یه‌کان له‌بئ‌باوه‌په‌کان ده‌پرسن بۆچی نیوه له‌دۆزه‌خی (سقر) دان ؟ بئ‌باوه‌په‌کان وه‌لامیان شه‌ویه که‌ده‌لین : (لم تکن من المصلین ، ولم تک نطعم المسکین ، وکنا نخوظم الخائضین ، وکنا نکذب بیوم الدین) (المذثر/۴۳-۴۷) .

واته : (ئیمه له‌نوێژ خوینان نه‌بووین ، وه‌خواردنی هه‌ژاریشمان نه‌ده‌دا ، وه‌له‌که‌ل بۆچوووان له‌ناره‌زوی دنیا‌دا بۆده‌چووین ، وه‌رۆژی دوایشمان به‌دروژ ده‌زانی) .

۳) گۆپراه‌ی ئی سه‌رکرده‌ی بئ‌پرواکان

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (قالوا ربنا انا اطعنا سادتنا وکبرائنا فاضلونا السببلا) (الاحزاب/۶۷) . واته : (ده‌لین شه‌ی په‌روه‌ردگارمان به‌گۆی‌ی سه‌رکرده‌و گه‌وره‌کانی خۆمان کرد ، شه‌وانیش په‌کی یاستیان لی‌توون کردین) ده‌با ژیر ده‌سته‌ی هه‌موو کۆمه‌لی له‌م ئایه‌ته وردینه‌وه‌و په‌ند وه‌ریگرن ، کورد واته‌نی به‌چه‌پله‌ی هه‌موو که‌س هه‌لنه‌په‌وین) .

۴) دوو رُووی

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت : (ان المنافقین فی الدرك الاسفل من النار) (النساء/۱۴۰) . واته : (به‌پاستی دوو په‌وه‌کان له‌ته‌ختی بنه‌وه‌ی ئاگردان) . بزانه شه‌ی خوینه‌ری ئازیز : شه‌م کۆمه‌له له‌بئ‌باوه‌په‌کان مه‌ترسیان زیاتره بۆپه‌واداران وه‌مه‌یژووی په‌رشنگداری ئیسلامیش شایه‌ته له‌سه‌ر شه‌مه

۵) خۆپه‌زل زانین

له‌فه‌رمووده‌یه‌که‌دا هاتوه که‌په‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رمویت : (یدخلنی الجبارون المتکرون) (۶۳)

واته (نۆرداران و خۆپه‌زل زانان دینه‌ ناومه‌وه)

خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: (ویل لكل أفاك أئیم . یسمع آیات الله تتلی علیه ثم یصر مستکبرا کأن لم یسمعها فبشره بدذاب الیم ، واذا علم فی آیاتنا شیئا اتخذها هزوا اولئک لهم عذاب ^{عظیم} من ورائهم جهنم ولا یغنی عنهم ما کسبوا اولاً ما اتخذوا من دون الله اولیاء ولهم عذاب عظیم) . (الباقیة ۶/۸-۸-۹-۱۰)

واژه : rr

بیست و ههشت : هوئی چی‌یه دۆزه‌خی‌یه‌کان زۆرن

هوئی زۆری دۆزه‌خی‌یه‌کان ناگه‌ریت‌ره بق نه‌گه‌یشتنی بانگه‌وازو په‌وانه‌کردنی پیغه‌مبه‌ران و یوزن نه‌بوونی ناین له‌لای خه‌لکی ، چونکه‌هه‌رکۆمه‌لیکنتیراویان بق په‌وانه نه‌کریت له‌لایه‌نخواره‌پاستی‌یان پین‌ته‌کات خوای گه‌وره سزایان نادات ،

وه‌ک خوای‌گه‌وره ده‌فهرمویت : (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) (الاسراء/۱۰) واته (تیمه سزای هه‌چ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک ناده‌ین هه‌تا نیتلوی بق په‌وانه نه‌کین) له‌بهر نه‌وه خوای گه‌وره نیتلوی بق هه‌رگه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک په‌وانه کردووه وه‌ک ده‌ه‌فهرمویت : (وان من امة الا خلا فیها نذیر) (ناظر/۳۴) واته : (هه‌چ ئوهه‌تیک نی‌یه که‌ناگادارکه‌ره‌وه‌یه‌کی تیدا په‌وانه نه‌کراییت) . (ابن رجب) (به‌هستی خوای‌زینت) ده‌فهرمویت: هوئی زۆری دۆزه‌خی‌یه‌کان نه‌مانه‌ن :-

۱- شوین نه‌که‌وتنی پیغه‌مبه‌ران (ﷺ) .

۲- شوین که‌وتنی ناینیک که‌له‌لاین خواوه هه‌له‌ره‌شاهه‌ته‌وه (واته: منسوخ) هه‌کاری پین‌ناکریت وه‌ک ناینی مه‌سیحی و جوله‌که

۳- یان هه‌ندیکی تریان شوینی ناینی راست ده‌که‌ون به‌لام دوو پوون بۆیه ده‌چنه پله‌ی هه‌ره خواره‌وه‌ی دۆزه‌خ

۴- یان مه‌ندیکیان تووشی داهینان (بدعة) ده‌بن وه‌ک له‌فرموده‌یه‌کی راستی پیغه‌مبه‌ردا علیه‌السلام ماتوووه که‌نم نومه‌ته ده‌بیته (۷۳) به‌ش که‌مه‌موویان له‌ناگردان بیجگه له‌یه‌ک کزمه‌ل که‌ده‌چینه به‌مه‌شته‌وه (۶۱)

۵- په‌نگه هزی سه‌ره‌کی چوونه ناو دۆزه‌خ هه‌واو ناره‌زوه‌کان بیست ، که‌مه‌ندئ له‌خه‌لکی ده‌یان‌ویت به‌په‌یگه‌ی نادرست بگه‌ن به‌تیرکردنی ناره‌زوه‌کانیان و په‌چاوی شه‌ری خوا ناکه‌ن . پیغه‌مبه‌ری نازیز (علیه‌السلام) له‌فرموده‌یه‌کیدا ده‌فرمویت : (لما خلق الله النار قال لجبریل : اذهب فانظر اليها ، فذهب فنظر اليها ، ثم جاء فقال : وعزتك لا يسمع بها احد فيدخلها . فحفها بالشهوات فقال : اذهب فانظر اليها ، فذهب فنظر اليها ، فلما رجع قال : وعزتك قد خشيت ان لا يبقى احد الا دخلها) (۶۵)

واته : (کاتیگه خوا ناگری دروست کرد به‌جبریلی فرموو : برۆ سه‌یری بکه ، شه‌ویش پۆیشت و سه‌یری کرد ، پاشان فرمووی : سویند به‌شکۆ(عزة) ی تو هیه‌چ که‌س ده‌رباره‌ی نا‌بیستی و بیخته ناری . ئینجا خوای گه‌وره ده‌وری به‌ناره‌زوه‌کان گرت و فرمووی برۆ سه‌یری دۆزه‌خ بکه‌ره‌وه ، پۆیشت سه‌یری کردو گه‌رپه‌وه فرمووی : سویند به‌شکۆی تو شه‌ترسم هیه‌چ که‌س نه‌میتیت ، هه‌موو بیخته دۆزه‌خه‌وه)

۶- هزی چوونه ناو دۆزه‌خ شوین که‌وتنی کویرانه‌ی باو‌با‌پیرانه‌ی پابه‌ند بوونه به‌دابو نه‌ریتی خرابی کزمه‌لگاوه که‌نۆر له‌میله‌تانی پیشوو تووشی شه‌م نه‌خۆشی‌یه‌ بوون .

بیست و نۆ : سزای شه‌یتان له‌دۆزه‌خدا

وه‌ک بوون و نا‌شکرایه سه‌رسه‌خت ترین دۆزمنی مرقۆ شه‌یتان بووه که‌هر له‌کۆنه‌وه دژایه‌تی هه‌موو نه‌وه‌ی ئاده‌می کردووه ، وه‌نۆرینه‌ی له‌خشته‌ بریدووه و توشی شه‌شکه‌نجه‌و نا‌زاری دۆزه‌خی کردووه ، بۆیه به‌باشمان زانی باس له‌سزای شه‌م دۆزمنه سه‌رسه‌خته بگه‌ین له‌دۆزه‌خدا .

(۶۴) أنظر التحویف من النار ص ۲۱۴

(۶۵) رواد الترمذی و أبو داود

له کتیبی (کتاب الحدائق ص ۵۵۸) دا ماتوره حدثنا حسن قال : حدثنا حماد بن سلمة عن علي بن ابي زيد عن انس بن مالك قال : قال رسول الله (ﷺ) : (أول من يكسى حلة ايليس وهو يسحبها من خلفه وذريته من خلفه وهو يقول : يا ثبورا وهم ينادون حتى يقف على النار فيقول : يا ثبوره . فينادون يا ثبورهم وهو يقول : (لاتدعوا اليوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا كثيرا)^(۶۶)

واته : (به کام کەسێ که پۆشاکێ ناگری ده کړیته بهر شه پتانه ، نه خړیته سه ر بزوی له دواوه پاده کیشریت وه نه وه کانیشی به دواي دا ، نه ویش ده لئ : نه ی مال ویرانی ، وه نه زانیش هاوارده کەن و ده لئ مالویرانی بزمان هه تا لای ناگر پاده وه ستن و ده لئیت : هاوار و مال ویرانی بز من وه نه و انیش هاوار ده کەن هه تا لای دوزه خ پاده وه ستن و ده لئیت : مال ویران و هاوار بز من ، نه و انیش بانگی لئ ده کەن و ده لئ مال ویرانی بزمان ، له کاتی کدا ئه و ده لئیت : نه مه زو به ک جار دواي له نار چوون و مالویرانی مه کەن به لکر دواي مال ویرانی گه و به و تقد بکن)

سی : زۆریه‌ی دۆزه‌خه‌ی یه‌کان کین

ئافره‌تان به‌ پێژه‌ی زیاتر له‌ پیاوان ده‌خړینه دۆزه‌خه‌وه و سزا ده‌درین وه‌ک پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌موویت: (رایت النار وایت اکثر اهله‌ا النساء)^(۶۷)

واته : (ناگرم بینی و وه‌ببینم تقدبه‌ی خه‌لکه‌که‌ی ئافره‌تن)

زۆری پێژه‌ی ئافره‌تانیش له‌ دۆزه‌خدا ده‌گه‌رپته‌وه بز ئه‌م هۆیانه :-

- ۱- هه‌زو ئاره‌زوو تقدتر زاله به‌ سه‌ریاندا و زوو ده‌خه‌لتین به‌ جوانی و خوشی دنیا
- ۲- تقدتر چار ده‌بپه‌ دنیاو خۆیان به‌ جوانی پازاوه‌و خۆده‌رخراوی ئاماده‌ده‌کەن و پێژی دگوايان له‌یاد ده‌چیت و خۆیانی بز ئاماده‌ناکەن .

۳- به‌مۆی خۆپازاندنه‌وه‌وه‌ ده‌رخستنی جوانی له‌شیان ده‌بنه‌ گه‌وره‌ترین هۆکار بز لادانی پیاوان له‌بیرکردنه‌وه‌ له‌قیامه‌ت و سه‌رنج پاکیشانیان بۆلای خۆیان

۴- زۆرت به‌ده‌م بانگه‌وازی شه‌یتان و بی‌باوه‌پان و فیلبازانه‌وه‌ ده‌چن و فریو ده‌خۆن .

۵- له‌به‌ریابه‌خ دانیان به‌ جوانی و خوشی دنیا ، که‌متر به‌ده‌م بانگه‌وازی خواپی‌یه‌وه‌ ده‌وێن .^(۶۸)

سی و یهك: چُون خَوْت لَه دَوْرَه خ ده پاریزیت؟

له بیره نه وهی بی باوه پری هژی تروش بوونی بهنده به بهسزای دوزه خانه وهی له نار ناگری بهزان و نازاری بهسزادو له په زامه ندی خوای بی بهش دهکات . که و ابو و ده بیست بهرام بهر به و بی باوه پری بهش هژکارو پیبازی سه رفرازی مه بیست بزیزگار بوون له و ناسته نگه تاله و که بیشتن به نامانجی هره مه زنی دوا یقنو پایه ی بهرز و خوشه ویستی په روه زکارو مانه وهی مه همیشه یی له به شفتندا ، وه که :-

باوه پرمینان و کرده وهی چاکی بهرده وام هه روه که خوای که فوره ده فهرمویت :

(ان الذین امنوا و عملوا الصالحات کانت لهم جنات الفردوس نزلا) (الکهن/ ۷۱) .

واته : (به راستی نه وانه ی باوه پریان هیناو کرده وه چا که کانیان کردوه ، نه وانه فیرده و سی بهرین جیگایانه و میوانداریان دهکات)

۱- خوشه ویستی خوا و پیغه مبه رو موسوئمانانی یه کتاپه رست

وه که پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت : (اوثق عری الایمان الحب فی الله والبغض فی الله) (۱۱)

واته (قایمترین پشتی برهوا (ایمان) بریتی به له خوشه ویستی له بهر خوا ، وه بق بوونه وه له بهر خوا) هه روه ها پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت : (والله لایلقى الله حبیبه فی النار) (۷۰۲) .
واته : (سویند به خوا : خوا خوشه ویستی خو هبی فری ناداته نار ناگره وه) .

۲- به روژوو بوون

جگه له وهی نه ریکی پیویسته گرتنی له کاتی خویدا که مانگی په مه زانه وه هه رده بی به جی بهینریت هه روه ها خوا و پیغه مبه ر (ﷺ) زود داکزکی له سه ر ده که ن و دلنیا مان ده که نه وه که بقنو (فهریز) بیت یان سوونته ، ده بیته هژی بزکار بوون له دوزه خ وه که پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت : (الصوم جنه من النار) (۱۱)
واته : (یقنو پاریزه ره و قه لغانه له ناگر) .

(۶۹) حسنه الشیخ الفاضل محمد ناصر الدین الألبان (حفظه الله)

(۷۰) أنظر صحیح الجامع ج ۶ ص ۱۰۴ (۷۱) رواد احمد و النسائی و ابن ماجه

۳- فرمیسک رشتن (گریان) له ترسی خواو (جیهاد) کردن له پیناوی خواوا

باوه‌ردار له دۆزه‌خ ده‌پارتین: وه‌ک پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رمویت (لا یلیح النار من یکی من خشیة الله حتی یعود اللین فی الضرع، ولا یجتمع علی عبدغبارفی سبیل الله ودخان جهنم) (۷۲)

واته: (ناچینه‌ناگروه که‌ستیک له‌ترسی خوا‌بگری تاشیر نه‌که‌پنیه‌وه بۆ ناگوان، وه‌تپ و‌توزن له‌پرنی خوا‌دابیت ودوکه‌لی دۆزه‌خ پینکه‌وه له‌سه‌ربه‌نده‌یه‌ک کۆنا‌بنه‌وه).

مه‌روه‌ما پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌فه‌رموی (لا یجتمع کافر وقاتله فی النار) (۷۳) واته (بن‌ساو‌پد شه‌وی کوشتوو‌یه‌تی پینکه‌وه ناخزینه‌ دۆزه‌خه‌وه).

۴- په‌ناگرتن به‌خوا له‌ناگری دۆزه‌خ وزۆر پاراندنه‌وه بۆچه‌پانه‌دان نیی

وه‌ک خوی گه‌وره‌ده‌فه‌رمویت (...ربنا اصرف عنا عذاب جهنم) (الترسان: ۶۱) ...واته (ئهی په‌روه‌ردگارمان سزای دۆزه‌خمان لی لا ده‌یت).

مه‌روه‌ما پیغه‌مبه‌ریش (ﷺ) ده‌فه‌رمویت (...ولا استجار رجل مسلم الله من النار ثلاثا: الا قالت النار اللهم اجره مني) (۷۴) ...واته (مه‌رکه‌ستیکی موسولمان سن جار په‌نا‌بگرتن به‌خوا له‌ناگری دۆزه‌خ نه‌وا‌ناگرتن ده‌لتیت خوا‌یه‌گیان: په‌نای بده‌لیم و بی‌پارتیزه).

مه‌روه‌ما (عبدالله) ی کوری (عباس) (ده‌زای خویان لی بیت) فه‌رمویه‌تی (کان النبی ﷺ يعلمهم هذا الدعاء كما يعلمهم السورة من القرآن، قولوا: اللهم انی اعوذ بك من عذاب جهنم؛ اعوذ بك من عذاب القبر و اعوذ بك من فتنة المسيح الدجال و اعوذ بك من الحیا و المات) (۷۵)

واته: (پیغه‌مبه‌ر ﷺ فیری نه‌م نزایه‌ی ده‌کردین وه‌ک چۆن فیری سووره‌تیکی قورپانی ده‌کردین، ده‌ی فه‌رموو: بلین: خوا‌یه‌په‌نات پین ده‌گرم له‌سزای دۆزه‌خ و په‌نات پین ده‌گرم له‌سزای گۆ‌په‌نات پین ده‌گرم له‌فیتنه‌ی مه‌سیحی فیل باز و په‌نات پین ده‌گرم له‌فیتنه‌ی ژیان و مردن)

(۷۲) رواه الترمذی و النسائی

(۷۳) رواه مسلم

(۷۴) أنظر صحيح الجامع ج ۲ ص ۲۳۳

(۷۵) رواه مسلم و الترمذی و النسائی و أبو داود و مالك

سی و دو: و تویشی دوزه‌خی به‌کان

دوزه‌خی به‌کان نارامیان لئمه‌لگیراوه و بی‌هیوان له‌وه‌ی جاریکی تر پزگاریان بیت ، بزیه نهم چاره ده‌کونه سه‌رزه‌نشست و گازنده‌ی به‌کتری و ده‌بیته ده‌مه‌قاله‌یان له‌دوزه‌خدا

ئه‌وه‌تا خودا نهم شه‌رو به‌گژداچوونه‌یان مان بۆیاس ده‌کات و وه‌ده‌فرمویت: (ه‌ذا وان للطاغین لشر مآب جهنم يصلونها فبئس المهاد هذا فليذوقوه حميمًا وغساقًا وآخر هونم شكله أزواج . هذا فوج مقتحم معكم لامرحبا بهم انهم صالوا النار . قالوا بل انتم لامرحبا بكم انتم قدمتموه لنا فبئس القرار . قالوا ربنا من قدم لنا هذا فزده عذابا ضعفا في النار وقالوا مالنا لانرى رجالا كنا نعدهم من الاشرار ، اتخذناهم سخريا أم فرغتم عنهم عنهم الابصار ان ذلك لحق تخاصم اهل النار) (سورة ص/۱۰۵-۱۰۶) .

واته (دوزه‌خ که (بۆ سوتاندن) ده‌چنه نیوی جا چ جیگایه‌کی به‌ده‌فره ! نهم خوارده‌وه‌یه‌کی داخ و سوتینه‌رو چلکنی بۆگنه‌جانیه‌ی بیچیرن و بیخۆنه‌وه . وه‌بیجگه‌له‌مه له‌مه‌موو جزره نه‌شکه‌نجه‌یه‌کی که‌یان بۆمه‌یه به‌وان ده‌وتریت : نهم ده‌سته‌یه‌که له‌گه‌ل ئیوه‌ده‌خزینه دوزه‌خ به‌خیرنه‌یه‌ن ، به‌پاستی نه‌وان (بۆسوتاندن) ده‌که‌ونه دوزه‌خ نه‌وان به‌سه‌رکرده‌کانی خۆیان ده‌لین :

به‌لکو ئیوه له‌خۆشی‌دا نه‌بن و به‌خیرنه‌یه‌ن : ئیوه نهم سزایه‌تان بۆ نهمه سازدا جا چ جیگای مانه‌وه‌یه‌کی خرابه . (له‌پاشان ده‌لین) ئه‌ی په‌روه‌پزگاران ! هه‌رکس نهم ده‌رده‌ی توش کردین ، نازارو سزای دوچاری بده . وه‌ده‌لین بۆچی پیاوانی له‌خرابه‌کارانمان ده‌ژماردن ، ئیستا نایابینین کالته‌مان به‌ده‌کردن (ئیستا له‌به‌هه‌شتان) یان زۆدی بۆ ریزن له‌ناوناگرن نایان بینین) .

به‌لام له‌باره‌ی : (ه‌ذا فوج مقتحم لامرحبا بهم انهم صالوا النار) نهمه لیره‌دا باس له‌ده‌مه قالی‌ی نیو دوزه‌خی به‌کان ده‌کات وه‌ک چۆن له‌سوره‌تیکی تردا هاتوه : (کلما دخلت امة لغنت اختها) (الأعراف/۳۸)

واته : (هه‌رکاتیک کۆمه‌لیک له‌دوزه‌خی به‌کان ده‌چنه دۆلزه‌خ‌وه نه‌فرین ده‌که‌ن له‌وانه‌ی پیش خۆیان) واته له‌جیاتی سلوو و ریز نه‌فرین له‌یه‌کتری ده‌که‌ن و به‌کتری به‌دروژدن ده‌زانن ، بزیه

کاتیک کز مه‌لی به‌کم ده‌خینه دوزه‌خ کز مه‌لیکی تر به‌دوایاندا دین کز مه‌لی به‌کم ده‌لین : نه‌را کز مه‌لیکی تر هاتن له‌گه‌ل نیوه‌ی لیپرسراوی دوزه‌خ ، به‌خیرنه‌یه‌ن و نه‌وا ده‌چنه ناگه‌ره وه‌کز مه‌لی به‌کم ده‌لین : به‌لکو نیوه سلواتان لی‌نه‌بیت و به‌خیرنه‌یه‌ن نیوه نیمه‌تان گومراکرد و اتان لی‌کردین نه‌م چاره‌نوسه‌مان هه‌بیت که ناخوشتین و خراپترین مه‌نزلگایه . بویه ده‌لین کی‌نیمه‌ی والی‌کرد نه‌م چارونوسه‌ی توش کردین نه‌وا سزای چهنه جارهبان بده) .

نه‌م ووتویژه له جیکایه‌کی تریشدا هاتروه : (قالت أواخرهم لأولاهم ربنا هؤلاء اضلونا فاتهم عذابا ضعفا من النار ، قال لكل ضعف ولكن لا تعلمون) (الأعراف/ ۳۸)

واته (کز مه‌لی دواپی به‌کز مه‌لی به‌کم ده‌لین په‌روه‌کار نائنه‌مانه نیمه‌یان گومراکرد سزایان بز چهنه جارهبه‌ره‌وه خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت : (بوهه‌ر به‌که‌تان سزا چهنه‌دین ده‌کویت وه‌نیوه نازانن) .

که‌واته لی‌ره‌دا خوای گه‌وره نه‌وه‌نده‌ی تر نائومید بارگزان تر‌تان ده‌کات به‌وه‌ی که‌سزاکه‌یان بوچه‌ندین ده‌کات خوا په‌نامان بدات . له‌لایه‌کی تره‌وه خوای گه‌وره دیمه‌نیکی تریان دینتته پیش چاو : (بی‌باوه‌یان وایان زانیوه له‌دونیا‌دا که‌موسولمانان گومران و نیستاش ده‌لین : نه‌ری کز مه‌لی هه‌بوو نیمه به‌خراپمان زانین نیستا لی‌ره نایان بینین !) .

نیمامی مواجید (ﷺ) فه‌رمویه‌تی نه‌م قسه‌یه هی نه‌بوجه‌هله که‌ده‌لی: نه‌ری من بیللا و عه‌مارو سوه‌یب و خه‌باب ... هتد له‌م دوزه‌خ‌دا نایینم ، ئنجا ده‌لین نیمه له‌دونیا‌دا گالنه‌مان پی‌ده‌کردن خزیان دلنه‌وایی خزیان ده‌ده‌نه‌وه ده‌لین : له‌وانه‌یه له‌دوزه‌خ‌دا بن به‌لام نیمه نایان بینین (۷۶)

سی و سی: سیبهری دوزه‌خ

تینی ناگری دوزه‌خ له‌ توانای خزاگری نارامگرتنی مروفتدا نی‌یه به‌لام ده‌شیت خوای گه‌وره له‌وروزه‌دا مروفت به‌شیه‌یه‌که‌ لوست بکاته‌وه که‌شیایوی نه‌و سزا پر نیش و سه‌خته بیت هه‌ر ته‌نها ناوی کولاو وگه‌رمی نقد نی‌به‌و به‌س هه‌روه‌ها بوونی سیبهری دووکلگی ره‌ش گه‌رمی بوئا ناخوشیش به‌یکه‌که له‌و جوژه سزانا‌ره‌حه‌تانه‌ی که‌دوزه‌خ‌یه‌کان هه‌میشه پی‌وه‌ی ده‌نالینن .

وهك خواى كه وره ده فهرمويت: (واصحاب الشمال ما اصحاب الشمال في سموم وحميم

وظل من يحموم لابلارد ولاكريم ، انهم كانوا قبل ذلك مترفين) (الرافعة ۴۱-۴۰).

واته: (هاوه لاتی لای دهستی چهپ ده بیت بهختیان چون بیت ● وه هاوه لانی دهستی چهپ

ده بیت بهختیان چون بیت ، له نیوبلیسه‌ی ناگر و ناوی کولیو دان وه له زیر سیبه‌ری ره‌شی
دوکه‌لی داخدان ، سیبه‌ریکه نه فینکه وه نه به‌که‌که ، نه‌مانه بهر له مه - له دونیادا- له نازو

نیعه‌تیکی نوردنا بون)

(عبدالله) ی کوپی (عباس) (ره‌زای خویان لای بیت) ده فهرمویت نهو (ظل من یحموم)

واته (دوکه‌ل) وه نه‌مه‌ش پای موجهامیدو قه‌تاده‌یه نه‌مه‌ش وه‌ک نه‌م نایه‌تیه (انطلقوا إلى

ما کنتم به تکذبون، انطلقوا إلى ظل ذي ثلاث شعب لا ظلیل ولا یغنی من اللهب إنها

ترمی بشرر کالقصر کانه جمالقصفر ویل یومئذ للمکذبین) (المرسلات/ ۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴)

واته: (بکه‌ونه پئی بۆلای نه‌وه‌ی به درۆتان ده‌زانی بۆلای سیبه‌ری دوکه‌لی سئی شاخ بچن ،

سیبه‌ریکی فینکه که ره‌وه‌و نه له گری ناگر به‌رگری ده‌کات ، ناگریکی وه‌ها که پریشکی وه‌ک

کژشک و -کیو- فرئی ده‌دات له توند پویشتندا)

وه‌ک حوشتری زهردن له‌و پۆزه‌دا بۆ به درۆ خه‌ره‌وان هه‌یه که‌واته: دوکه‌لی ره‌شی ناشیرینی

بۆن ناخۆش. (۷۷).

سی و چوار: برژاندنی پیستی له‌شیان

خوای گه‌وره سزای توند و همه‌وو جزیریکی بز بی باوه‌پان تاماده کردووه وه به شیرازی سامناک ناماژه‌یان بز ده‌کات ، وه‌ک ده‌فهرمویت : (إن الدین کفروا بآیاتنا سوف نصلیهم ناراً كلما نضجت جلودهم بدلناهم جلوداً غیرها لیدوق العذاب) (النساء/۵۵)

واته : (ئه‌وانه بین باوه‌پن به نیشانه‌کانی نیمه به زوویی ده‌پان کیشینه ناو‌ئاگر ، که هر کاتیکی پیستی له‌شیان بیرئیت -بسوتیت- پیستی تریان به‌سهردا ده‌کیشینه وه ، وه تاو‌ده‌ترین تا سزا بجیژدن) وه‌ک پیشتی باس کرا پیستی بی باوه‌پان بزده‌ستوو ده‌بیت بز ئه‌وی به‌رده‌وام له سزا و تازاردا پن ، هرکاتی ئه‌م پیستانه‌ پینه‌ خه‌لوزو ره‌ش هه‌لیگه‌پین به خیرانی ده‌یگزیین بز ئه‌وی تازار بجیژهن ، بی باوه‌پان هه‌میشه له زه‌لیلی و سزای پر ئیشی دۆزه‌خدا دهن شیوه‌په‌ک هه‌چ ئه‌ندامیکی لاشه‌یان نامینیت ئاگر نه‌بسوتینیت ، ئه‌وه‌تا هه‌تا ئاگر دهم و چاویشیان ده‌گریته‌وه)

خوای گه‌وره و میهره‌بان ده‌فهرمویت : (و من خفت موازینه فأولئک الدین خسروا أنفسهم فی جهنم خالدون تلعف وجوههم النار و هم فیها کالجون) (المؤمن/۱۰۳-۱۰۴)

واته : (ئه‌وانه‌ی ته‌رازووی کرده‌پان سوک بیت جا ئه‌وانه که‌سانئکن که زیانیان له خویمان تاوه وه له دۆزه‌خیشدا به‌هه‌تا هه‌تایی ده‌مینه‌وه ئاگر نار چاویان ده‌گریته وه له دۆزه‌خدا وه بید گرز و مؤن و پیستی دهم و چاویان هه‌لده‌قرچینیت) .

سی وینج: جنۆکه‌ی کافر ده‌چیته دۆزه‌خه‌وه

وه‌ک چۆن بی باوه‌پانی ئاده‌می ده‌چنه دۆزه‌خ ، به‌هه‌مان شیوه بی باوه‌پانی جنۆکه ده‌چنه ناوی . وه‌ک خودای گه‌وره ده‌فهرمویت : (وما خلقت الجن و الانس إلا ليعبدون) (الزواربان/۵۶)

واته : (نیمه جنۆکه و مرۆفمان دروست نه‌کردووه مه‌گه‌ر بزخوا په‌رستن)

خوای گه‌وره جنۆکه و ئاده‌میزادی بز په‌رستن دروست کردووه له قیامه‌ت دا جنۆکه و ئاده‌میزاد کۆده‌گریته‌وه

نه که به روگردگار ده‌فهرمیت: (ویوم یحشرهم جمیعا یامعشر الجن قد استکثرتم من الانس) واته: (نورنقدهی) که همه‌مویان کوزه کا توه و حشریان ده‌کات پی بیان ده‌لیت نهی تا قی جنزکه بیوه نقرتان له مرؤف گومرا کرد {

په‌خوای گه‌زده ده‌فهرموی (فوریک لنحشرنهم والشیاطین ثم لنحضرنهم حول جهنم حیثا یم لترومن من کل شیعة ایهم اشد علی الرحمن عتیا . ثم لنحن أعلم بالذین هم اولی بها صلیا) ، سویند به‌په‌روگردگارتان . هه‌مورنه‌وانه له‌گه‌ل شه‌یتانه کان حه‌شرده کرین . نه‌وساهه‌مور بیان به‌ده‌وری جه‌مغه‌مدا له‌حالیگه‌دا به‌چوک داهاتون ناماده ده‌کرین . له‌پاشان هه‌رده‌سته‌یح له‌به‌رامنبر خوای گه‌وره یاخی بوئی جیاده‌کرینه‌وه پاشان (بزانه) نه‌وکه‌سانه‌ی بی‌سوتاندن شیاون به‌چاکی ناگادارو زانان به‌وان .

پاشان به‌بی‌باره‌رانی جنزکه ده‌وتری (ادخلوا فی امم قد خلت من قبلکم من الجن و الانس فی النار) واته: (خوآ فهرموی: له‌گه‌ل هاو‌بیرانی خزان له‌مرؤف و جنزکه برزنه ناوانگر) .

سی و شش: ره‌ش هه‌لگه‌رانی ده‌م و چاو

یه‌کی‌کی‌تر له‌ته‌مامه‌تی و سه‌ر شقری نقره‌خی‌یه‌کان له‌و پۆزه‌دا بو‌رپه‌ش بوون و پسوایوونی به‌رده‌رگای خوای گه‌وره‌یه له‌به‌رده‌م هه‌مور به‌شه‌ریه‌تدا نابوویان ده‌بریت . وه‌ک په‌روگردگاری ته‌ن ته‌م دیمه‌ته‌پر ترس و بیمه ده‌خاته به‌زچاو و ده‌فهرمیت: (یوم تبیض وجوه و تسود وجوه ، فأما الذین اسودت وجوههم اکفرتم بعد ایمانکم فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون) (آل عمران / ۱۰۶)

واته: (پۆزیکه هه‌ندئ بوویان سه‌ی و هه‌ندئ بوویان په‌ش هه‌لده‌گه‌پئ ، به‌لام نه‌وانه‌ی و بوویان په‌ش هه‌لگه‌راره (پی‌یان ده‌وتریت) نایا دوا‌ی به‌روه‌مینان کافر بوونه‌وه ؟) جا ئیستا‌ده‌رد ده‌چیرن له‌پادا‌ستی شه‌وی کافر بوونه‌وه واته هه‌نده‌ بو‌رپه‌ش ده‌بن وه‌ک شه‌وی که‌تاریکی شه‌و له‌بوویاندا بیت

وهك خواى كه ورده ده فەرمويت (والدين كسبوا السيئات جزاءً أبمثلها وترهقهم ذلة مالهم من الله من عاصم كأنما أُغشيت وجوههم قطعاً من الليل مظلاماً أولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) (بقره/۲۷)

واته : (ئەوانەى خراپەیان کردووە سزای تاوانیان بەو ئەندازە یەوە پەستی دایان دەگرت و دایان دەپۆشی و هیچ شتیکی ناتوانیت ئەوانە لەسزادانی خوا بپاریزیت . دەلێی دەم و چاریان بەبڕکە گەلیک (بەشتیک) لەشەودا داپۆشراوە ئەوانە ئەهلی ناگرن و بۆ هەمیشە لەناو ناگردا بەهەمیشەى دەمیتنەوہ)

سى و جهوت : ناگر ئابلوقەى بى باوهران دەدات

نۆزەخى بەکان ئەو بى باوهرانه دەگرتوهر كه له دنيا دا دژايه تى ئايى پەروەدگاربان كرىوهر و بوونه ته دپك ودالى سهرپرگاى بانگه وازى راسته شه قامى خواى گه وهر به هەمیشەى له گوناوهر تاواندا گه وازون و هیچ چاكه يه كيان بۆ نه ماوه ، ئەو هەتا خواى گه وهر بەرپەرچى جوله كەى بەد پەفتار دەداتەوهر كه ده يان ووت ته نهها چهنه بۆژيگ له نۆزه خدا دەمیتنەوهر ئەو جوله كانهى بەردهوام رىگرو بەر بهست بوون له پى موسولماناندا هەميشه خراپهر بەد پەوشتى و بى باوهرى له سەر زهوى ته شه نه پى ده دن ،

خواى گه وهر و ميه ره بان ده فەرمويت : (بلى من كسب سيئة وأحاطت به خطيئة فأولئك أصحاب النار هم فيها خالدون) (البقره/۸۱) .

واته (ئەرىگ كەشتىك گوناو بەكا و شوپنەواری شوومى ئەوهر دەورى گرتبیت ، جانەوانە ئەهلی ناگرن و بەهەمیشەى لەناو ناگردا دەمیتنەوهر) .

له بەرئەوهى بى باوهران هینده تاوان و خراپه كاری ده كەن ، ده بێته پيشه یان و ئابلوقه یان دەدن و هك دەوردانى بازن بۆمه چهك ، وه له هه موو ئاراسته يه كه وه ناگر هتيرشيان بۆده بات و هیچ بواری قوتار بوونيان نادات

وهك خواى كه وړه ده فەرمویت (لهم من جهنم مهاد ومن فوقهم غواش) (الاعراف/۱۱) .
 واتە: (له دۆزه خندا پایەخ و سەریۆشیان بۆهەیه ، وه ئابەم جۆره ستم کاران سزا دەدەین) .
 (مهاد) واتە پاخەری ژیریان و (غواش) ئەو پەردە ناگیرنەیه بەسەریانەوه دەبیت ، واتە ناگر
 دەوریان دەدات .

وهك خواى بالادهست ده فەرمویت : (يوم يغشاهم العذاب من فوقهم ومن تحت ارجلهم)
 (التكوير/۵) . واتە: (پۆڤی سزا لەسەر سەریانەوه وه لەژێر پێیانەوه ئەوان دەگیرتە بەر) .

وه ههوهما پهروه‌دگاری مه‌زن ده‌فەرمویت: (لهم من فوقهم ظلل من النار ومن تحتهم
 ظلل) (الزمر/۱۶) . واتە: (بۆ ئەوانە لەسەر سەریانەوه سێبەری ناگر و لەژێریانەوه سێبەری کانی ناگر
 هەبە) .

وه له‌خێی‌یه‌کی تردا به‌پاسته‌و‌و‌خۆیی ئاماژه بۆ (احاطة) و ده‌ورانی ناگر بۆی‌یه‌یاوه‌پان ده‌کات و
 ده‌فەرمویت : (وان جهنم لمحیطة بالكافرين) (التوبة/۱۹) . واتە : (وه‌به‌پاستی نۆزه‌خ ده‌وری
 بێ‌پاوه‌پانی داوه) .

ئەم ئابلقە دانە لە پوویەکی تریشەوه‌یه :-

ئەویش بە‌وه‌ی ناگر وه‌ک پە‌رژین و سیاجیک دەوری بێ‌پاوه‌پان دەدات بە‌جۆری که‌ناتوان
 به‌جێ‌ی به‌یلان یان ده‌رچن تیایدا ،

وه‌ک خواى كه‌ وړه ده‌فەرمویت : (انا اعتدنا للظالمين نارا احاط بهم سراقها وان
 يستغيثوا يغاثوا بماء كالمهل يشوي الوجوه بئس الشراب وساءت مرتققا) (الکهن/۲۹)

واتە : (به‌پاستی ئیمه بۆ ستم‌کاران ئاماده‌مان کردووه ناگریک که‌ گره‌که‌ی له‌هه‌موو لایه‌که‌وه
 ده‌وری ئەوانی داوه ، ئە‌گەر داوا‌ی یارمەتی بکەن ، به‌ناویک یارمەتی دە‌درین وه‌ک قورقوشمی
 سو‌لد بووه‌وه که‌ دەم و‌چاویان ده‌‌برژینی ، چه‌ند ، خواردنه‌وه‌یه‌کی خراپه‌و چه‌ند نیشته‌گه‌یه‌کی
 خراپه‌ که‌هاوه‌لی دیوو کافران) هه‌ندێ له‌تەفسیری (سراقها) ده‌فەرموون : واتە پە‌رژین و
 دیاری ناگیرین .

وه‌فەرموویه‌تی (لو يعلم الدين كفروا حين لا يكفون عن وجوههم النار ولاعن
 ظهورهم ولاهم ينصرون بل تأتهم بغنة فتيهتهم فلا يستطيعون ردها ولاهم ينظرون)
 (الأنبياء/۳۹)

واته: (نگه‌ر بین‌باوه‌بان بزائن کاتئ ناگر له‌پوو چاویان و پشتیان وازناهنیت و ک‌س سه‌ریان ناخات پشت گیریان ناکات ؛ به‌لگر سزاکه له‌پو بزویان دیتکه‌ناتوانن بیگه‌ریینه‌وه و دواي بخهن).

سی و هه‌شت: نه و تاوانانه‌ی هه‌ره‌شهی چوونه دۆزه‌خی لی‌گراوه

بین‌گومان نه و تاوانانه‌ی ده‌بینه هزی چوونه دۆزه‌خ نۆدن لیره‌دا به‌گورتی باس له‌مه‌نێکیان ده‌که‌ین به‌پشتیوانی خۆای گه‌وره ، خوازیارین که‌لی‌ی به‌دووربین :-

١- نه و کۆمه‌ لانه‌ی دژ به نه هلی سوننه و جه‌ ماعه تن
بین‌گومان نه م نومه‌ته وه‌ک جوله‌که و فه‌له ده‌بینه کۆمه‌لی جیا‌جیاو هه‌ر ته‌نها یه‌ک کۆمه‌لیان له‌سه‌ر حه‌قن ،

وه‌ک پیغه‌مه‌ر (ﷺ) ده‌فرمویت : (الا ان من قبلکم من اهل الکتاب افترقوا علی ثنتین وسبعین ملة ، وان هذه الملة ستفترق الی ثلاث وسبعین ، ثنتان وسبعون فی النار ، وواحدة فی الجنة وهي الجماعة) (٧٨)

واته: (ناگادارین پیش نیوه خاوه‌ن کتیبه ناسمانی‌یه‌کان (جوله‌که و گارد) بوونه حه‌فتاو دووبه‌ش (کۆمه‌ل) ، نه م نومه‌ته ده‌بیته حه‌فتاو سه‌ کۆمه‌ل ، حه‌فتاو دوو کۆمه‌لیان ده‌چنه ناگر ، یه‌کیکیان ده‌چپته به‌هه‌شت ، که‌نه‌ویش کۆمه‌لی موسولمانانه (جماعة)) (٧٩)

واتاو تیکه‌یشتن له‌م فرموده‌یه وتویژی زانایانی له‌سه‌ره ، به‌لام به‌باشم زانی خۆمانی له‌قه‌ره‌نه‌ده‌ین ، نه‌وه‌ی زانراوه که‌مه‌ندئ له‌م کۆمه‌لانه کافرن و به‌هه‌میشه‌یی له‌دۆزه‌خدا ده‌میتنه‌وه ، وه‌ک : (اسماعیلیه ، الدرور ، والنصیریه) ... هتد ، که‌نه‌مانه وانیشان ده‌ده‌ن بیوادارن به‌لام له‌ناخایندا بین‌باوه‌پن (٨٠)

هه‌ندیکی تر له‌م کۆمه‌لانه له‌نۆر شتی گه‌وره و گرنکی نه‌م نیسه‌لامه‌دا خیا‌لیان له‌گه‌ل نه‌ه‌لی سوننه و جه‌ماعه هه‌یه ، به‌لام نه‌گه‌یشتۆته ناستی کوفر ، نه‌مانه‌ش ده‌که‌ونه ژیر سه‌یبه‌ری به‌زه‌یی خۆای گه‌وره ، نه‌گه‌ر ویستی کرد لی‌یان خۆش ده‌بیته ته‌گه‌رنا بۆ دۆزه‌خ ده‌یان نیریت (خۆای گه‌وره په‌نامان بدات) .

(٧٨) (رواد ابو داود والدارمی واحمد والحاکم) .

(٧٩) (نه م فرموده‌یه صحیح-هو بۆ زیاتر زانیاری زانین له‌باره‌یه‌وه بگه‌ریه‌وه بۆ (مسألة الاحادیث الصحیحة/٢٠٤)

(٨٠) (الجنة والنار)

له‌وانه‌یه به‌کاری خیری گه‌وره یان به‌شفاعه‌تی شه‌فاعه‌تکاران بچنه به‌هسته‌وه یان ماوه‌یه‌ک
خوای گه‌وره ویستی له‌سه‌ر بیت له‌دۆزه‌خدا ده‌مینه‌وه پاشان ده‌چنه به‌هشت .

٢- کۆچ نه‌کردن

ئه‌وه‌ی گومانی تیان‌یه مانه‌وه له‌وولاتی بی‌باوه‌پاندا دروست نی‌یه نه‌گه‌ر وولاتی نی‌سلامی
مه‌بوو به‌تایبه‌تی نه‌گه‌ر له‌و شوینه توشی به‌لاو فیتنه‌ی ژۆر ده‌بوو . خوای گه‌وره به‌هانه‌ی
ئه‌وانه‌ی وه‌رنه‌گرت که‌کۆچیان نه‌کرد

ئه‌وه‌تا خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت : (ان الذين توفاهم الملائكة ظالمي انفسهم قالوا فيم
كنتم قالوا كنا مستضعفين في الارض قالوا الم تكن ارض الله واسعة فتهاجروا فيها
فاولئك ماواهم جهنم وساءت مصيرا الا المستضعفين من الرجال والنساء والولدان
الذين لا يستطيعون حيلة ولا يهتدون سبيلا) . (النساء/٩٨)

واته : (به‌پاستی ئه‌وانه‌ی فریشته‌گیانی کیشاون ، له‌کاتیکدا که‌ئه‌وانه‌ی سه‌ته‌میان له‌خۆیان
کردوه به‌کۆچ نه‌کردن و مانه‌وه له‌وولاتی بی‌باوه‌پاندا و پازی بوون به‌هاوسه‌یه‌تی بی‌باوه‌پان ،
فریشته‌کان له‌کاتی گیانه‌للادا به‌ته‌شه‌روه‌وه ، پی‌یان ده‌لین : ئایا ئیوه له‌چی دابوون له‌بأره‌ی
نابینانه‌وه ؟ نه‌لین :

ئیمه‌ داگیرکراو و ژیر ده‌سته‌ بووین . فریشته‌کان ده‌لین : ئایا خاک و وولاتی خوا فراوان نه‌بوو
تا کۆچتان بکرایه‌ ؟ . ئه‌وانه‌جی‌گه‌یان دۆزه‌خه ، دۆزه‌خ چاره‌نوس و پاشه‌پۆژیکی ژۆر به‌دو خراپه
. بیجگه‌ له‌یه‌ده‌سه‌لاتان و ژیرده‌سته‌کراوان له‌پیاوان و ئافره‌تان و منالان که‌توانای هیچ هۆی
ده‌رچوون و کۆچ کردنیان نی‌یه ، له‌به‌ر نه‌خۆشی و که‌فته‌کاری یان نه‌بوونی و بی‌نه‌وایی ، به‌هیچ
جۆریک پێ ده‌رناکه‌ن و نازانن برۆن بۆشوینی کۆچ کردن . به‌هۆی ئه‌وه‌وه ئه‌مانه‌ ئومید وایه
که‌خوای گه‌وره بی‌روئ لی‌یان له‌و کۆچ نه‌کردنه‌یان) .

له‌پۆشنایی ئه‌م ئایه‌ته‌وه ئه‌وه‌مان بۆ ده‌رده‌که‌ویت که‌ئه‌وانه‌ی ناتوانن ده‌رچن له‌و وولاته‌یان
پێگانازانن بۆ چوون بۆ وولاتی نی‌سلام به‌هانه‌یان لای په‌روه‌نگار وه‌رگیراوه .

۳- سته مکاران له فه رمان په وایی دا

شهریعتی پاکي نیسلام هاتوته خورای بزمه بهستی سه قامگیری ناشتی و دادوهری له سر زهوی خوی گوره فرمانی داوه به بنده کانی که دادوهرین (العنکبوت/۹۷) وه که ده فرمویت: (ان الله یأمر بالعدل والاحسان) وات: (به پاستی خرافه رمان دهکات به دادوهری و چاکه کردن) .

په روه رنکار به پیوستی داناره له سر لیسراو و دهسه لانداران که دادوهرین له کمال خه لکی دا (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات انی اهلها و اذا حکمتهم بین الناس ان تحکموا بالعدل) (التساءل/۵۸)

وات: (خو فرمانتان پی دهکات که نه مانهت بگیری نه وه بؤ خاوه نه کانیان و نه که رمان په وایتان گرت دهست دادوهرین له خوگمتاندا له تیوان خه لکی) .

نه وتا پیغه مبری نازیز (﴿﴾ هه رشه به دوزه دهکات له وانهی که سته مکارن له حوکمرانی داوه فرمویت: (القضاة ثلاثة: واحد في الجنة واثان في النار، فاما الذي في الجنة، فرجل عرف الحق وقضى به، ورجل عرف الحق فجار في الحكم فهو في النار، ورجل قضی للناس على جهل، فهو في النار)

وات: (دادوهران سیان، په کیکیان ده چپته به ههشت و دوانه که ی تربؤ ناگر، نه وه ی ده چپته به ههشت حق ده زانیت و حوکمی پی دهکات، په کیکی تریان حق ده زانیت و حوکمی پی ناکات، نه وه بؤ ناگره، وه پیاویک حوکم دهکات به ناو خه لکی دا به نه زانین، نه ویش بؤ ناگره) .

۴- درو کردن به دهم پیغه مبه روه (ﷺ)

(ابن الاثیر) له کتیبی (جامع الاصول) به شیکی له کتیبی که ی ترخان کردوه بؤ نه فرمودانه ی هه رشه له وانه که کن که درق هه لده بهستن به دهم پیغه مبه روه (ﷺ) .

له فرموده یه کدا هاتوره: (لا تکذبوا علی، فانه من کذب علی یلج فی النار)

وات: (درق هه لده بهستن به دهم منه وه چونکه نه وه ی درق بکات به دهم مه وه ده چپته ناگره وه) . هه روه له فرموده یه کی تردا هاتوره: (من تقول علی ما لم اقل فالیقبتوا مقعده فی النار)

واته (هرکس ووتیهک هه‌لبه‌ستیت به‌ده‌مه‌وه و من نه‌م وتبیت ، نه‌وا جیگای خزی خوش بکات له‌دۆزه‌خ) .

له‌فرمودیه‌کی تردا هاتروه : (ان کذب علی لیس ککذب علی احد ، فمن کذب علی فالیتوبوا مقوله فی النار) . واته (نه‌گه‌ر به‌کئی درۆ هه‌لبه‌ستیت به‌ده‌م منه‌وه ، وه‌ک به‌کئی نی‌به‌ درۆ بکات به‌ده‌م خه‌لکی تره‌وه ، چونکه هه‌رکس درۆ به‌ده‌م منه‌وه هه‌لبه‌ستیت ده‌با شوبینی خزی خوش بکات له‌ناو ناگردا) .

۵- فیز زلی

خۆ به‌گه‌وره زانین به‌کیکه له‌تاوانه هه‌ره گه‌وره‌کان ، نه‌وه‌تا له‌فرمودیه‌کدا هاتروه : (لا یدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من الكبر ، فقال رجل : ان الرجل يحب ان يكون ثوبه حسنا ولعله حسنا ، قال : (ان الله جميل يحب الجمال : الكبر بطر الحق وغمط الناس) واته : (که‌سێ گه‌ردیله‌یه‌ک فیز زلی له‌دلیدا هه‌بیت ناچیته به‌هه‌شته‌وه ، پیاویکه‌ووتی : پیاو هه‌ز ده‌کات پۆشاکێ جوان بیت ، نه‌عه‌که‌ی جوان بیت ، نه‌ویش ووتی : خوای گه‌وره جوانه‌و جوانیشی خوش ده‌ووت ، فیز زلی : واته داپۆشینی حق و بی‌پزیز ته‌ماشاگردنی خه‌لکی‌به‌) .

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمودیه‌تی : (اهل النار کل جعظري ، جواظ ، مستکبر) .

واته : (نه‌هلی ناگر : هه‌موو که‌سیکی تووندو تیژی خۆبه‌زل زانی قه‌له‌وه که‌به‌فیزه‌وه ده‌پوات وه‌فیز زله ... فرموده‌که) .

6- کوشتنی مروفتیک به‌ناحه‌ق

خوای گه‌وره ده‌فرمودیت (ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاءه جهنم خالدا فیها و غضب الله علیه ولعنه وأعد له عذابا عظیما) واته : (هه‌رکس به‌نه‌نقه‌س نیمان داریکه بکوژیت نه‌وا پاداشتی نۆزه‌خه به‌هه‌میشه‌پی . تیایدا ده‌میتیته‌وه و خوای گه‌وره توپه‌یه‌ لێی و نه‌فره‌تی لێ‌ده‌کات وه‌سه‌زایه‌کی توندی گه‌وره‌ی بۆ‌نامه‌ده‌ کردوه) .

پیاو کوژشایه‌نی سه‌زای گه‌وره‌ی خوایه‌ چونکه دونیاو نه‌وه‌ی تیایه‌تی خوای گه‌وره‌گه‌راویه‌تی به‌مه‌نزله‌گای مرۆف وه‌هه‌موو شتیکی بۆ‌مرۆف بی‌ ده‌سه‌لات کردوه بۆ‌نه‌وه‌ی له‌خیری بی‌ری بی‌ به‌ش نه‌بیت . نه‌ک مرۆف هه‌ستیت له‌جیاتی شه‌وه‌دان کردنه‌وه‌ی زه‌وی به‌یاسای پاکی نیسلا ،

ده‌ست بکات به‌کوشتن .

پیغمبر (ﷺ) له زور فرموده‌دا هه‌په‌شه‌ی کردووه له کوشتنی به‌کتری، وه‌ک ده‌فرمویت :
(أذا تواجه المسلمان بسيفيهما فالقاتل والمقتول)، قال : قلت ، او قيل : يارسول الله هاز
القاتل فما بال المقتول ؟ قال : (إنه كان حريصا على قاتل صاحبه) (۸۲)

واته : (ئه‌گه‌ر دوو مسولمان به‌شمشیره‌کانیان به‌ویه‌په‌وی به‌کتری بوونه‌وه ، کوژهر بکوژهر-
کوژراو ده‌چنه‌ دۆزه‌خه‌وه ، ووتی : وتم یان وترا : ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا کوژهر له‌به‌ر کوشتنه‌که‌ی ،

ئه‌ی کوژراو بۆچی ؟ فرموی : ئه‌ویش سووریوو له‌سه‌ر کوشتنی هاوپی‌به‌که‌ی)
هه‌روه‌ها کوچه‌ سالحه‌که‌ی ئاده‌م ده‌ستی دریز نه‌کرد بۆ کوشتنی برا خراپه‌که‌ی و، براه‌کی تری
ئه‌می کوشت ، (واتلوا علیهم نبأ ابني آدَم بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا ، فَتَقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ
يَتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ . لَنْ بَسَطَ إِلَيَّ يَدَكَ
لَتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطِ يَدَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ - إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ
بِأَثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ) (المائدة: ۲۷-۲۹) .

واته : (چیرۆکی دوو کوچه‌ی ئاده‌میان به‌ه‌ق به‌سه‌ردا بخوینه‌وه ، ئه‌و ده‌مه‌ی هه‌ریه‌که‌ له‌
دووانه‌ بۆ نزیک بوونه‌وه له (خوا) قوربانیه‌کیان دا ، به‌لام هه‌ی به‌کیکیان قه‌بوول کراو هه‌ی ئه‌وی
تریان قه‌بوول نه‌کرا ، (ئه‌و براه‌یه‌ی واقوربانی به‌که‌ی لای خوا قبوول نه‌کرا به‌براه‌کی تری) ووت :
-حه‌تمه‌ن ئه‌تکوژم ، (براه‌کی تری) ووتی : (من بین تاوانم) خواته‌ن‌ها له‌پاریزکاران (قوربانی) قبوول
ده‌کا

ئه‌گه‌ر تو بۆ کوشتنی من ده‌ست دریز بکه‌یت من بۆ کوشتنی تو ده‌ست دریزکه‌ر نیم به‌راستی
من له‌په‌روه‌ردگاری جیهانیان ده‌ترسم . به‌راستی ده‌مه‌وی گونا‌هی من خۆت هه‌لگری ببیوه‌و
بپیچه‌هه‌ننه‌می ، وه‌ئمه‌ سه‌زای ستم کارانه . جانه‌فسی سه‌رکیشی (قایل) به‌ره‌به‌ره‌ پام بوو
وه‌له‌تیرا بۆ کوشتنی (هایل) ی براه‌ی خۆی ، جانه‌وی کوشت هه‌رله‌به‌ر ئه‌مه‌شه‌ له‌زه‌روه‌مه‌ندان بوو
، جاخوا قه‌له‌په‌شه‌یه‌کی نارد ، که‌به‌ده‌نووک و چنگ زه‌وی به‌که‌ی ده‌کۆلی و وه‌لای ئه‌دا -لاشه‌ی
شارده‌وه - تاخوا نیشانی -قایل- بدات که‌چۆن لاشه‌ی براه‌ی خۆی هایل بشاریته‌وه قایل ووتی :
وای بۆمن ئایا من ناتوانم وه‌کو ئه‌م قه‌له‌په‌شه‌ بم ، و لاشه‌ی هایللی براه‌ له‌بن خاک بشارمه‌وه ؟
جا بوو به‌یه‌کیک له‌په‌شیمان بووان)

۷- سوو خور

کاتی په روه ردگاری مه زن سامان به په کئی ده به خشی له م دونیا به دا ، بق شه وی ده دست گیری
مه زاران و قهرزاران و لیتقو ماوان بکات نه که هل په رست بیت و باری ناهه مواری خه لکی لئ
قوماو بقزیتیه وه و قهرزبان بداتی به سوو ، شه ویش له ناچاریدا قبولی بکات . وه له وانه شه هر بزوی
نه ریتیه وه و ناچاریتت به وه ی خه لکی مالی به تالان بهرن .

له ناینی پیروزی نیسلام دا (سوو) له گوناوه گوره کانه وه له داوین پیسی گوره تره . سزای پر
تیش تره گوره تره . خوی گوره به توندی هره شه له وانه ده کات که ده زانن و پی بیان ده کات
که سوو حه رانه و دهستی لئ هه ل ناگرن .

(البقرة/۴۷)

بزیه ده فرمویت: (ومن عاد فاولئك أصحاب النار هم فيها خالدون) . واته: (هر که س
دوای زانینی حه رانی (سوو) که رایه وه بزسوو خواردن شه وانه شه ملی توژه خن و به هه میشی تیای
ده میننه وه) .

هره وه خودای میهره بان فرمویه تی: (یا ایها الذین لاتاکلوا ربا اضعافا مضاعفة واتقوا
الله لعلکم تفلحون ، واتقوا النار التي أعدت للكافرين) (آل عمران/۱۳۰-۱۳۱)
واته: (نه ی که سانی که بزپوتان هیناوه ! سوو وه رمه گرن - سوودی پوول مه خون - له خوا
بترسن تابه لکر بزگار بن وه خویپارین له ناگریک که بز کافران ناماده کراوه وه په پره وی خواو
پینغه مبه بکن تابه لکر بهر په حه تی خوابکه ون) .

وه پینغه مبه ری (ﷺ) سه روه رمان له حه وت تاوانه هره گوره له ناویه ره که ی ناویردوه . تیشتر
کاتی شه هاتوه ده وه له مندان دهستی لئ هه ل بگرن پیش شه وی مردن په خه یان پی بگریت
وتوشی سزای پر تیشی توژه خ بین . خویبه په نامان به دیت .

۸- مالی خه لکی خواردن به ناهه ق

ناینی پی گه ردی نیسلام پی به هیج جوړه سته میک نادات و به یاساگی داناهه ، مالی خه لکی
خواردن به ناهه ق سته مه و یاساغه له بهرنامه ی نیسلام دا .

بزیه خوای که وره له م باره به ووه ده فەرموئ: (یا ایها الذین آمنوا لاتاکلوا اموالکم بینکم بالباطل الا ان تكون تجارة عن تراض منکم ولا تقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیما ومن یفعل ذلک عدوانا وظلما فسوف نصلیه ناراً وکان ذلک علی الله یسیراً) (النساء/۲۹) واتە (ئەو ئەوانەی کە باوەهه‌تان هه‌یناوه، مال و سامانه‌کانتان به‌ناهه‌ق له‌ناو خۆتان دا مه‌خۆن، به‌لام ئەگەر ئەو مال و سامانه‌ له‌بازرگانی به‌که‌وه به‌کار به‌یتێتی که به‌هه‌زاهه‌ندی تێوان خۆتان بێت ئەوه چاک و دروسته، خۆتان مه‌کوژن - به‌وه‌ده‌ست نیشان ده‌کات به‌وه‌ی خوارده‌ی مال و سامان به‌وجۆزه‌ ناهه‌قانه‌ی که‌باس کران کارتیکی به‌ده‌و کوشنده‌یه‌ بۆ ژبانی گه‌ل و کۆمه‌ل - به‌پاستی خوا میه‌هره‌یان و خاوه‌ن به‌زه‌یی به‌ بیتان، هه‌رکس ئەوکاره‌ به‌دانه‌ بکات به‌سته‌م و دوژمنایه‌تی سه‌کی به‌هه‌له‌ و نه‌زانین سه‌و که‌سه‌ نه‌سرتینین له‌ناگردا، ئەوه‌ش شتیکی ئاسانه‌ له‌سه‌ر خودا) ئەم مال خوارده‌ش بێگومان مالی هه‌تیوه‌ ده‌گرته‌وه‌ و دروست نی‌یه‌ و نۆز یاساغه‌.

هه‌روه‌ها خردای که‌رده‌ومیه‌ره‌یانله‌باره‌ی مالی هه‌تیوه‌ فەرمویه‌تی: (ان الذین یاکلون اموال الیتامی ظلماً إنما یاکلون فی بطونهم ناراً وسیصلون سعیراً) (النساء/۱۰). واتە: (ئەو که‌سانه‌ی مالی هه‌تیوه‌ ده‌خۆن به‌سته‌م، له‌پاستی دا ئەوانه‌ ناگر ده‌خۆن له‌سکیاندا وه‌ده‌چنه‌ ناو دوژه‌خه‌وه‌).

۹- وینه‌ گران (المصرون)

تونتین سزای پوژئی دوابی بۆ وینه‌ گرانه‌، چونکه‌ پینغه‌مبه‌ر (ﷺ) فەرمویه‌تی (أشد الناس عذاباً عند الله المصرون) واتە (تونتین و سه‌خت ترین سزای خوا بۆ وینه‌ گرانه‌).

وه‌هه‌روه‌ها پینشه‌وامان (ﷺ) ده‌فەرموئ: (کل مصور فی النار، یجعل له‌ بکل صورة صورها نفساً فیعوزا به‌ الله فی جهنم)

واتە: (هه‌موو وینه‌ کیشتی که‌ له‌ناو ناگره‌، هه‌ر وینه‌یه‌کی کیشاوه‌ ده‌بیکه‌پێت به‌نه‌فستیک. خوای که‌وره‌ سزای ده‌دات له‌دوژه‌خ دا)،

هه‌روه‌ها ده‌فەرموئ: (ومن أظلم ممن ذهب یخلق کخلقی)

واتە: (کێ له‌وه‌ سه‌مه‌کار تره‌ که‌ له‌ وینه‌ی دروستکاری من دروست ده‌کات)

۱۰- سزای نازله رانی نازله ن

بهائی نازله ن دروست کراوه بق خزمه تی مروف ، به لام سزاو نازاردانیان تاوانه ونیسلام ربیکانادات بی پی وهک له م فرموده به دا هاتوه : (عرضت لی النار فرایت فیها امراءة من بنی اسرائیل تعذب فی هرة لها ، ربطتها فلم تطعمها ، ولم تدعها تاکل من خشاش الارض ، حتی ماتت جوعا) (۸۲). واته : (دوزخه نیشاندره ، نافرته تیکی به نی نیسرائیلیم بینی له بهر پشیله به یک سزا نه دره (له دنیا دا) به سستیوویه وه خواردنن نه نه دایه و به رینه نه دا له گزگیای زهوی بخوات هه تا له برساندا مردار بوویه وه) .

باشه نه گه که سنی سزای پشیله به یک ، نه مه چاره نووسی بیت نه بیت نه وانه ی سزای تیمانداران و بانگه واز کاران و پیاو چاکان نه دهن ، نه بیت جی یان له دوزخه خدا چی بیت ده با دوزمبانی خوار و بی تاگیان ناگادار بینه وه

۱۱- نیازیکی نه بوون له وه رگرتنی زانست

فی ربوونی زانست له بهر په زامه ندی غهیری خوا تاوانه ، وه پیغه مبه ر (ﷺ) ناگاداری کردوینه ته وه لی پی ده فرمویت (لاتعلموا العلم لتباهوا به العلماء ولا تماروا به السفهاء ، ولا تخبروا به المجالس ، من فعل ذلك فالنار النار) . واته : (زانست فیترمه بن بق فیز کردن به سهر زاناکانه وه و عوناقه شه یکردن له که ل نه زانه کان ، هه رکهس نه وه بکات نه وه ناگر ده بیته چاره نووسی) .

هه روه ما پیغه مبه ر (ﷺ) ده فرمویت : (من تعلم علما لغیر الله ، او اراد به غیر الله ، فلیتبعوا مقلده من النار) واته : (هه رکهس زانستیگه فیر ببیت بق غهیری خوا یان ویستی په زامه ندی غهیری خوی کرد پی پی ده با شوین له ناگر خۆش بکات) .

۱۲- نافرته تی داپوشراوی بی پوشاگ

خوای گه روه به به زهیی خزی هاو پی و هاوسه ری بق پیاو بریارد ، وه بوئه وه ی پیاو به که بال نه بیت له ژبانی دا و نافرته تان نه و که لینه گه روه به ی پیاو پکه نه وه و به هه ردوکیانه وه هه لگری هه سخلی ناوه دان کردنه وه بن ، له ژیر پوشنایی پرگرامی په روه ردگارد . پیکه وه ژبانی ناسوده یی و ناشتی و کامه رانی به سه ربه رن دوربن له سه ربچی و تاوان

به‌لام نه‌مړو ه‌ندې له‌نافره‌تان وه‌کو پياوړی لادهر له‌تاین مه‌شخه‌لی دود له‌تاینیان به‌رز کردوته‌وهو له‌پوښاکي نيسلامی‌يان کزچيان کردوه . بئ گومان نه‌مه‌ش تاوانیکی گه‌وږه‌يوه خړای گه‌وږه مؤله‌تیاڼ د‌دات که بگه‌رینه‌وهو خویان داپوښن ، نه‌گه‌رنا له‌قیامه‌تدا به‌ر سزاو تووړه‌پیی خړای گه‌وږه ده‌که‌ون .

وهک کورد واته‌نی : (توله به‌سه‌بره به‌لام به‌زه‌بره) هه‌روه‌ها عه‌ره‌بیش ده‌لعت : (ان الله يمهّل ولا يمهّل) واته خودا مؤله‌ت د‌دا به‌لام هه‌رگیز هیچ شتک‌که تیه‌مال تاکات

پیغمبر (ﷺ) ده‌فرمویت : (صنفان من اهل النار لم ارحمها ، قوم معهم سياط كأذناب البقر يضربون بها الناس ، ونساء كاسيات عاريات مميلات مائلات ، رؤوسهن كأسنمة البخت المائلة ، لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها وان ريحها لتوجد من مسيرة كذا وكذا) (۸۴)

واته : (دوو کز مه‌ل هه‌ن له‌نه‌ملی ناگر نه‌م بینیرون ، قه‌ومیک قامچیان پی‌به وهک کلکی مانکا له‌خه‌لکی پی‌نه‌ده‌ن ، وه‌نافره‌تانی داپوښراوی بوئی به‌له‌نجه‌ولاری به‌فیز سه‌ریان (قرئی سه‌ریان) وهک سه‌رپشتی حوشر وایه ، نه‌نه‌چنه به‌ه‌شته‌وهو نه‌بوئیشی ده‌که‌ن ، وه‌بوئسی به‌ه‌شت نه‌ندازه‌یی نه‌وه‌نده‌و نه‌وه‌نده‌و ریگاده‌په‌وات) .

کژمه‌لی لیپرسراو قامچی‌یان به‌ده‌سته له‌ه‌موو سه‌رده‌میگدا هه‌ن و ناگاداری نه‌م هه‌ره‌شه‌یه بین و وه‌بیداپینه‌وه ، پیش نه‌وه‌ی کزچیان ده‌ست پی‌بکات . پیش نه‌وه‌ی قامچی خودا ملی ریگایان پی‌بگریته به‌ر سه‌ر شوپ و مه‌لول بکریڼ .

۱۳- مه‌یل دان به‌سته‌م کاران

بئ گومان یه‌که له‌مویه‌کانی چوونه د‌وزه‌خ مه‌یل دانه به‌سته‌مکاران و دوژمنانی تاین (ولاترکوا الی الدین ظلّموا فتمسک النار) (ه‌ود/۱۱۴) (پال مه‌ده‌ن به‌سته‌م کارانه‌وه ، جا (نه‌گه‌ر مه‌یلتان بز لای سه‌تمکاران بیت ناگر نه‌تان گریته‌وه) .

14- پاداشتی خۆکوشتن

نەمەش یەکیکە لەتاوانە گەورەکان . ئەوەتا پیغمبەر (ﷺ) دەفرمویت : (من قتل نفسه بجليلة ، فجلیدته فی یدە ، یجابها فی نار جهنم خالدًا مغلدا فیها ابدا ومن قتل نفسه بسفیه ، فسفه فی یدە یتجسأه فی نار جهنم خالدًا مغلدا فیها ابدا ، ومن تردی من جبل قتل نفسه فهو یتردی فی نار جهنم خالدًا مغلدا فیها ابدا)

سزای ئەو کەسێ خۆی بەناستی بکوژی ئەوا ناسنەکی لە دەست دا دەبیت ، لەناگری دۆزەخدا دەبێ بەهەمیشەیی و نەمری ، وەهەزکەس خۆی بەژەهر بکوژی ئەوا ژەهرەکی لە دەستدا دەبیت بەهەمیشەیی و نەمری ، وەهەر کەس لەشاخیکەوێ خۆی بخاتە خوارەوێ وەخۆی بکوژی ، ئەوا فری دەدریتە ناو دۆزەخ بەهەمیشەیی و نەمری ئەمەینتەوێ .

سی و نۆ : کی سزای زۆر سه خت دەدریت ؟

بێگومان هەرتاوانیک بەئەندازەی گەورەیی و بچوکی ، خۆی گەورە سزای تاوان باران ئەباتەوێ بەلام هەندێ تاوان هەیه سزاکە ی زۆر سەختە ، لەم فرمودەدا پوون کراوەتەوێ : (أشد الناس عذابا یوم القیامة المصورون) واتە : (توندترین سزای پۆزی قیامت بۆ وینەگرانە) .

هەرەها پیغمبەر (ﷺ) لەفرمودەیهکی تردا فرمویەتی : (أن أشد الناس عذابا یوم القیامة رجل قتل نبیا وقتله نبی ... الحدیث) . واتە : (سەختترین و توندترین سزای پۆزی قیامت بۆ کەسێکە پیغمبەریک بکوژیت یان پیغمبەریک بیکوژیت ... فرمودەکە) .

هەرەها پیغمبەر (ﷺ) فرمویەتی : (أشد الناس عذابا یوم القیامة أشدهم عذابا للناس فی الدنیا) واتە : (توندترین سزای پۆزی قیامتدا بۆ کەسێکە کە توندترین سزای خەلکی ئەدات لەدنیادا) . دەبا جەلادو ستهکارانی ئەمرۆی جیهانی بەناو پیشکەوت و دیموکراسی خواز وازپینن لەسزادانی موسولمان ، چونکە پەیامی موسولمانان لەسەرانسەری جیهان پەیامیکی ناسمانی یەو پەر لەفەر و بەرەکەت و دادوهری یە بۆ هەموو مرقابەتی . موسولمانان لەجیهاندا جگە لەبانگە واز کردنیان بۆ یەکتاپەرستی و گەردن کە چ بوون بۆتاکە یەک خودا ، ئەبیت تاوانیان چی بێت ؟! دەبا هەموو لێرسراو و دەسەلاتداریکی دنیایی بێر لەسەبەینی بکاتەوێ کە دەچیتە خەندی خودا و چۆن وەلام و پاساوی کارە درێدانه کانیان دەدەنەوێ !

اچل : ناگر خوار دنیان دہبیت

تاوانباران بہ سزای پر نیثی جڑواو جڑ دہ برین ، و بہ باری ناہہ ماروا کہ ساسی دا دہ برین ،
 ٹویش بہ موی زدی تاوانیان . ٹوہ تا خوی گہورہ لہ بہ رامبہر ہندی تاواندا فرمان دہات
 پشکزی ناگر دہ رخاردی دوزہ خی بہ کان بدیت - خواہ نامان بدات -

خوی گہورہ فرمویہ تی: (ان الذین یا کلون اموال الیتامی ظلما انما یا کلون فی
 بطونہم ناراً) واتہ : (دیارہ کہ سانی کہ مالی ہستیوان بہ ستم ٹہ خزن ، لہ راستیدا تہ ناہا ناگر
 لہ زکی جویاندا دہ خزن) .

وہ خودای بہ خشنده و مہرہ بان لہ جی بہ کی تر دا فرمویہ تی: (ان الذین یکتمون ما انزل
 اللہ من الکتاب وبشرون بہ ثمنا قلیلاً اولئک ما یا کلون فی بطونہم الا النار) (البقرہ / ۱۷۴)
 واتہ : (ٹوہی لہ کتیدا خوا نازلی کردوہ ٹوانہی دہیشارنہ وہ بہ نرخی کم دہ یفرقشن ٹوانہ
 جگہ لہ ناگر شتی تر ناخہ نہ زکیانہ وہ) .

پیشتر باس کرا کہ پڑشاکیان لہ ناگر بڑ دروست دہ کربت وہ کہ خودای بلاادہ ست فرمویہ تی :
 (فالذین کفروا قطع لہم ثياب من نار یصب من فوقہم الحمیم) (الحج / ۱۹)
 واتہ : (ٹوانہی بی باوہ پیون پڑشاکیان لہ ناگر بڑ دروست دہ کربت و ٹاوی کولاو سوتینہر
 بہ سہ ریاندا دہ کربت) .

کاتی (ٹیبراہیمی تیمی) (رہ سنی خوی لہ بیت) ٹم ٹایہ تی دہ خویندو دہ یفرموو : ((سبحان اللہ)
 پاکی و بی گہردی بڑ خوا کی لہ ناگر جلو بہ رک دروست دہ کات .

ہر وہا خوی گہورہ دہ فرمویت : (وتسرى المجرمین یومئذ مقرنین فی الاصفا ،
 سرا یلہم من قطران وتغشی وجوہہم النار) (سورہ ابراہیم / ۱۹) .

واتہ : (وہ لو پڑہ سڑی دواہیدا - تاوانباران ہیکہ وہ لہ کڑت و زنجیردا دہ بینی ، کراس و
 جلہ کانیان لہ قہیتہران - واتہ ماددہ بہ کی چہ سہناکی بہ دی گراوی بہ - وہ ناگر دہم و چاویان
 دادہ پڑشیت)

چل و پیهك: زورینه‌ی خه‌لکی دۆزه‌خین

مؤثف نؤد نؤد خوا له یاد ده‌کات وسه‌ریچی فه‌رمانه‌کانی ده‌کات ، هه‌ندی جاریش دژایه‌تی به‌رنامه‌کسی پوره‌ردگاری مه‌زن ده‌کات ، نه‌مه‌ش وای کردووه ، نؤدبئی خه‌لکی شایه‌نی دۆزه‌خ بن ره‌ک خوای گه‌رده و میهره‌بان فه‌رمویه‌تی : (وما اکثروا الناس ولو حرصت بمؤمنین) (پرسو/۱۰۳) واته : (نؤدبئی خه‌لک هه‌رچه‌ند تی بکۆشی بپروا ناهینن)

وه‌ک پوره‌ردگاری مه‌زن فه‌رمویه‌تی : (ولقد صدق علیهم [بالبیس ظنه فاتبعوه الا فریقا من المؤمنین] واته : (به‌راستی شه‌یتان له‌بابه‌ت نه‌وانه‌وه گومانئی خۆی چی به‌چی کرد ، جا بیجگه له‌ده‌سته‌یه له‌بپواداران ، نه‌وانی دیگه هه‌موو به‌په‌په‌وی شه‌یتانیان کرد) .
خوای گه‌وره به‌شه‌یتانی فه‌رموووه : (لأملئن جهنم منک و ممین تبعک منهم أجمعین) (ص/۸۹) واته : (به‌راستی دۆزه‌خ له‌تۆو نه‌وه‌ی شوین تۆ ده‌گه‌وی پهری ده‌که‌م) .

بئی‌گومان هه‌رکس بئی‌باوه‌ی بیت ده‌چپته دۆزه‌خ ، وه‌نؤد له‌نه‌وه‌ی ئاده‌م بئی‌باوه‌ین ، به‌ئیریایی بیژووی موقیایه‌تی هه‌میشه به‌ره‌له‌ستی بانگه‌وازی پیغه‌مبه‌رانیان (ﷺ) کردووه ، نؤد که‌م له‌خه‌لکی به‌ده‌م بانگه‌وازه‌وه چوون و به‌راستی باوه‌شیان بۆ کردۆته‌وه . نه‌وه‌تا له‌پۆژی قیامه‌تتا پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) دیت نزکی (۱۰) که‌س باوه‌ری بئی‌هیناوه ،

وه‌پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) هه‌یه دوو یان یه‌ک پیاو باوه‌ری بئی‌هیناوه ، هه‌تا پیغه‌مبه‌ری وا هه‌یه تاکه یه‌ک که‌سیش باوه‌ری بئی‌هیناوه ،

نه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی : (عرضت علی الامم فرأیت نبی ومعہ الرهیط ، والنبی ومعہ رجل ورجلان ، والنبی ولیس معہ احد...) (ع/۱۰۰)

واته : (له‌قیامه‌تتا ئومه‌تانیان نیشان دام پیغه‌مبه‌ری وه‌ها مه‌یه کۆمه‌لکی له‌گه‌لدا به ، پیغه‌مبه‌ریک پیاویک یان دوو پیاوی له‌گه‌لدا بوو ، پیغه‌مبه‌ریک که‌س بپوای پئی نه‌هینا بوو ...) .
وه‌له‌فه‌رموووده‌یه‌کی راستدا هاتوووه که‌له‌ه‌زار که‌س (۹۹۹) که‌س ده‌چپته دۆزه‌خه‌وه ته‌نها یه‌کیک بۆ به‌هه‌شت ده‌چپت . له‌پۆژی قیامه‌تتا نه‌وه‌ پۆژه‌ی هه‌موو له‌مه‌حشه‌ردا کۆبوونه‌ته‌وه بۆ ماوه‌ی (۵۰۰۰۰) هه‌زار سال راده‌وه‌ستن هه‌موو خه‌لکی له‌ناپه‌حه‌تی و بیزاریی و ترس و بیمدان به‌جۆزیک هه‌موو خه‌لکی ده‌چپته خزمه‌تی یه‌ک یه‌کی پیغه‌مبه‌ران بۆ شه‌فاعه‌ت کردن و ده‌ست

پس کردنی موحاسبه به ، به لأم پیغهمبه ران (ﷺ) که سیان ناتوانن به دم بانگه وازی خه لکی به وه بزقن . ناله و پژه ترس و بیمه دا که خه لکی فه ریه که به پیئی تاوانه کانیان له ناره قی له شدا نوقم ده بن . ناله و پژه بی پشووهدا خوی که وده فرمان ده دات به پیغهمبه ر (ﷺ) بز دهرمینانی کز مه لی ناگر ، نادم پیغهمبه ر (ﷺ) ده فرمویت : (وما بعث النار) واته کز مه لی ناگر کی به ؟

خوی که وده ش ده فرمویت : (من کل الف تسعمائة وتسعة وتسعين) واته (هریه ک هزار نوسه دو نه وهت و نو بز ناگر) ناله و سانه پر نه هامت ی به دا که زقد له ناره حستی ده به بیروین به شیوه یه ک مندال پیرده بیت و سه ری سپی ده بیت ، وه نافرده تانی سکت پر سکه که یان دانه نین ، وه خه لکی هه موری سه رخوش دیارن به لأم سه رخوش نین ، به لأم سزای خوا سه سخت و پر نیشه وه ک ، نانه م کاته خه لکی . (هاوه لان) زقد ده ترسن و باره که یان لاگران ده بیت . بزیه هاوه لان به یه کجار ووتیان : (نه ی پیغهمبه ری خوا کام له نیمه بزکاری ده بیت پیغهمبه ر (ﷺ) فرموی : (مژده بی ، له یاجوج ماجوج ، هزار که س له وان و یه ک که س له نیود) ، (ابشروا فان من یاجوج وماجوج الف ومنکم رجل) .

پاشان فرموی : (خوازیارم سی به کی به هه شتی نیوه بن ، نیمه ش سوپاس و ستایشی خوی که وده مان کرد ، پاشان پیغهمبه ر (ﷺ) فرموی : (والذي نفسي بيده اني لأطعم ان تكوتوا شطر اهل الجنة ، ان مثلکم في الامم کمثل الشعرة البيضاء في جلد الثور الاسود... الحديث) واته : (سویندی به وه ی گیانی منی به ده سه سته خوازیارم نیوه ی شه ملی به هه شت نیوه بن وه وینه ی نیوه له ناو نوممه تاندا وه ک دویه کی سپی به له ناو گایکی په شدا فرموده که) .

نم فرموده یه ش چند پنیوایه تیکی تری هیه ، له پنیوایه تیکی تردا نایه تیکی هیناره نه مه یه که خوی به خشنده و میهره بان فرمویته ی : (ياايها الناس اتقوا ربکم ان زلزلة الساعة شیء عظیم ، يوم ترونها تذهل کل مرضعة عما ارضعت وتضع کل ذات حمل حملها وترى الناس سکاری وما هم بسکاری ولكن عذاب الله شديد) (سورة الحج/۱-۲)

واته : (نه ی خه لکینه له په روه ردگارتان په رواتان - پاریزکار بن - هه بیت که به راستی له رزه ی نه م بزقی قیامه ته زقد که وده مه ترسی داره بزقی که (نه ونده سامداره) هه رشیرده ریک - مه به ست لیره دا نافرده تی شیرده ره - له ترسان ساوی شیره خوره ی خوی به جی دیلی ، وه هه رده

گیانیک به رده‌های همه‌مو نافره‌تیکی سگ پر منداله‌ک‌ی سکی له بار ده‌چیت، وه همه‌مو خه‌لک مه‌ست - سه‌رخوش - ده‌بینی، که‌چی مه‌ست نین، به‌لام سزای خوی‌گه‌وره سه‌خته)؛
 (مرضعة) ژنیکه مه‌مکی له زاری مناله‌که‌یدا بی و خه‌ریکی شیردانی بیت) .

چل و دوو: کوّمه لیک بوخویان له ناگردان

گومانی تیانی به، کافرو موشریک له ناگردان، خوی‌گه‌وره و پیغه‌مبەر (ﷺ) مه‌والی مه‌ندیگمان ده‌ده‌نی که‌کوّمه‌لی له ناگرن له‌وانه :-

۱- فیرعه ون

خودای به‌خشنده و میهره‌بان ده‌فرموییت: (یقدم قومه يوم القيامة فاوردهم النار) (مهره‌۹۸)
 واته: (ئه‌و له‌و رۆژه‌دا له‌پیش هۆزه‌که‌یه‌وه ده‌بیت، جا‌ئه‌وان (له‌باتی بۆ ئاو به‌مه‌شت) بیانبات نه‌یان باته ناو ناگر...) .

ده‌با ئه‌مۆ فیرعه‌ون ئاساکان له‌ کاری فیرعه‌ونانه‌یان پاشگه‌ز بینه‌وه و ته‌ویه بکه‌ن پیش نه‌وه‌ی کارله کار بترازیت و ئیتر کاتی په‌شیمانی نه‌میتیت .

۲- خیزانی (لوط) پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و (نوح) پیغه‌مبه‌ر (علیهم الصّلاة و السلام)

خودای بالاده‌ست فرموییه‌تی: (ضرب الله مثلا للذين كفروا امرأة نوح وامرات لوط كانتا تحت عبدين من عبادنا صالحين فخانتاهما فلم يغنيا عنهما من الله شيئا وقيل ادخلا النار مع الداخلين) (النجم/۱۰) .

واته: (خوا بۆ بی‌باوه‌پان به‌ژنی نوح ژنی (لوط) نمونه‌ دینیته‌وه که‌مه‌ردوکیان خیزانی دووان له‌بهنده سالحه‌کانی ئیمه‌بوون، جا خیانه‌تیان له‌و دووانه‌کرد، جا ئه‌و دوو پیغه‌مبه‌ره‌ش نه‌یان‌توانی به‌ژنانی خویان له‌ به‌رده‌م خوا سوودج بگه‌ینن وه‌په‌یان وترا: بپۆنه ناو ناگر له‌گه‌ل بژیستوه‌کان)

۳- نه بو له هه ب و خیزانه که ی

(تبت یدا ابی لهب وتب ، ما اغنی عنه ماله وما کسب ، بیصلی نارا ذات لهب وامراته)
(المزمل-۱-۵)

حمله الحطب فی جیدها حیل من مسد

۴- عه هه ی کور ی عامری خوزاعی

پیغمبر (ﷺ) ده فرموی: عه مری کوری عامری خوزاعیم له توزه خ دا بینوو

که به ریخوله کانی راده کیشرت .

۵- کوژه ی عه مار

پیغمبر (ﷺ) فرموی (قاتل عامر و سابه فی النار) واته: (کوژه ی عامرو جوینده ی

له ناگردایه):

چل و سی: کاریگه‌ری ناگر له سه‌ر دنیاو نه هله که ی

به لئ ناگری دونیاش هه‌ر چه نده مینده ی ناگری توزه خ گهرم و به تین نی یه ، که چی هیشتا ناره‌حه‌ت و پر نیشه نه‌گر به شیکه له له‌شمان بیسوتیت . نه‌مه له‌لایه‌ک له‌لایه‌کی تووه ناگری توزه خ مینده به تین و کلپه‌کی گه‌ر به کاریش له‌ژیانی دنیا ده‌کات
نه‌وه تا پیغمبر (ﷺ) فرموی (اشتکت النار الی ربها فقالت: رب اکل بعضی بعضا ، فاذن لها بنفسین ، نفس فی الشتاء ، و نفس فی الصيف ، فاشد ما تجدون من الحر ، و اشد ما تجدون من الزمهریر)

واته: (ناکر سکا لای برده لای پرورده رگار وتی: نی پرورده رگار به شیکم به شیکمی خوارد: موله تی دور نه فسی بزایه: مه ناسه یه که له زستانه، وه مه ناسه یه که له هاویندا: که رمترین بقدی که به سرتاندا دیت (هستی بی ده کن) وه سارده ترین پله ی بستن (زمهریر))
 مه روهما نه بو سه عید (ﷺ) فرمویه تی: (پیغمبر ﷺ) فرمویه تی: (ابردوا بالصلاة، فان شدة العز من فیح جهنم) واته: (خوتان سارده بکه نه وه به تویر: تینی که رمی له مه لار و که رمی دوزخه خوهیه)

چل و چوار: نایا کهس ناگر ده بینیت له پیش قیامت؟

پیغمبر (ﷺ) ناگری دوزخه ی بینوه وه که چون به مه شتی بینوه له ژاندا.
 نه وه تا پیغمبر (ﷺ) ده فرمویت: (انی رأیت الجنة فتناوت عنقودا، ولو اخذته لا کلت منه وما بقیت الدنيا، ورأیت النار فلم ار کالیوم منظر قط اظعم، ورأیت اکثر اهلها النساء)
 واته: (به هشتم بینی ده ستم برد بو هیشوو تر یه که: نه کهر بمکرتایه (بمهینایه) نه وا لیتان ده خوارد مه تا دنیا ده ما، دوزخه ی بینی له و دیمه نم ناروحت تر نه بینوه، بینیم توریه نه ملی ناگر نافرته تن).

مه روهما پیغمبر (ﷺ) فرمویه تی: (ان النار ادنیة منی حتی نفخت حرها عن وجهی، فرأیت فیها صاحب العجن... الحدیث) واته: (ناگر تزیک کرایه وه لیم شالاری که رمی بژده مو چاروم کرد، تینیدا خاوه ن گزچانم بینی... فرمویه ده که).
 مه روهما پیغمبر (ﷺ) فرموی: (انه عرضت تعلق الجنة والنار فقربت منی الجنة، حتی لقد تناوت منها قطعاً فصرت یدی عنه، وعرضت علی النار فجعلت الاخر رهبتا ان تقشانی، ورأیت امرأة حمیریتا سوداء طويلة تعذب فی هرة لها ربطتها، فلم تطعمها ولم تسقیها، ولم تدعها تاکل من خشاش الأرض، ورأیت فیها ابا ثمامة عمر بن مالک یجر قصبه من النار)...

واته: (به هشتم و ناگرم نیشان درا، وه به هشتم لی تزیک کرایه وه مه تاده ستم بو تزیک کرده وه ده ستم نه یکه یشتی، ناگرم نیشان درا خۆم لی دور خسته وه له ترسی نه وه ی بم سوتینی چامن نافرته تیکی ره بر بالابه رزی حومه بریم بینی. سزا نه درا له سیر پشیله یه که به سستیویه وه)

نه خواردنی نه دایه و نه ثاری نه دایه و نه پزی نه دا به پشیله که له کژو کیای زهوی بخوات،
وه نه بوشه مامه ی کوری عامری کوری مالیکم بینی پای ده کیشیت جل و بهرگیک له ناگر.

چل و پینج: ناگر ده مینیتته وهو له ناو ناچیت

وهک نیمای ته حاوی (دهمته خوی لربیت) فرمویته (به هشت و ناگر دروست کراون، له ناو ناچن)
زانای پایه بهرز (ابن حزم) (دهمته خوی لربیت) پای (اتفاق) نومته له سر نه م
باسه میناوه، له کتیبه که یدا (الملل والنحل) دا فرمویته (همه مو کومه له نیسلامی به کان
هاوران (متفق) ن له سر مانه وهی هتا هتای به هشت و شادیه کانی، وه ناگر و سزا کانی،
- جگه له جهمی کوری سه فوان نه بیت)
له (مراقب الاجماع) (داها توه ناگر هقه و راسته، مالی سزایه و له ناو ناچیت،
خه لکه که یش له ناو ناچیت) نه مهش پای سوننه و جه ماعه ته

چل و شش: نه وانه ی ده لین ناگر له ناوده چیت

نه وانه ی که دژ به ریازی (مذهب) ی نه هلی سوننه و جه ماعه تن.

۱- جه هه سی

ده لیت ناگر به هشت نامیتته وه، نیمای نه حمده له کتیبی (انرد علی الزنادقة) باسی
کردوه که جهمی بیوایان وایه که ناگر و به هشت له ناو ده چن، نه ویش بهر په رچی داونه ته وه
به لام له بهر نه وهی سه ریاسی نامیله که که مان نه م باسه نی به بویه به باشم زانی وه لام و بهر په رچی
نه م کژنه له هه لبرگین بژ نامیلکه به کی تر - ان شاء الله -

۲- خه واریج و موعتته زیله

نه م کژمه له بیوایان وایه هر که س چوره دوزه خ به هه میشه بی تیایی دا ده میتته وه
، بائه وکه سهش نه هلی به کتاپه رستی بیت. هژی نه مهش نه وه به که خه واریج موسولمانانی تاوان کار
به کافر ده زانن، هر موسولماتیک تاواتیک بکات، نه وانه موسولمانه کافره و به هه میشه ی له ناگر دا
ده میتته وه نه مهش پای خوارچیج. به لام موعتته زیله ده لین به هه میشه بی له ناو دوزه خ دا
ده میننه وه به لام نه کافرن و نه موسولمانن له تو انسانانان. له ده ن ۱۱۱ : ۱۰۰

تجربه‌ی ده‌گرتیت، به‌لام له‌قیامتدا به‌همیشه‌ی له‌ناگری دۆزه‌خدا ده‌میننره، به‌لام شه‌وی گرمانی نیادا نی‌به‌شه‌لی یه‌کتاپه‌رستی با تاوانباریش بن، دوی ماوه‌یه‌که له‌دۆزه‌خدا ده‌میننره و ده‌چنه به‌مه‌شت .

۳- جوله‌که

گرمان وا ده‌بن له‌ناو ناگردا ماوه‌یه‌کی کهم ده‌میننره. خوی گه‌رده‌ش به‌دۆزی خستونه‌ته‌وه و له‌نورپانه پیروزه‌که‌یدا فرمویه‌تی : (وقالوا لن تمسنا النار الا اياما معدودة قل اتخذتم عندالله عهدا فلن يخلف الله عهدا ام تقولون علي الله ما لا تعلمون . بلی من کسب سيئة واحاطت به خطيئته فأولئك أصحاب النار هم فيها خالدون) (البقرة/۸۰-۸۱) .
 واته : (وه ووتيان : هرگیز ناگری جه‌مه‌نته‌م بیجکه له‌چهند پۆژیک توشمان نابیت - نامانگاتی - بلین : نایا - بز شه‌م قسه‌ی خۆتان - په‌یمانیکتان لای خودا . وه‌رگرتوه شه‌گه‌ر وابویه دنییا ده‌بوون که خودا هرگیز له‌به‌لینی خۆی لانادات ، شتیگ شه‌ده‌نه پال خودا که زانستان پی‌نی‌به‌نری که سه‌ی گره‌های بکات و شوینه‌واری شوومی شه‌وه ده‌وری گرتبیت ، جائه‌وانه شه‌لی ناگرن بز همیشه‌ی له‌ناگردا ده‌میننره و

هره‌ها خوی گه‌وره له‌جیکایه‌کی تر فرمویه‌تی : (الم تر الى الذين اوتوا نصيبا من الكتاب يدعون الى كتاب الله ليحكم بينهم ثم يتولى فريق منهم وهم معرضون . ذلك بانهم قالوا لن تمسنا النار الا اياما معدودات في دينهم ما كانوا يفترون) (آل عمران ۲۳-۲۴) .
 واته : (نایا شه‌وانه‌ی که له‌کتیبی - تاسمانی - به‌هره‌یه‌کیان پی‌درا بوو ، شه‌ت دیو شه‌تزانی - بز لای کتیبی خودا بانگ شه‌کران تا - شه‌و کتیبه - له‌ناویاندا دادوره‌ی بکات ، له‌پاشا شه‌ندیگ له‌وانه بویان وه‌رگیرا ، شه‌وانه که پشت هه‌لکردوه‌کانن شه‌م کرده‌وه‌یه‌ی شه‌مان که شه‌یان ووت بیجکه له‌چهند پۆژیک ناگری دۆزه‌خ هرگیز لیمان ناکه‌ویت و - نامانگری - وه‌شه‌م بز ده‌له‌سانه شه‌دایه پال خودا ، شه‌وانی له‌دینه‌که‌یل^ش فریوو دابوو و مه‌عزوری کردبوون ، - له‌حه‌ق لایاندا بوو -
 موفه‌سیری به‌ناویانگه (ابن جریر) فرمویه‌تی : (جوله‌که برپایان وایه که ته‌نها چل رۆژ له‌دۆزه‌خ دا ده‌بن چونکه شه‌وچل پۆژه گویره‌که‌یان په‌رست و توشی سزابوون له‌دونیادا)

۴- نیبن سه ره بی نانی

بیوای وایه که له دۆزه خ دا ماوه یه که ده میننه وه ، پاشان راتین له گه ل ناگردا و به شتیوه یه که ()
یان ناگری ده بیت و چیژ له ناگره که ده که ن .

(ابن حجر) ده فهرموی : له (فتح الباری) دا ئەمەش بۆچونی هەندئ سۆفی ژندقییه

۵- هه نجهن واگومان ده بن هه موو خه لکه که ن دینه ده ره وه به لام

دۆزه خ خۆی ده مینتته وه به هه میشه یی .

۶- بۆچووئس (ابو هریر الملاف) که یه کی که له زاناکانس موعتزله

به لئیت ژبانی ئەهلی ناگر له ناو ده چیت ، ده بنه بی گیان و ناجولینه وه ، و هه ست به نازار نا که ن

چونکه باوه ری وایه که هه موو شتیکی تازه ده بیت له ناو بچیت

۷- جواي گه وه کن ناره زوئس لن بیت له دۆزه خ ده رس ده کات ،

وه که چۆن له هه ندئ فه رموده داها توه ، پاشان ماوه یه که دۆزه خ ده مینتته وه و پاشان

له ناو ده چیت . چونکه خواگه وه ره ماوه یه کی بۆ دۆزه خ داناو و وکۆتای نیت .

هئین تقیمییه (ﷺ) مه یلی بۆ ئەم رایش هه بووه : هه ره ها قوتایی که یشی (ابن القیم) به لام

زانایان هه میشه به دواي ئەمبایه ته دا چون و ده ریان خستوه که ئەم حاوت بۆ چونه ی سه ره وه

به هه له داچوون : مامۆستای پایه بهرز (حسن خان) فه رمویه تی : (شیخ مورعی که رمی حه نبلی

ناملیکه یه کی داناو ناوی ناوه (توفیق الفریقین علی خلود اهل الذارین) یه کی له و به شانە نامی

نیمام موحه ممه د کوری ئسماعیل ئەمردن و نامی مومهدی کوری علی شوکانی (ﷺ) تیا به ه

که ئەنجامی کتیبه که نه ره یه که به هه شت و دۆزه خ به هه میشه یی ده میننه وه و ئەهله که شی

ده مینتته وه) .

مامۆستا احمد ولي الله ده هله ری فه رموده ناس فه رمویه تی : (به هه شت و ناگر راستن ، دروست

کراون ئەمۆ هه تا روژئی قیامه تیش هه رده مینتته وه) (۸۶) ننجاً لیره دا به ره رچی ئەوانه نا هه یه وه

ده لئین دۆزه خ نه مانی به سه ر دیت .

چل و جدوت: فراوانی ره‌حمه‌تی خوی‌گه‌وره

قال الله تعالى: (قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لاتقنطوا من رحمة الله ان الله يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم) (الزمر/۵۳)

واته: (بلی نهی بنده‌کانی من که زیاده بویی و ستمتان له‌خوتان کردوه ، له‌ره‌حمه‌تی خودا بی‌هیوامه‌ین ، به‌راستی خودا له‌هم‌وو گونا‌هیگ خورش ده‌بیت ، به‌راستی هر نه‌وئی خوش بوو به‌به‌زی‌بی به ، وه‌بژلای په‌روه‌ردگار‌تان بگه‌رینه‌وه و ته‌سلیمی نه‌وبن ، به‌ر له‌وه‌ی پیش نه‌وه‌ی- سزاتان بکاتی ، که له‌دوابدا یارمه‌تی نادوین -سه‌رنا‌خرین-) .

نه‌مه بانگه‌ش‌هی خوی‌گه‌وره‌به بۆ به‌نده‌کانی که‌مه‌نوو به‌ره‌و باره‌گای ره‌حمه‌تی خودا بگه‌رینه‌وه و ته‌وبه بگه‌وه واز له‌گونا‌ه و تاوان به‌ینن ، خودای بالاده‌ست و به‌توانا له‌گه‌ل نه‌و هم‌وو تواناو به‌ده‌سه‌لاتی به‌ی که‌مه‌یه‌تی که‌چی بانگی به‌نده‌کانی ده‌کات بۆ باشگه‌ز بوونه‌وه له‌گونا‌مه‌کان .

وعن ابي هريرة (رض) قال : قال رسول الله (ﷺ) : (لما قضى الله عزوجل الخلق ، كتب في كتاب فهو عنده فوق العرش : ان رحمتي غلبت غضبي) (۸۷)

واته: (دوابی نه‌وه‌ی خوی‌گه‌وره دنروست کراوه‌کانی دنروست کرد ، له‌کتیبه‌که‌یدا نووسی که‌لای عه‌رشه لای خودا ، به‌زه‌یم زال بووه به‌سه‌ر تویره‌ییم) .

وعن ابي هريرة (رض) ، عن النبي (ﷺ) قال : (ان الله عزوجل منة رحمة ، انزل منها رحمة واحدة بين الانس والجن والهوام ، والبهايم ، فيها يتعاطفون ، وبها يتراحمون ، وبها تعطف الوحش على اولادها ، واخر تسعا وتسعين رحمة يرحم بها عباده يوم القيامة) .

واته: (خودا سه‌ده‌ب‌ن‌بی مه‌یه ، یه‌ک به‌زه‌یی دابه‌زاندووته سه‌ر مرؤف و جنۆکه‌و په‌له‌وه‌رو نازل ، به‌مۆیه‌وه به‌زه‌یی‌یان به‌یه‌کتریدا دیته‌وه ، و سوژیان بۆ یه‌کتری ده‌جو‌شیت ، به‌مۆیه‌وه برنده به‌زه‌بیان دیته‌وه به‌سه‌ر بیجوه‌کانیدا ، نه‌وانی تر که‌نه‌وه‌ت و شو‌ن ره‌حمه‌تی تره ، به‌مۆیه‌وه به‌زه‌یی ده‌به‌خشیت به‌بنده‌کانی له‌روژی قیامت دا) .

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) : (ان ربكم تبارك وتعالى رحيم ، من هم بحسنة فلم يعملها كتبت له حسنة ، فان عملها كتبت له عشر حسنات الى سبعمائة ضعف ، ومن هم بسينة فلم يعملها كتبت له حسنة ، فان عملها كتبت له سينة واحدة او يحوها الله ، ولا يهلك على الله تعالى الا هالك) (۳) .

واته : (خرابات باره که مروت عالایه به زهیه به ، هر کس نیاهزی چاکه بکات و نه پاکات ، نهوا خیری بزوه نوسریت ، نهگر نه چاکه به بکات نهوا ، نهوا (۱۰) چندان قات بزنی دهنوسریت همتا حوت سه د چندان ، وه هر کس نیازی خرابه به بکات و نه یکات نهوا خیریکی بزده نوسریت ، وه نهگر خرابه به بکات نهوا به یک خرابه بی بز دهنوسریت یان خودا دهیسریت وه) .

وعن ابي ذر (رضی) قال: قال رسول الله (ﷺ) : (يقول الله عزوجل : من عمل حسنة فله عشر امثالها وازيد ، سومن عمل سينة ، فجزائه سينة مثلها او اغفر ، ومن اقتراب الي شبرا اقتربت اليه ذراعا ، ومن اقتراب الي ذراعا اقتربت اليه باعا ، ومن اتاني يمشي اتيته هرولة) .

واته : (خودا فرمویته تی : (هر کس چاکه به بکات نهوا ده چندان وینهی بزده نوسریت وه بزنی زیاتر ده کم ، وه هر کس خرابه به بکات نهوا به یک خرابه بی بز دهنوسریت ، یان لی خزش دهیم ، وه هر کس بستنی له من نزیک بیته وه من بالیک لی نزیک دهیم وه ، وه هر کس بالیک لیم نزیک بیته وه نهوا من باعیک لی نزیک دهیم وه ، وه هر کس به پویشنن به ره و پروم بیت من به ره وه به ره ویوی دهیم) .

وعن ابي هريرة (رضی) ، عن النبي (ﷺ) : ان رجلا اذنب ذنبا فقال : اي رب ! اذنبت ذنبا فاغفر لي ، فقال تبارك وتعالى : علم عبدي ان له ربا يغفر الذنب وياخذ به ، قد غفرت لعبدي ، ثم مكث ماشاء الله ، ثم اذنب ذنبا آخر فقال : اي رب ! عملت ذنبا فاغفر لي ، فقال عزوجل علم عبدي ان له ربا يغفر الذنب وياخذ به ، قد غفرت لعبدي . ثم مكث ماشاء الله ، ثم اذنب ذنبا : آخر فقال : اي رب ! عملت ذنبا فاغفره لي ، فقال : علم عبدي ان له ربا يغفر ذنبا ، اشدكم اني قد غفرت لعبدي ، فالي عمل ماشاء) (۵) ، هذه الاحاديث كلها صحاح .

من حدیث عمر ابن الخطاب (رضی اللہ عنہ) قال : (قدم علی رسول اللہ ﷺ) بسبی ، واذا امرأة من السبی تسعی ، اذ وجدت صیبا فی السبی فأخذته ، فالصقته ببطنها ، فارضعته ، فقال رسول اللہ ﷺ : (اترون هذا المرأة طارحة ولدها فی النار؟) قلنا : لا والله ، قال : (الله ارحم بعباده من هذه المرأة بولدها) (۸۸)

من حدیث ابي ذر (رضی اللہ عنہ) ، عن النبی ﷺ) انه قال : (مامن عبد قال : لا اله الا الله ، ثم مات علی ذلك الا دخل الجنة) . قلت : وان زنى وان سرق؟ قال : (وان زنى وان سرق) وان زنى وان سرق! وان زنى وان سرق! وان زنى وان سرق! (علی رغم انف ابي ذر) (۸۹)

واته : (هیچ بندگانم نی به بلی (لا اله الا الله) پاشان له ساری مردوه ، نیلا ده چیت به هشتوه) نه بو زهر نه رموی : نه گره نه به نده به دایین پیسی و دزی کردیبت ؟ نه رموی : بادایین پیسی و دزی بکات ، بادایین پیسی و دزی بکات ، له چواره جارداه رموی :

وفیهما من حدیث عتبان بن مالک (رضی اللہ عنہ) ، عن النبی ﷺ) انه قال : (ان الله حرم النار علی من قال : لا اله الا الله ، یتقی بذلك وجه الله) .

واته : خوی گوره حرامی کردوه له سار ناگر که سیک بلیت : (لا اله الا الله) وهه به سستی په زامندی خودا بیت) .

وفیهما من حدیث انس بن مالک (رضی اللہ عنہ) ، عن النبی ﷺ) : انه قال : (یرج من النار من قال : لا اله الا الله ، وكان فی قلبه من الخیر ما یزن شعیره ، ثم یرج من النار من قال : لا اله الا الله وكان فی قلبه من الخیر ما یزن ذرة) .

واته ناگر دهرده چی مهر که سنی بلی : (لا اله الا الله) ، له دلی دا کیشی دهنکه جو یه که خیری تیابیت پاشان له دوزخ دهرده هینریت مهر که س کیشی دهنکه که نمیکه خیری له دلی دا بیت ، پاشان له دوزخ دهرده هینریت مهر که س کیشی گهردیله که خیر له دلی دا بیت) .

وعن أبي موسى (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (ﷺ) : (إذا كان يوم القيامة لم يبق مؤمن إلا أتى ليهودي أو نصراني حتى يدفع إليه فيقال له : هذا ^{من} هلاكك من النار) .

واته : نه بو موسای نه شعمری (ده زای خدای لر بیت) فه رموی نه تی : پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی نه تی :
(کاتی پوژی دواپی دیت ، هیچ برادراریک نامینیت نیلا جول که بهک یان مه سیحی بهک - دیانیک - سی
بو ده مینریت و پی نهی ده و تریت نه مه بزگار کرت له ناگر) .

وعن عبد الله بن عمرو بن العاص قال : قال رسول الله (ﷺ) (ان الله عزوجل يستخلص رجلا من امتي على رؤوس الخلائق يوم لقيامة ، فينشر عليه تسعة وتسعين سجلا ، كل سجل منها مد البصر ، ثم يقول اتكر من هذا شيئا ، اظلمك كتبتي الحافظون ، قال : لا يارب ، فيقول : لك عذرا وحسنة ؟ فيبهت الرجل ن فيقول : لا يارب فيقول : بلى ، ان لك عندنا حسنة واحدة لا ظلم عليك اليوم ، فيخرج له بطاقة فيها : اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا عبده ورسوله ، فيقول : احضروه ، فيقول : ماهذه البطاقة مع هذه السجلات ، فيقال : انك لا تظلم ، فتوضع السجلات في كفة ، والبطاقة في كفة ، قال : فطاشت السجلات وثقلت البطاقة ، ولا يثقل شيء مع اسم الله عزوجل) .

واته : خدای که وره پیاریک له نر مه ته که م بزگار ده کات له سه رو هه موو به شه ریوت له قیامه ت دا ،
وه نه وه ت و نو سجیلی بو ده کرت ره ، هه ر سجیلیک نه وه نه ده ی چاوی بریکات ، پاشان ده لیت :
نایا ده توانی به ره به چی هیچ به کیک له م تاوانانه بکیت ، نایا نوسه رانم - فریشته کان - سته میان
لی کردویت ، ووتی نه خیر نه ی په رودرگار وه فه رموی : نایا هیچ به هانه بهک یان خیریکت هه به ،
پیاره که سه رسام ده بیت ووده لیت : نه خیر نه ی په ره ردار ، وه خودا ده فه رمویت : به لی - تو
ته نها بهک خیرت هه به و نه مو سته م لی تا کریت بلیتیکی بو ده ده مینریت که تیایدا : اشهد ان
لا اله الا الله وان محمدا عبده ورسوله)

خودا ده فه رمویت : (ناماده ی بکن ده لین : نه م بلیت و سجیلانه چی به ؟ ، ده و تریت : سته م
لی تا کریت ، سجیله کان ده خیرته تابه کی په وه و بلیته که ش ده خیرته تابه کی تره به وه ، فه رموی :
سجیله کان سوک ده بن و بلیته که قورس ده بیت ، وه هیچ شتیکی نه اندازه ی ناوی خودا قورس
نابیت .

ونظر الفضيل بن عياض الى تسبيح الناس ويكاثفهم يوم عرفة فقال : أرايتم لو ان هؤلاء صاروا الى رجل يسألونه دانقا ، اكان يردهم ، فقيل : لا ، فقال : والله المغفرة عند الله عز وجل اهون من اجابة رجل بدائق !

واته : فوزه يلى كوپى عياز سهيرى كرد له بژدى عه ره فاتدا خلكى ده گرياو ته سببجاتيان ده كرد .
ننجا فه رموى : نايا نه گه ر نه م خه لكانه ده بژيشتنه لاي پياويك داواى شه ش به كى بره م يان كرد . نايا ناوميديان ده كات و نايانداتى ووترا : نه خير ، ننجا فه رموى : سويند به خودا به زه يى خرداى كه وره ناسان تره له شه ش به كى بره م پيدانى نه و پياوه !

وعن ابراهيم ابن ادهم قال : خلا لي الطواف في ليلة شديدة المطر ، فلم ازل اطوف الى السجر ، ثم رفعت يدي الى السماء ، فقلت اللهم اني اسألك ان تصمني عن جميع ماتكرة ، فاذا قائل يقول في الهواء : انت تسألني العصمة ، وكل خلقي يسألني العصمة ، فاذا عصمتك فعلى من افضل ؟

واته : نيبراهيمي كوپى نه ده م فه رموى شه ويكى ليزمه باران ته واقم كرد ، وه تا پارشيرو ته واقم كرد ، پاشان ده ستم به رز كرده وه بق ناسمان ، ووتم : خوايه بمپاريزه له ه موو نه وانهى بيت ناخوشه ، به كى له ناسمان ووتى : تو داواى شه وم لى ده كه كى كه يى تاوان بيت ، خه لكى ه رموى داواى شه ده كه ن تاوان كه ن و له تاوان بيانپاريزم ننجا كه ر تو له تاوان پپاريزم نه ي فه زل به سر كيدا بكم !!

و آخر وعوانا أن الحمد لله رب العالمين

و صلى الله على حبيبنا محمد و على آله و صحبه و سلم

تربيني :

هر فه رموده به ك يان ووتهى زانايه ك نامازه نه كرابوو بق راويه كى تكايه بگه ريره وه بق شه و سرچاوانهى كه نامازه يان بق ده كم - إن شاء الله - به تايبه تى كتيبه كه كى - د. عمر سليمان الأشقر - الجنة و النار -
به لام ه موو توانا خراوته كه كه كه نه نها فه رموده كى - صحيح - ، يان - حسن - به ينيريت ، به هيچ جوريك پشت به فه رموده كى - ضعيف - نه به ستراره ، نه مه ش ناگادارى به كه بق شه و قوتابى يانه ي ه ول ده دن ه موو زانيارى به كيان له سر بنه ما و بڅينه يه كى زانستى پاكت وه ريگرن ، دوور له ه موو نه فسانه و حكايات خوانى به ك .

زانای موفه سیر ابوبکر جابر الجزائری ؓ له ته فسیری ئه م سورته دا فرموویته
 به راستی ئه بوله هب زهره ری کرد ، وهه موو شتیکی دۆراند ، ئه م رسته پهبش رسته ی نزا کردن له
 ئه بوله هب بزیه ئه وه نده ی نه برده به نه خۆشی به کی کوشنده ی سامناک له ناوچوو وه بز ماودی
 سئ پۆژ مایه وه ، لاشه که ی بزکته نی کرد ، وه مناله کانی به سابون و ئاو به جوانی شۆردیان ، پاشان
 خۆای که وره باس له وه ده کات که هیچ له مال و سامانی سویدی پئی نه که یاند وه نه و سزایه ی
 دۆزه خی له سه ر لانه برده له دۆزاخ بزکاری نه کرد ، به لکو ده چینه ئاکزیککی بلنسه داری کلپه ستیهر .
 ههروه ها . خیزانه که یشی که ناوی (ام جمیل) بوو ، ئه م ئافرده ته پیشه ی قسه هاتوچۆ پتیکردن و دیو
 زمانی کردن بوو ، وه پکی تیزی له سه ره پیکای پیغه مبه ر ؓ داده نا کاتیک دهر ده چوو بو نوژی
 به یانی ، وه له ملی خیزانه که یدا کوریسیک هه به له پهلکی خورما (أیسر التفاسیر ج ۱ ص ۱۲۷)
 قتاده ؓ فرموویته ی : له ملیدایه موروی سه ی که له ده ریا ده هینزیت ، هه ندی ده لئین : واته نه و
 ئافرته ئه ونده خراب بووه به ستراوه له وه ی که بپوا به نیت (جامع الاحکام القرآن ج ۱۰ ص ۲۴۲)
 لاپه ره (۸۰) ئه بوو هوره ی ره فرموویته ی : پیغه مبه ر ؓ فرموویته ی : پیاویک تاوا تیکی کرد ،
 ووتی : ئه ی په روه رنکار تاوا تیکم کرد لئیم خۆش ببه ، خۆای که وره فرموی : به نده که م زانی که
 په روه رنکاریکی هه به و تۆله ی لئیم ده ستیتیت بزیه داوای لئیم ده کات ، له به نده که م خۆش بووم .
 پاشان ده میتته وه هینده ی ئاره زو بکات ، پاشان تاوا تیکی تر ده کات ، وه ده لئیت : ئه ی
 په روه رنکار تاوا تیکم کرد لئیم خۆش ببه ، خۆای که وره فرموی : به نده که م زانی په روه رنکاریکی
 هه به ، له به نده که م خۆش بووم . پاشان ماوه به کی تری پئی چوو کونا هئیکی تری کرد وتی : ئه ی
 په روه رنکار : تاوا تیکم کرد لئیم خۆش ببه ، ده فرمویت : به نده که م زانی په روه رنکاریکی هه به له
 تاوان خۆش ده دیت ، ئیوه ده کرم به شاهید که من لئیم خۆش ده بم ، ده باچی ده کات . بیکات)
 لاپه ره (۸۱) عومری کورپی خه تاب ؓ فرموویته ی : که نزه کیکیان هینا بز پیغه مبه ر ؓ به کی له
 ئافرده ته که نزه که کان به هه له داوان ده پئیشت ، له ناو ئافرده و ده ستکه وته کانی جه نکدا ،
 مندالیککی بینی و کرتیه ئامیز ، به خۆیه وه لچکاند ، شیرری دایه ، پیغه مبه ر ؓ فرموی : ئایا نه و
 ئافرده ده بینن وه بپوا ده کن که ئه و منداله فریج بداته ئاکره و؟ ووتمان : به خوا نه خیر ،
 فرموی : خوا به رحم تره به به نده کانی له و ئافرده ته بز منداله که ی

سەرچاوه‌گان

	- القرآن الكريم
ماموستا مه‌لا عوسمان عه‌بولعه‌زیز	- تفسیری قورئانی بیروژ
محمد سلیمان عبدالله الأشقر	- زیده‌ التفسیر
للقرطبی	- تفسیر آیات الأحكام
لحافظ ابن کثیر	- تفسیر القرآن العظیم
د. عمر سلیمان الأشقر	- إلیخنة و النار
أبو بكر جابر الجزائري	- عقیده المؤمن
لابن رجب	- تخوف من النار
أحمد فريد	- البحر الرائق في الزهد و الرفائق
لامام النووي	- رياض الصالحين
للقرطبی	- التذكرة
للشیخ الألبانی	- ترتیب الأحادیث صحیح الجامع الصغیر
	- جهنم أهلها و أحوالها
علی الکلبی	- أهوال القيامة
لابن الجوزی	- كتاب الحدائق في علم الحديث و الزهدیات
للمنزوی	- الترغیب و التهیب
للشیخ محمد ناصر الدین الألبانی	- سلسلة الأحادیث الصحیحة
شیخ محمد ناصر الدین الألبانی	- سلسلة الأحادیث الصحیحة
ابن قدامة المقدسی	- مختصر منهاج القاصدين
ابو بكر جابر الجزائري	- أیس التفاسیر
علی بن حسنت علی عبدالحمید و شعيب الأرنؤوط	- مختصر منهاج القاصدين

پیرست

لايه پره	بابه ت
۳	- پيشه‌کي چاپي دوهم
۴	- ده‌سپيک
۷	- نایا نیستا دۆزه‌خ دروست کراره
۹	- يه‌که‌م : ره‌نکی ناگره‌که‌ی
۱۰	- دوهم : قولایي دۆزه‌خ و تینی گه‌می و فراوانی‌یه‌که‌ی
۱۳	- سی‌یه‌م : ده‌رگاکانی دۆزه‌خ و ناوه‌کانی
۱۷	- چواره‌م : شیوو دۆله‌کانی دۆزه‌خ
۱۹	- پینجه‌م : سوتهمه‌نی دۆزه‌خ
۲۰	- شه‌شم : مار و دوویشکی دۆزه‌خ
۲۱	- هه‌وته‌م : دۆزه‌خی‌یه‌کان کین؟
۲۱	- هه‌شته‌م : راپیچ کردن و پیشوازی لئ کردن و بردنیان بۆ دۆزه‌خ
۲۳	- نۆیه‌م : خواردنی دۆزه‌خی‌یه‌کان
۲۴	- ده‌یه‌م : خۆزانه‌وه‌ی دۆزه‌خی‌یه‌کان
۲۵	- یانزه : پۆشاسی دۆزه‌خی‌یه‌کان
۲۶	- دوآنزه : راخه‌ری دۆزه‌خی‌یه‌کان
۲۷	- سیانزه : کۆت و زنجیری دۆزه‌خی‌یه‌کان
۲۸	- چواره‌ده : گه‌ره‌یی دۆزه‌خی‌یه‌کان و ناشیرینی شیوه‌یان
۲۹	- بانزه : ربق و قین و هاواری دۆزه‌خ
۳۰	- شانزه : نیش و ژانی ناگر ده‌کات به‌دل
۳۱	- هه‌فده : گریان و هاواری دۆزه‌خی‌یه‌کان
۳۲	- هه‌ژده : ترندی سزا و بیزار بۆنی دۆزه‌خی‌یه‌کان
۳۳	- نۆزده : بین هیوایی و نه‌میری و ناخ هه‌لکیشانی بین باوه‌ران له دۆزه‌خدا
۳۶	- بیست ووتاری شه‌بتان بۆ دۆزه‌خی‌یه‌کان
۳۷	- بیست و یه‌ک : ناوی رپووباری - الغرطة-

۳۷	- بیست و دوو : دوزه‌خی به کان و په رستراوه کاتبان پیگه وه لبری ده درینه دوزه‌خه ره
۳۹	- بیست و سی ددرچوونی ریخولی دوزه‌خی به کان
۴۰	- بیست و چوار : هه ندیک له شیوه کانی سزای دوزه‌خ
۴۱	- بیست و پینج : نایا هه مو چاکه کاریک وه بهد کاری: که به دوزه‌خدا ده بریت
۴۲	- بیست و شش : سزای ددروونی به کان دوزه‌خ
۴۶	- بیست و ههوت: نه و تاوانه هه ره که ورا نه‌ی که ده بنه هوی مانه وه‌ی هه میشه‌ی له دوزه‌خدا
۴۸	- بیست و ههشت : هوی چی به دوزه‌خی به کان زودن
۴۹	- بیست و نو : سزای شه‌یتان له دوزه‌خدا
۵۰	- سی : زوری به دوزه‌خی به کان کین ؟
۵۱	- سی و یهک : چون خوت له دوزه‌خ ده پاریزیت
۵۳	- سی و دوو : ووئو ویزی دوزه‌خی به کان
۵۴	- سی و سی : سببهری دوزه‌خ
۵۶	- سی و چوار: بزاندنی بیستی له شیان
۵۶	- سی و پینج : جنوکه‌ی کافر ده چیته دوزه‌خه وه
۵۷	- سی و شش : رهش هه لکه پاندنی دم و چاویان
۵۸	- سی و ههوت : ئاکر ئابلوقه‌ی بی باوه‌پان ده دات
۶۰	- سی و ههشت : نه و تاوانانه‌ی هه ره شه‌ی چونه دوزه‌خی لی کراوه
۶۹	- سی و نو : کی سزای زود سهخت ده دریت ؟
۷۰	- چل : ئاکر خوار دنیان ده بیت
۷۱	- چلو بهک : زورینه‌ی خه لکی دوزه‌خین
۷۳	- چلو دوو : کومه لیک بو خویان له ئاکردان
۷۴	- چلو سی : کاریکه‌ری ئاکر له سه‌ر دونیا و نه هه که‌ی
۷۵	- چلو چوار : نایا که‌س ئاکر ده بینیت له پیش قیامه تدا ؟
۷۶	- چلو پینج : ئاکر ده مینیته وه و له ناو ناچیت
۷۶	- چلو شش : نه‌وانه‌ی ده لین ئاکر له ناو ده چیت
۸۳	- نیبینی
۸۴	- سه‌رچاوه کان